

ถอดบทเรียนผลการดำเนินงาน ส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ประจำปี พ.ศ.2562



กองแผนงาน
กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทสรุปผู้บริหาร	(i)
สารบัญตาราง	(๒)
สารบัญภาพ	(๓)
สารบัญภาคผนวก	(๕)
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาของโครงการ	๑
วัตถุประสงค์	๒
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๓
กลไกการขับเคลื่อน	๓
แนวทางดำเนินงาน	๓
สรุปขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ	๖
ส่วนที่ ๒ สรุปบทเรียนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่	๗
สรุปบทเรียนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ สสก. ๑	๗
สรุปบทเรียนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ สสก. ๒	๑๔
สรุปบทเรียนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ สสก. ๓	๒๑
สรุปบทเรียนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ สสก. ๔	๒๗
สรุปบทเรียนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ สสก. ๕	๓๔
สรุปบทเรียนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ สสก. ๖	๓๙
สรุปรูปแบบการดำเนินงานเชิงพื้นที่ ๖ พื้นที่	๔๕
ส่วนที่ ๓ สรุปผลการถอดบทเรียนจากสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	๕๔
ส่วนที่ ๔ บทสังเคราะห์การพัฒนาางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒	๖๘
อ้างอิง	๗๒
ภาคผนวก	๗๓

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑	๑๐
สรุปลผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของกลุ่มผักปลอดภัย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี	๑๐
๒	๑๗
สรุปลผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของวิสาหกิจชุมชนมะพร้าวอ่อนน้ำหอมดอนมะโนรา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม	๑๗
๓	๒๓
สรุปลผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของกลุ่มผู้ปลูกมะพร้าวแบบครบวงจร ตำบลบางตลาด อำเภอลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา	๒๓
๔	๓๐
สรุปลผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของเกษตรกรแปลงใหญ่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนวม ตำบลนวม อำเภอนวม จังหวัดกาฬสินธุ์	๓๐
๕	๔๑
สรุปลผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของเกษตรกรแปลงใหญ่อโศกโศกอำเภอบรบพระ จังหวัดตาก	๔๑
๖	๖๐
สรุปลเป้าหมายการทำงานเชิงพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง/เขต/จังหวัด/อำเภอ	๖๐
๗	๖๑
ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข	๖๑
๘	๖๔
สรุปลประเด็นความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่	๖๔
๙	๖๕
สรุปลบทเรียนบทบาทของกลไกในการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒	๖๕
๑๐	๖๗
การใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่	๖๗

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๑	๒
๒	๖
๓	๙
๔	๙
๕	๑๑
๖	๑๒
๗	๑๓
๘	๑๕
๙	๑๖
๑๐	๑๖
๑๑	๑๘
๑๒	๑๙
๑๓	๒๐
๑๔	๒๓
๑๕	๒๔
๑๕	๒๔
๑๖	๒๕
๑๗	๒๖

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
๑๘ ผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของเกษตรกรแปลงใหญ่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนวม ตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๙
๑๙ แนวทางการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ระยะเวลา ๕ ปี อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์	๓๑
๒๐ แผนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์	๓๒
๒๑ รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์	๓๓
๒๒ แนวทางการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ระยะเวลา ๕ ปี อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช	๓๖
๒๓ รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของ อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช	๓๗
๒๔ โครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของ อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช	๓๘
๒๕ เวทีชุมชนครั้งที่ ๒ ประเมินศักยภาพกลุ่ม กำหนดโครงสร้าง กฎ กติกา ระดมทุน แนวทางการพัฒนากลุ่มตามโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ และ การสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ	๔๐
๒๖ ผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของเกษตรกรแปลงใหญ่โอโวกาโตอำเภอบรบพระ จังหวัดตาก	๔๑
๒๗ แนวทางการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ระยะเวลา ๕ ปี อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์	๔๒
๒๘ รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของอำเภอบรบพระ จังหวัดตาก	๔๓
๒๙ โครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของอำเภอบรบพระ จังหวัดตาก	๔๔
๓๐ สรุปขั้นตอนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่	๕๒
๓๑ รูปแบบกระบวนการทำงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่	๕๓
๓๒ Mind Map สรุปการทำงานเชิงพื้นที่ของบริษัทเบทาโกร	๕๙
๓๓ การใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่	๖๖

สารบัญภาคผนวก

ภาคผนวกที่	หน้า	
๑	แผนภาพการดำเนินงานโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ปีงบประมาณ ๒๕๖๒	๗๕
๒	แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ โครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒	๗๖
๓	แนวทางการดำเนินงานจัดเวทีชุมชนของคณะทำงานปฏิบัติการฯ ๖ คณะ	๘๗
๔	ประมวลภาพการสัมมนาเชิงปฏิบัติการโครงการพัฒนา งานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒	๘๙
๕	ประมวลภาพการจัดเวทีชุมชนของคณะทำงานปฏิบัติการฯ ๖ คณะ	๙๑
๖	ประมวลภาพ mind map ในการถอดบทเรียนการดำเนินงาน ส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของ ๖ จังหวัดปี ๒๕๖๒	๙๘
๗	รายชื่อคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการระดับพื้นที่ และระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม	๑๐๐
๘	คณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการฯ	๑๒๑
๙	คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการฯ	๑๒๓

คำนำ

ในปี ๒๕๖๒ กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำโครงการพัฒนาส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ใน ๖ จังหวัด ใน ๖ ภูมิภาคทั่วประเทศ เพื่อเป็นพื้นที่นำร่องในการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ โดยการเชื่อมโยงกลไกการทำงานในพื้นที่ ทั้งศพก. แปลงใหญ่ Young Smart Farmer ฯลฯ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อจัดทำกิจกรรมที่สามารถพัฒนาและบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วน เพื่อสนับสนุนการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชน และสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง

ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ประกอบด้วย ความเป็นมา ผลการดำเนินงานและบทเรียนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ทั้ง ๖ พื้นที่ แนวทางและรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ในปี ๒๕๖๓ กรมส่งเสริมการเกษตรได้มีนโยบายการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ในทุกจังหวัด จังหวัดละ ๑ จุด ดังนั้นกองวิจัยและพัฒนาทางด้านส่งเสริมการเกษตรได้ทำการสรุปผลการดำเนินงานและถอดบทเรียนของพื้นที่ต้นแบบใน ๖ จังหวัด ที่ดำเนินการในปี ๒๕๖๒ เพื่อประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

กรมส่งเสริมการเกษตร

มิถุนายน ๒๕๖๓

บทสรุปผู้บริหาร

การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อพัฒนาการดำเนินการของกลุ่มเกษตรกร โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและให้เกษตรกรรุ่นใหม่มีบทบาทในกระบวนการพัฒนา ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ๒) เพื่อพัฒนารูปแบบการทำงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ให้มีการบูรณาการการทำงาน สามารถพัฒนาระดับให้เป็นต้นแบบของการพัฒนาที่ยืดหยุ่นที่เป็นหลัก นำไปสู่การปรับปรุงระบบการทำงานและการส่งเสริมการเกษตรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม โดยดำเนินการใน ๖ พื้นที่ ดังนี้ ๑) แปลงใหญ่ ผักปลอดภัย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ๒) วิสาหกิจชุมชนมะพร้าวอ่อนน้ำหอม ตำบลดอนมนโนรา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรปราการ ๓) วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมบางตลาด อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ๔) แปลงผัก อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ๕) แปลงใหญ่มังคุด อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ๖) อาโวคาโดพบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

กลไกในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่เป็นการใช้กลไกตามระบบส่งเสริมการเกษตรที่ยืดหยุ่นที่เป็นหลัก (Area Approach) ใน ๓ ส่วน คือ การพัฒนาเกษตรกรแบบรายบุคคล (Individual Approach) เช่น Young Smart Farmer (YSF) Smart Farmer (SF) อาสาสมัครเกษตร ฯลฯ การพัฒนาแบบกลุ่ม (Group Approach) เช่น วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ฯลฯ การบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต (Commodity Approach) เช่น แปลงใหญ่ ศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ฯลฯ

ส่วนคณะทำงานในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่มี ๒ ชุด ดังนี้ คณะที่ ๑ คือ คณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานฯ ทำหน้าที่ กำหนดแนวทางการทำงาน ขับเคลื่อนโครงการ โดยจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ๒ ครั้ง ครั้งแรกเพื่อสร้างความเข้าใจ เติมเต็มเครื่องมือในการทำงาน จัดทำแนวทาง และวางแผนการปฏิบัติงาน ครั้งที่สองเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน และสรุปรูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ส่วนคณะที่ ๒ คือคณะทำงานปฏิบัติการ ๖ คณะ ในทั้ง ๖ เขต ดำเนินการจัดเวทีชุมชน ๓ ครั้ง ในพื้นที่ดำเนินการ ครั้งที่ ๑ เพื่อปรับกระบวนการทัศน์ กำหนดเป้าหมายร่วม การวิเคราะห์ข้อมูล และการวางแผนพัฒนา ครั้งที่ ๒ เพื่อเติมเต็มเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มและการเชื่อมโยงเครือข่าย และครั้งที่ ๓ เพื่อสรุปบทเรียน คืบข้อมูลสู่ชุมชน และวางแผนระยะยาว

บทสรุปแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ทั้ง ๖ แห่ง สรุปตาม PDCA ได้ดังนี้ ๑) Plan การเตรียมการ โดยเตรียมทีมงาน วิเคราะห์ข้อมูล เลือกพื้นที่ จัดทำแผนชุมชนที่สอดคล้องกับสภาพบริบทและทุนทรัพยากรของพื้นที่ และกำหนดเป้าหมายร่วม โดยใช้ “กระบวนการมีส่วนร่วม” เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ ๒) Do ขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยการจัดการความสัมพันธ์ของคนในชุมชนใหม่ในรูปแบบของการจัดเวทีชุมชนเพื่อให้เป็นพื้นที่พบปะและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลไกหลัก คือ Young Smart Farmer วิสาหกิจชุมชน แปลงใหญ่ และกลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ ในพื้นที่ที่จะเป็น “ผู้ขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนา” ในพื้นที่ตนเอง มีการร่วมกันกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เป็น “เครือข่ายที่เสริมพลัง”

(ii)

การทำงานตามความถนัดของตนเอง เพื่อ “ลดความเหลื่อมล้ำ” สร้างความเข้มแข็งและการเกิดการ พัฒนาในชุมชนอย่างยั่งยืน โดยในส่วนของภาครัฐมีการบูรณาการการทำงาน โดย “ยึดพื้นที่เป็น ศูนย์กลาง” จัดหางบประมาณสนับสนุน ดำเนินการตามแผน และสนับสนุนองค์ความรู้ ๓) Check การประเมินผลและสรุปบทเรียน โดยติดตาม ประเมินผล รายงาน สรุปผล และ ถอดบทเรียน รวมทั้งร่วมกันวางแผนระยะยาว กำหนดตัวชี้วัด และกำหนดรูปแบบ “การกระจาย ผลประโยชน์สู่ชุมชน” และ “ขยายผลความสำเร็จ” ไปสู่พื้นที่อื่น ๔) Act กำหนดแนวทางการพัฒนา สร้างโมเดลการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ และขยายผล

ส่วนรูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ทั้ง ๖ แห่ง เป็นกระบวนการพัฒนา การเกษตรและเศรษฐกิจชุมชนแบบบูรณาการ โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมลงมือ ร่วมติดตาม ประเมินผล และร่วมรับผลที่เกิดขึ้น ซึ่งมี กระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่การเตรียมการ การจัดเวทีชุมชน ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เพื่อจัดทำ แผนพัฒนาการเกษตรของชุมชน ครั้งที่ ๒ เพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มและเชื่อมโยง เครือข่าย ครั้งที่ ๓ เพื่อสรุปบทเรียนและคืนข้อมูลสู่ชุมชน ส่วนกิจกรรมการขับเคลื่อนเชื่อมโยงต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนความรู้ การตลาด และการสนับสนุน งบประมาณ เป้าหมายสุดท้ายคือการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชน ทั้งในรูปแบบกองทุน กลุ่มและ เครือข่ายต่าง ๆ การจ้างงาน การพัฒนาการเรียนรู้ กิจกรรมสาธารณสุขประโยชน์ และท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลจากการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ทั้ง ๖ พื้นที่ สรุป รูปแบบการดำเนินงานของแต่ละพื้นที่ได้ดังนี้ ๑) แปลงใหญ่ฝักปลอดภัย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี เป็นรูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายทางธุรกิจ ๒) วิสาหกิจชุมชนมะพร้าวอ่อนน้ำหอม ตำบลดอนมโนรา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรปราการ เป็นรูปแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตตามความต้องการ ของตลาด ๓) วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมบางตลาด อำเภอลองเขื่อน จังหวัด ฉะเชิงเทรา เป็นรูปแบบการจัดการกระบวนการผลิตแบบ Zero Waste ๔) แปลงฝัก อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นรูปแบบการจัดการกระบวนการผลิตฝักแปลงใหญ่วิสาหกิจชุมชน ๕) แปลงใหญ่ มังคุด อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นรูปแบบการเพิ่มมูลค่ามังคุดครบวงจร ๖) อาโวคาโด พบพระ อำเภอบรบพระ จังหวัดตาก เป็นรูปแบบการพัฒนาคุณภาพอาโวคาโดสู่ระดับพรีเมียม

จากผลการถอดบทเรียน สรุปปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานใน ๒ มิติ คือ มิติที่หนึ่ง ในส่วนของชุมชน มี ๓ ปัจจัย คือ ๑) การได้ร่วมกันกำหนด “เป้าหมายร่วม” ของชุมชน มีการรับรู้ สถานการณ์ปัญหา ศักยภาพ มีมุมมองต่อการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนร่วมกัน ๒) แคนนำในทุกพื้นที่ ทั้ง YSF แปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน ฯลฯ มี “ความตั้งใจจริง” มี “จิตสำนึกที่ดี” ในการแก้ปัญหาและ กระจายผลประโยชน์สู่ชุมชน ตามศักยภาพที่แต่ละคนมีเป็นการเสริมพลังซึ่งกันและกัน ๓) การจัด เวทีชุมชนให้แคนนำในพื้นที่มา “วิเคราะห์ปัญหา” ในชุมชน เป็นการทำงานบน “ฐานข้อมูล” และ “แลกเปลี่ยนเรียนรู้” ร่วมกัน และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากขึ้น ส่วนในมิติเจ้าหน้าที่ มี ๔ ปัจจัย คือ ๑) “การบูรณาการการทำงาน” ร่วมกันของเจ้าหน้าที่ทั้งในส่วนกลางและจังหวัด โดยการประชุมร่วมกันทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ๒) ปรับวิธีคิดและ

(iii)

วิธีการทำงาน “แบบมีส่วนร่วม” เพื่อให้ชุมชนคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยเจ้าหน้าที่ปรับบทบาทเป็นผู้สนับสนุน ที่ปรึกษา Facilitator และเป็นนวัตกรชุมชน ๓) การใช้ “เครื่องมือที่เหมาะสม” ในแต่ละเวที เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างเครือข่าย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๔) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจและการถอดบทเรียนการดำเนินงานเพื่อนำมาพัฒนางานในปีต่อไป

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ มีดังนี้

- ๑) ระยะเวลาในการดำเนินงานค่อนข้างน้อย ทำให้การวิเคราะห์ข้อมูล การวางแผนยังขาดความครบถ้วน
- ๒) เจ้าหน้าที่ที่มาดำเนินงานบางส่วนยังขาดความรู้ ประสบการณ์ในการจัดเวทีชุมชน การใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการจัดเวทีชุมชน
- ๓) ในบางพื้นที่ชุมชนยังมีความขัดแย้งกันเรื่องผลประโยชน์ที่ยังไม่ลงตัว ต้องมีการสร้างความเข้าใจกันหลายครั้งจึงสามารถดำเนินการตามเป้าหมายที่วางไว้
- ๔) การจัดเวที ๓ ครั้งน้อยเกินไป เนื่องจากเป็นโครงการใหม่ซึ่งต้องทำความเข้าใจกับทุกภาคส่วน จึงต้องมีการจัดเวทีย่อยเพื่อสร้างความเข้าใจ

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ มีดังนี้

- ๑) ควรมีการสรุปรูปแบบการทำงานพัฒนาของแต่ละพื้นที่เป็นคู่มือการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่
- ๒) ควรจัดทำเอกสารสรุปผลการดำเนินงานแต่ละพื้นที่ให้มีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน ผลที่เกิดขึ้น และการประเมินผลกระทบทางสังคม/ชุมชน เพื่อนำมาเป็นหลักฐานการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิธีทำงาน
- ๓) สร้างความเข้าใจ และชี้แจงบทบาทหน้าที่ของแต่ละภาคส่วนอย่างชัดเจน
- ๔) มีการติดตามประเมินผลของโครงการเปรียบเทียบกับก่อน-หลังโครงการ
- ๕) ควรมีการติดตามและชี้แนะกับชุมชน และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สรุปการทำงานเป็นระยะ เพื่อพัฒนาต่อยอด
- ๖) ควรมีการเชื่อมโยงพื้นที่ตัวอย่างโครงการปี ๒๕๖๒ เป็นเครือข่าย เพื่อการต่อยอด และขยายผลการพัฒนาได้กว้างขวางขึ้น
- ๗) การขยายผลไม่ควรเร่งรีบ ควรมีการขยายผลและสนับสนุนงบประมาณในจุดขยายผล และสนับสนุนในพื้นที่อื่นให้ครบ ๗๗ จังหวัด
- ๘) ควรเพิ่มพื้นที่ให้ครบพืชเศรษฐกิจทุกจังหวัดในการจัดทำโครงการเพื่อเป็นต้นแบบรายพืช
- ๙) อยากรให้เสริมความรู้ วิธีคิดให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อเป็นเครื่องมือในการทำงานเป็นระยะ ๆ ทุกครั้งที่มีโอกาส
- ๑๐) ให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการส่งเสริมการเกษตรที่จำเป็นต้องนำไปใช้ในการทำงาน

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาของโครงการ

กรมส่งเสริมการเกษตร (๒๕๖๒) กล่าวว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เนื่องจากเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศให้เกิดความมั่นคง ในขณะที่งานส่งเสริมการเกษตรซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น ก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาศรษฐกิจฐานราก การทำงานส่งเสริมการเกษตรได้ยึดหลักการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area Approach) เริ่มต้นจากการวิเคราะห์พื้นที่เป้าหมายให้ครอบคลุมทั้งในมิติของพื้นที่-คน-สินค้า ในช่วงที่ผ่านมา ได้มีการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรทั้งในลักษณะรายบุคคล (Individual Approach) การส่งเสริมในรูปแบบกลุ่ม (Group Approach) รวมทั้งการส่งเสริมให้เกษตรกรบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต (Commodity Approach) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรให้เกิดผลสำเร็จ การดำเนินงาน ส่งเสริมการเกษตรได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนเข้าสู่การส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ในปัจจุบัน โดยส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยรวมกลุ่มกันเพื่อบริหารจัดการการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรร่วมกัน แต่การพัฒนาที่ยังจำกัดอยู่เฉพาะในกลุ่มของสมาชิกเท่านั้น ยังไม่ได้ขยายผลสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน อีกทั้งยังต้องพัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม รวมถึงการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาระดับกิจการ นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรรุ่นใหม่ หรือ Young Smart Farmer (YSF) ซึ่งเป็นกลุ่มคน ที่มีศักยภาพ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ในการพัฒนาในชุมชนเท่าที่ควร ประกอบกับการดำเนินงานที่ผ่านมา ขาดการกำหนดเป้าหมายและผลสำเร็จที่ชัดเจนร่วมกัน แต่ละโครงการต่างก็กำหนดพื้นที่ดำเนินการและกลุ่มเป้าหมาย ของตนเอง จึงไม่เกิดผลสำเร็จในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม และยังขาดการเชื่อมโยงอย่างครบวงจรตั้งแต่กิจกรรมต้นทาง กลางทาง และปลายทาง และที่สำคัญที่สุดคือยังไม่เห็นผลสำเร็จที่ชัดเจนจากการใช้กลไกต่างๆ ตามระบบ ส่งเสริมการเกษตรตามที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้น จึงต้องปรับวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงาน ของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องลงในพื้นที่เป้าหมายที่กำหนด เพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนเกษตรให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาวควบคู่กับการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้จัดทำโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม และให้เกษตรกรรุ่นใหม่มีบทบาทในการพัฒนา รวมทั้งเพื่อพัฒนารูปแบบการทำงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ให้มีการบูรณาการการทำงาน สามารถพัฒนาระดับให้เป็นต้นแบบของการพัฒนาที่ยึดพื้นที่เป็นหลัก นำไปสู่การปรับปรุงระบบการทำงาน และโครงการส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ในการจัดทำโครงการดังกล่าวได้มีการประชุมหารือร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และได้ผ่านการพิจารณาของคณะผู้บริหารกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อร่วมกันกำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนา การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรและพื้นที่เป้าหมาย การกำหนดกิจกรรมและแนวทางการดำเนินงาน และหลักเกณฑ์/เงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนอกจากจะทำให้ได้รับมุมมองที่หลากหลายครอบคลุมประเด็นที่สำคัญในการจัดทำโครงการให้มีความชัดเจน

และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงแล้ว ยังเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปรับแนวคิด/มุมมองของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนงานให้เกิดผลสำเร็จต่อไป ทั้งนี้ โครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่เป็นกิจกรรมย่อยภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ และใช้งบประมาณจากโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีกรอบแนวคิดการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่อย่างครบวงจร ตามภาพที่ ๑



ภาพที่ ๑ กรอบแนวคิดการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่อย่างครบวงจร
ที่มา : กองแผนงาน กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๒

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อพัฒนาการดำเนินการของกลุ่มเกษตรกร โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและเกษตรกรรุ่นใหม่มีบทบาทในกระบวนการพัฒนา ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน

๒.๒ เพื่อพัฒนารูปแบบการทำงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ให้มีการบูรณาการการทำงานสามารถพัฒนาระดับให้เป็ต้นแบบของการพัฒนาที่ยืดพื้นที่เป็นหลัก นำไปสู่การปรับปรุงระบบการทำงานและโครงการส่งเสริมการเกษตรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๓.๑ กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายดำเนินการ ๖ กลุ่ม ได้รับการสนับสนุนและมีการดำเนินการตามโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับการอนุมัติ

๓.๒ คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาร่วมกับองค์กรเกษตรกรในชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน

๓.๓ ได้รูปแบบและกระบวนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ นำไปสู่การพัฒนาให้เป็นต้นแบบการทำงาน ส่งเสริมการเกษตรแบบบูรณาการโดยที่ยึดพื้นที่เป็นหลัก สามารถนำไปขยายผลสู่พื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

๔. กลไกการขับเคลื่อน

ดำเนินการโดยใช้กลไกตามระบบส่งเสริมการเกษตรที่ยึดพื้นที่เป็นหลัก (Area Approach) เป็นการ ใช้ กลไกการทำงานที่มีอยู่ในการบูรณาการงานลงสู่พื้นที่เป้าหมายเดียวกัน ทั้งการพัฒนาเกษตรกรแบบรายบุคคล (Individual Approach) การพัฒนาแบบกลุ่ม (Group Approach) และการบริหารจัดการสินค้าเกษตร ตลอดห่วงโซ่การผลิต (Commodity Approach) โดยมุ่งหวังให้เกิดผลสำเร็จของงาน มีกระบวนการ ในการบูรณาการที่ชัดเจน และมีการพัฒนากลไกการทำงาน ส่งเสริมการเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๕. แนวทางดำเนินงาน

๕.๑ การเตรียมการ

๕.๑.๑ กรมส่งเสริมการเกษตรแต่งตั้งคณะทำงานดำเนินโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่ ๑) คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ (ส่วนกลาง) จำนวน ๑ คณะ ๒) คณะทำงานปฏิบัติการโครงการฯ (สสจ. จังหวัด อำเภอส่วกลาง) จำนวน ๖ คณะ เป็นการบูรณาการร่วมกันของส่วนกลางและหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร กองแผนงาน สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กองพัฒนาเกษตรกร กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร และสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอในพื้นที่เป้าหมาย

๕.๑.๒ สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมการขับเคลื่อนงาน ประกอบด้วย

- ๑) แนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่
- ๒) แนวคิดการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่โดยใช้กลไกงานส่งเสริมการเกษตร
- ๓) การนำเสนอข้อมูลและสถานการณ์พื้นที่เป้าหมาย จำนวน ๖ กลุ่ม
- ๔) กำหนดเป้าหมายและวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน

๕.๒ การจัดทำโครงการพัฒนาของกลุ่มเกษตรกรและชุมชน

๕.๒.๑ จัดเวทีชุมชนครั้งที่ ๑ เพื่อเตรียมความพร้อม แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการระดับพื้นที่ วิเคราะห์สถานการณ์ของกลุ่ม และจัดทำโครงการพัฒนาของกลุ่มเกษตรกรและชุมชน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม วิเคราะห์ทั้งในมิติของพื้นที่ - คน - สินค้า ให้พิจารณาอย่างครบวงจรทั้งกิจกรรม

ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง และจัดทำโครงการ/กิจกรรม ที่เป็นการพัฒนาต่อยอดจากกิจกรรมที่กลุ่มดำเนินการอยู่แล้ว ตามศักยภาพ และความต้องการของกลุ่มเกษตรกรและชุมชน

๕.๒.๒ คณะทำงานปฏิบัติการโครงการฯ ร่วมดำเนินการในการจัดทำโครงการพัฒนาของกลุ่มเกษตรกร และชุมชน และจัดส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร

๕.๒.๓ กองแผนงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์โครงการพัฒนาของกลุ่มเกษตรกรและชุมชนและเสนอกรมส่งเสริมการเกษตรพิจารณาอนุมัติโครงการฯ และงบประมาณสนับสนุนวงเงินสนับสนุนกลุ่มละไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

๕.๓ การขับเคลื่อนโครงการพัฒนาของกลุ่มเกษตรกรและชุมชน

๕.๓.๑ สมาชิกในกลุ่มร่วมกันดำเนินการตามโครงการพัฒนาของกลุ่มเกษตรกรและชุมชนที่ได้รับอนุมัติใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสมาชิกและชุมชน โดยมีจุดเน้นในแต่ละช่วงของการพัฒนา ดังนี้

๑) ต้นทาง : เน้นส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต พัฒนา

คุณภาพ

และมาตรฐานสินค้าเกษตร และสนับสนุนการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ ฯลฯ

๒) กลางทาง : พัฒนาการแปรรูปสินค้า การสร้างมูลค่าเพิ่มในรูปแบบต่างๆ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบริการ การสร้างตราสัญลักษณ์สินค้า (Brand) และมีระบบการตรวจสอบย้อนกลับ

๓) ปลายทาง : เชื่อมโยงและพัฒนาตลาด และเพิ่มช่องทางการตลาดเพื่อให้สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้มากขึ้นและมีความหลากหลาย

๕.๓.๒ กอง/สำนักที่เกี่ยวข้องบูรณาการกิจกรรมและงบประมาณตามโครงการพัฒนาของกลุ่มเกษตรกรและชุมชน และร่วมดำเนินการ/สนับสนุนการดำเนินงานจนเกิดผลสำเร็จ

๕.๓.๓ ประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มให้สามารถต่อยอดเชิงธุรกิจ สนับสนุนการสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้อง และสร้างพันธมิตรทางธุรกิจเพื่อขยายขอบเขตการดำเนินกิจการ ร่วมกันพัฒนากลุ่มให้เข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการกลุ่มและพัฒนากิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๓.๔ จัดเวทีชุมชน ครั้งที่ ๒ เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่ม และเชื่อมโยงเครือข่าย

๕.๓.๕ จัดเวทีชุมชน ครั้งที่ ๓ เพื่อสรุปผลการพัฒนา/คืนข้อมูลสู่ชุมชน

๕.๓.๖ คณะทำงานปฏิบัติการโครงการฯ รวบรวมข้อมูลสำหรับการถอดบทเรียนตามแนวทางที่กำหนด และประเมินผลโครงการ เพื่อให้ทราบผลสำเร็จของการดำเนินงาน

๕.๔ การบริหารจัดการ

๕.๔.๑ คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ รับผิดชอบการขับเคลื่อนการดำเนินงานในภาพรวมและติดตาม สนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่ รวมทั้งสรุปภาพรวมของการดำเนินงานเสนอกรมส่งเสริมการเกษตร

๕.๔.๒ คณะทำงานปฏิบัติการโครงการฯ ประสาน ดำเนินการในการส่งเสริมและพัฒนาตามโครงการพัฒนาของกลุ่มเกษตรกรและชุมชน และรายงานผลการดำเนินงาน รวมทั้งสรุปบทเรียนตามที่คณะทำงานขับเคลื่อน โครงการฯ กำหนด

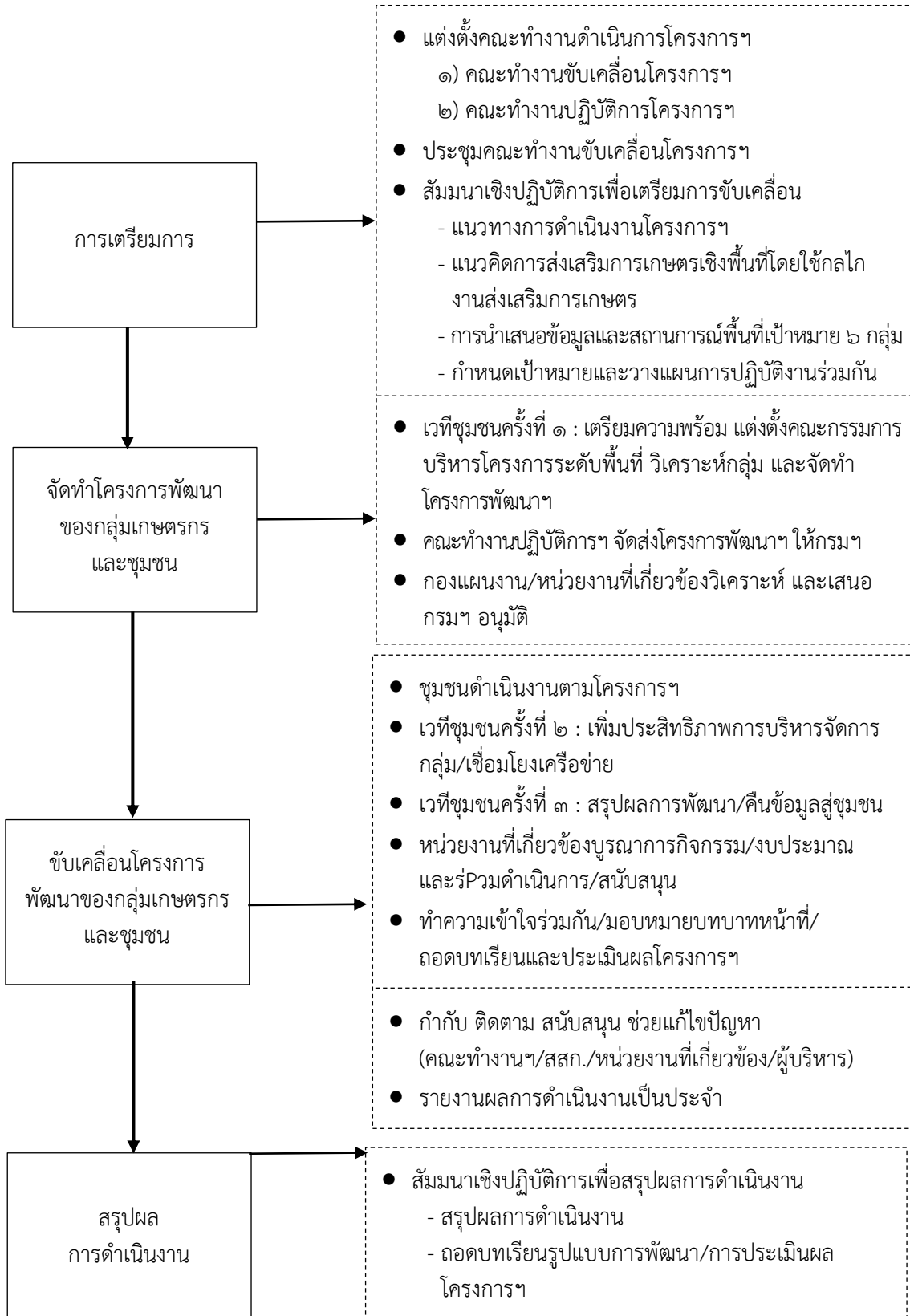
๕.๔.๓ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำกับ ติดตาม สนับสนุน ให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยแก้ไขปัญหาในพื้นที่

๕.๔.๔ กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเป็นแกนหลักในการออกแบบกระบวนการถอดบทเรียนเพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนา

๕.๕ การสรุปผลการดำเนินงาน

สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน ทั้งการสรุปผลการดำเนินงานในภาพรวม การถอดบทเรียนรูปแบบการพัฒนาและบูรณาการงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ และการประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ

๖. สรุปขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ



ภาพที่ ๒ ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่

ส่วนที่ ๒

สรุปบทเรียนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่

ในปี ๒๕๖๒การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ใน สสก. ที่ ๑ - ๖ มี พื้นที่ดำเนินการ ดังนี้

สสก. ที่ ๑ ดำเนินการที่แปลงใหญ่ผักปลอดภัย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

สสก. ที่ ๒ ดำเนินการที่วิสาหกิจชุมชนมะพร้าวอ่อนน้ำหอม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

สสก. ที่ ๓ ดำเนินการที่วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมบางตลาด อำเภอลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

สสก. ที่ ๔ ดำเนินการที่แปลงใหญ่ผัก อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

สสก. ที่ ๕ ดำเนินการที่แปลงใหญ่มังคุด อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

สสก. ที่ ๖ ดำเนินการที่แปลงใหญ่อะโวคาโดพบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

ซึ่งจากการดำเนินการทั้ง ๖ พื้นที่ สรุปบทเรียนได้ ดังนี้

สรุปบทเรียนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ สสก. ที่ ๑
ชุมชน ร่วมคิด สร้างธุรกิจผักปลอดภัย กระจายรายได้สู่ชุมชน
อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

Plan

๑. เตรียมทีมงาน

- ตั้งคณะทำงานระดับเขต จังหวัด อำเภอ
- ปรับกระบวนการทัศน์ สร้างความเข้าใจในการดำเนินงานเชิงพื้นที่ โดยประชุมร่วมกับทีมกรมฯ เขต จังหวัด และอำเภอ จัดทำแผนการจัดเวที และกำหนดบทบาทหน้าที่ของทีมจัดเวทีชุมชน โดยจังหวัดเป็นหลักในการดำเนินการ

๒. วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่ม

- ประธานกลุ่มเป็น YSF ที่มีความเข้มแข็ง มีเครือข่ายผู้ผลิตผัก และเครือข่ายกับผู้ประกอบการ
- สมาชิกในกลุ่มได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP)
- กลุ่มมีความรู้ ความชำนาญในการปลูกผักกาดหอม แต่การปลูกผักชนิดเดียวก็ทำให้เกิดความเสี่ยงด้านราคาที่ผันผวนของตลาด
- กลุ่มยังขาดจตุรบรรณสินค้า โดยให้ประธานกลุ่มเป็นผู้รวบรวมผลผลิตไปจัดจำหน่ายแต่สมาชิกยังขาดความซื่อสัตย์ โดยการนำผลผลิตไปขายด้วยตนเอง

- กลุ่มยังขาดการบริหารจัดการกลุ่ม ความร่วมมือ และความกล้าในการเปลี่ยนแปลงไปปลูกพืชชนิดอื่น
- พื้นที่สามารถปลูกพืชผักได้ตลอดทั้งปี มีแหล่งน้ำสมบูรณ์ แต่เป็นพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์
- พื้นที่มีระบบขนส่งสะดวก และมีตลาดรองรับผลผลิต เช่น ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง

Do

๓. เวทีชุมชนเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ดังนี้

เวทีชุมชนครั้งที่ ๑ ร่วมกำหนดภาพฝันของชุมชน วิเคราะห์ชุมชน เพื่อร่วมกำหนดเป้าหมายร่วมของชุมชนเพื่อใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของชุมชน และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของกลุ่ม

เวทีชุมชนครั้งที่ ๒ ร่วมกันกำหนดแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ คือ

- แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่องการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับสมาชิกโดยเจ้าหน้าที่จากกองพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร และเติมเต็มแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรื่องเกี่ยวกับโรคและแมลงผัก

- ระดมความคิดเห็นของสมาชิกตามกลุ่มกิจกรรมเพื่อร่วมกันกำหนดกฎระเบียบในการบริหารจัดการกลุ่มและปัจจัยการผลิตที่ได้รับการจัดสรร ทำให้เห็นแนวทางในการบริหารจัดการของแต่ละกลุ่มกิจกรรม

- เชิญภาคีเครือข่ายด้านการตลาด เช่น ตลาดไท และกลุ่มเครือข่ายผู้รับซื้อผักจากจังหวัดอ่างทองเข้าร่วมให้ข้อมูลด้านการตลาด

๔. โครงการที่ได้จากการจัดทำแผนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ โครงการผลิตผักปลอดภัยแบบครบวงจร กลุ่มผู้ผลิตผักปลอดภัยสามโคก อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

กิจกรรมในโครงการประกอบด้วย ๔ กิจกรรม ดังนี้

๔.๑ ส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชผัก ถ่ายทอดความรู้เรื่องการจัดการดินและปุ๋ย จัดสรรปัจจัยการผลิต ได้แก่ วัสดุปรับปรุงบำรุงดิน ปุ๋ยเคมี และเมล็ดพันธุ์ผัก ฯลฯ

๔.๒ การจัดทำระบบการให้น้ำพืชผักแบบสปริงเกอร์ เพื่อพัฒนาการใช้ระบบน้ำที่มีประสิทธิภาพ

๔.๓ การปรับเปลี่ยนวิธีปลูกผักโดยการเพาะกล้า จัดทำแปลงเรียนรู้เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนการผลิต และผลผลิตระหว่างแปลงที่ปลูกด้วยวิธีหว่านเมล็ดกับแปลงที่ปลูกด้วยวิธีเพาะกล้า

๔.๔ พัฒนาจุดรวบรวมสินค้า สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับเก็บรักษาผลผลิตระหว่างรอการขนส่ง รวมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ผลิตสินค้า เพื่อวางแผนการผลิตร่วมกันให้ผลผลิตออกสู่ตลาดได้ทุกวัน เชื่อมโยงผู้ซื้อและผู้ขาย โดยการเจรจาจัดทำแผนการตลาดเพื่อนำมาสู่การผลิต การปรับปรุงคุณภาพผลผลิต และการเพิ่มช่องทางการจำหน่าย

Check

เวทีชุมชนครั้งที่ ๓ เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน และวางแนวทางการขยายผลสู่ชุมชนอื่น

- วางแผนการดำเนินงานในช่วงระยะเวลา ๕ ปี และการขับเคลื่อนเชื่อมโยง กระจาย ผลประโยชน์สู่ชุมชน

- วางแนวทางการขยายผลสู่ชุมชนอื่น

- สรุปผลการดำเนินงานโครงการเชิงพื้นที่ ปี ๒๕๖๒ และสรุปรูปแบบ (Model) การพัฒนา เชิงพื้นที่ของกลุ่มผักปลอดภัย อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี



ภาพที่ ๓ เวทีชุมชนครั้งที่ ๓ การพัฒนาเชิงพื้นที่ของกลุ่มผักปลอดภัย อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
			
1) มีการนำองค์ความรู้/เทคโนโลยีที่เหมาะสม มาใช้ในการพัฒนา	15		
2) มีการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชน อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม		2	
3) สิ่งแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น	12		
4) ชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดการ (ร่วมคิด - ร่วมวางแผน - ร่วมทำ - ร่วมสิ่งเกิด - ร่วมส่งต่อ)	15		
5) มีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ในพื้นที่มากขึ้น	15		
6) เกิดการพัฒนาศูนย์ชุมชนจาก ใต้้อย่างยั่งยืน	14		

ภาพที่ ๔ ผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของกลุ่มผักปลอดภัยอำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี

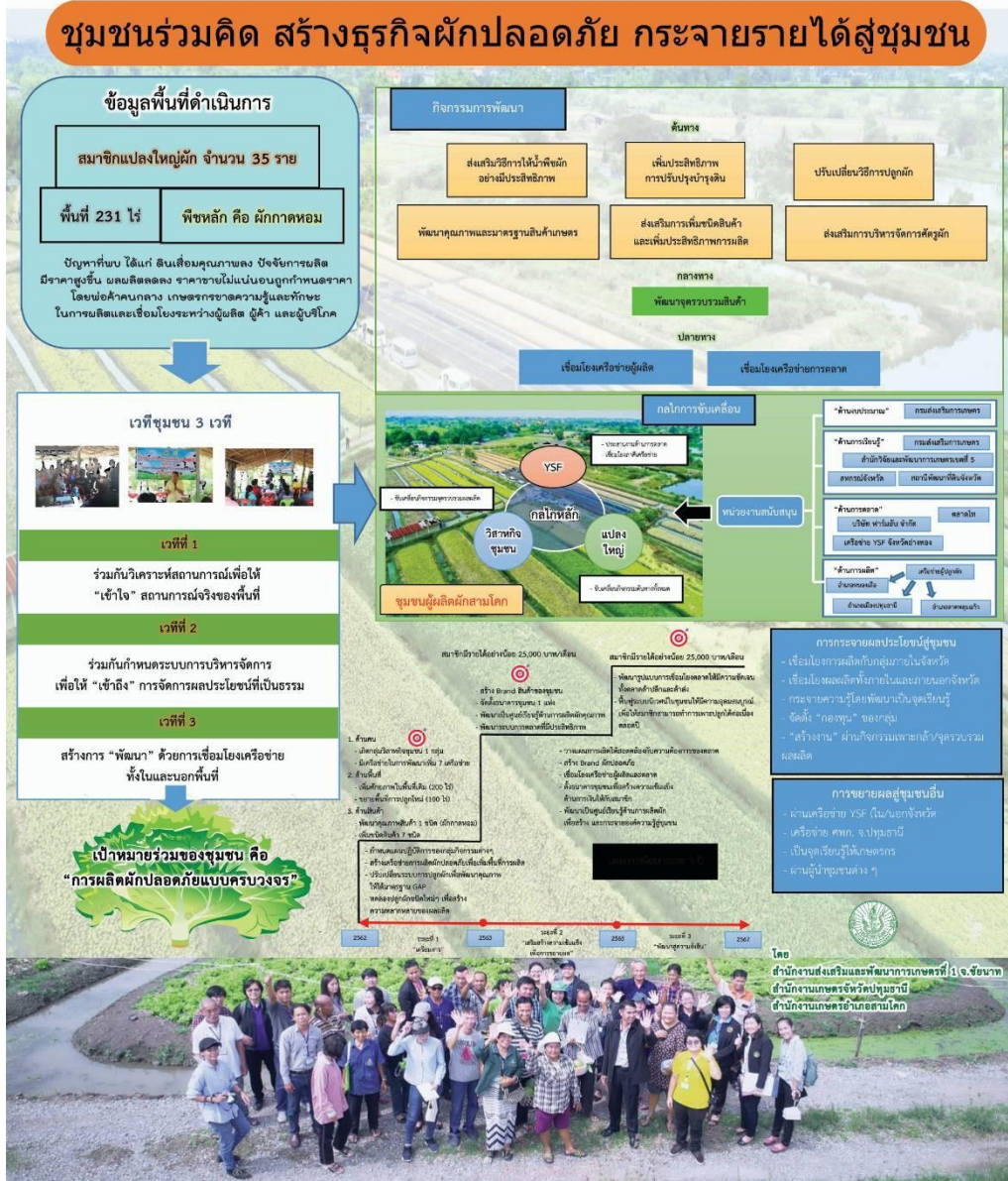
ตารางที่ ๑ สรุปผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของกลุ่มผักปลอดภัย
อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
๑. มีการนำองค์ความรู้ / เทคโนโลยีที่เหมาะสม มาใช้ในการพัฒนา	๑๓ (๑๐๐)	๐	๐
๒. มีการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนอย่างทั่วถึงและ เป็นธรรม	๑๐ (๘๓.๓๓)	๒ (๑๖.๖๗)	๐
๓. สิ่งแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น	๑๒ (๘๐)	๓ (๒๐)	๐
๔. ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผล)	๑๓ (๑๐๐)	๐	๐
๕. มีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่มากขึ้น	๑๕ (๑๐๐)	๐	๐
๖. เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างยั่งยืน	๑๖ (๑๐๐)	๐	๐

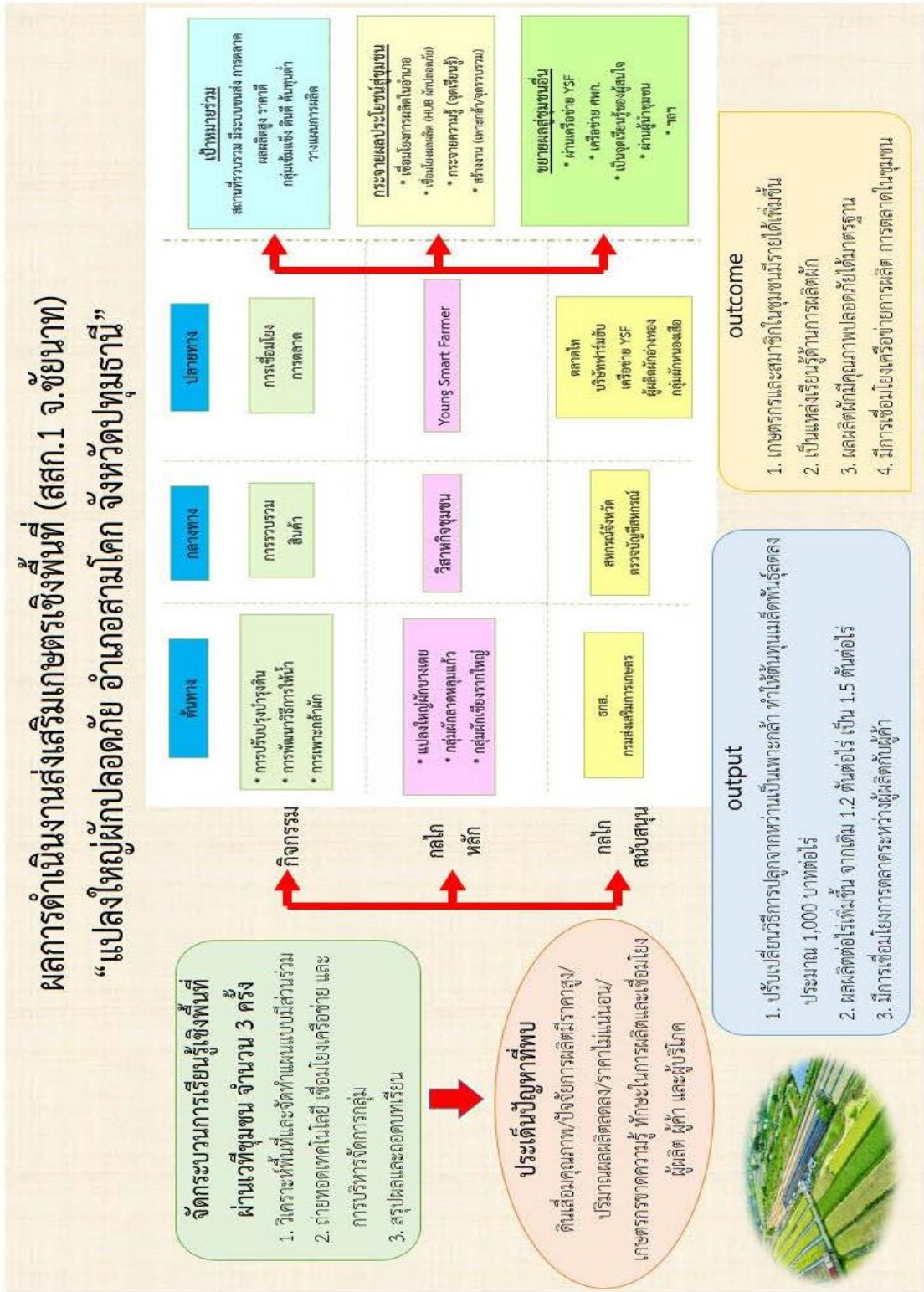
Act

สรุปรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

“รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายทางธุรกิจ”



ภาพที่ ๖ รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี



ภาพที่ ๗ สรุปผลการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

สรุปบทเรียนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ สสก.ที่ ๒ จังหวัดราชบุรี
“กระบวนการพัฒนามะพร้าวอ่อนน้ำหอมคุณภาพดี มาตรฐานส่งออก โดยชุมชน เพื่อชุมชน”
อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

Plan

๑. เตรียมทีมงาน

- ตั้งคณะทำงานระดับเขต จังหวัด อำเภอ
- ปรับกระบวนการทศน์ สร้างความเข้าใจในการดำเนินงานเชิงพื้นที่ โดยประชุมร่วมกับทีมกรมฯ

เขต จังหวัด และอำเภอ จัดทำแผนการจัดเวที และกำหนดบทบาทหน้าที่ของทีมจัดเวทีชุมชน โดยจังหวัด เป็นหลักในการดำเนินการ

๒. วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่ม

- วิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคม เพื่อคัดเลือกพื้นที่ คน สินค้า โดยพิจารณา จากศักยภาพในเรื่องการตลาด และวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในการผลิต
- วิเคราะห์สถานการณ์ของพื้นที่ และวิสาหกิจชุมชนที่คัดเลือก คือ วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ ตำบลดอนมะโนรา และตำบลจอมปลวก พบว่ามีปัญหาด้านการผลิต ๓ ประเด็น คือ ๑) เกษตรกรผู้ปลูก ไม่มีการคัดเลือกสายพันธุ์ที่ถูกต้อง ๒) เกษตรกรยังใช้ปุ๋ยไม่ถูกต้องตามสูตร ตามอัตรา ๓) ผลผลิตและ คุณภาพไม่สม่ำเสมอ ปริมาณไม่ต่อเนื่อง ไม่เพียงพอ (ผลิตได้ร้อยละ ๖๐ ของความต้องการของตลาด) ขนาดผลเล็กกว่าที่ตลาดต้องการ ส่วนปัญหาการตลาดคือ ไม่มีการคัดเกรดก่อนขายและพ่อค้าเป็นผู้กำหนด ราคา

Do

๓. จัดเวทีชุมชนเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ดังนี้

เวทีชุมชนครั้งที่ ๑ เพื่อชี้แจง วิเคราะห์สถานการณ์ และจัดทำโครงการพัฒนา โดยแบ่งเป็นเวทีย่อย ๓ ครั้ง รายละเอียด ดังนี้

เวทีชุมชน ครั้งที่ ๑/๑ เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการระดับพื้นที่ เตรียมความพร้อม วิเคราะห์สถานการณ์ของกลุ่ม

เวทีชุมชน ครั้งที่ ๑/๒ เพื่อสร้างความเข้าใจ ปรับกระบวนการทศน์ วิเคราะห์สถานการณ์กลุ่ม และจัดทำโครงการพัฒนาของกลุ่ม

เวทีชุมชน ครั้งที่ ๑/๓ นำผลการวิเคราะห์จากเวทีชุมชนครั้งที่ ๑/๒ มาร่วมประชาพิจารณ์ทบทวน กับสมาชิกกลุ่ม ร่วมกันยกร่างโครงการเพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ และจัดลำดับความสำคัญของโครงการ

เวทีชุมชนครั้งที่ ๒ จัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้และเชื่อมโยงเครือข่าย ดังนี้

- ประธานศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ตำบลยายแพ่ง อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม (ศตปช.ดีเด่นระดับเขต ประจำปี ๒๕๖๑) มาช่วยเสริมกระบวนการเรียนรู้ เรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม แนวคิดการใช้ปุ๋ย การผลิตปุ๋ยใช้เอง เพื่อลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต

- ประธานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลบางขันแตก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม (ศจช.ดีเด่นระดับจังหวัด ประจำปี ๒๕๖๒) มาช่วยเสริมกระบวนการเรียนรู้ เรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม ตลอดจนการบริหารจัดการศัตรูมะพร้าวในชุมชน เช่น การใช้แตนเบียนบราคอนเป็นศัตรูธรรมชาติที่สามารถควบคุมหนอนหัวดำมะพร้าว และการใช้แตนเบียนอะซิโคเดสเป็นศัตรูธรรมชาติที่ช่วยทำลายแมลงดักแด้มะพร้าว

- ผู้แทนจากสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสมุทรสงคราม มาช่วยเสริมกระบวนการเรียนรู้เรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน

- ผู้แทนจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มาช่วยเสริมกระบวนการเรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการกลุ่มด้านการเงินและการบัญชี



ภาพที่ ๘ เวทีชุมชนครั้งที่ ๒ จัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้และเชื่อมโยงเครือข่าย

๔. โครงการที่ได้จากการจัดทำแผนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ เพิ่มประสิทธิภาพมะพร้าว น้ำหอมครบวงจร วิสาหกิจชุมชนมะพร้าวอ่อนน้ำหอมดอนมะโนรา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

กิจกรรมในโครงการ ประกอบด้วย ๖ กิจกรรม ดังนี้

- ๑) ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวอ่อนน้ำหอม (งบประมาณ ๓๒๑,๗๒๐ บาท)
- ๒) การบริหารจัดการศัตรูพืช (งบประมาณ ๗๕,๐๐๐ บาท)
- ๓) จัดทำจุดเรียนรู้การผลิตมะพร้าวอ่อนน้ำหอมครบวงจร (งบประมาณ ๗๔,๑๐๐ บาท)
- ๔) ปรับเปลี่ยนพันธุ์มะพร้าวในพื้นที่ (ไม่ใช้งบประมาณ)
- ๕) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน (งบประมาณ ๒๖,๐๐๐ บาท)
- ๖) การบริหารจัดการน้ำ (ไม่ใช้งบประมาณ)

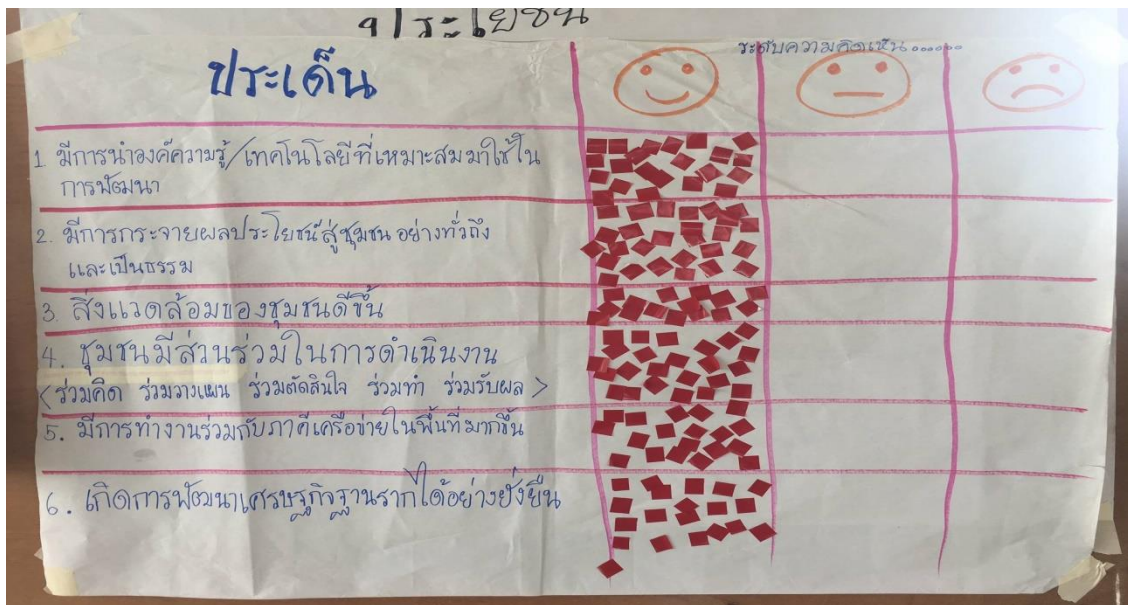
Check

เวทีชุมชนครั้งที่ ๓ เพื่อทบทวนข้อมูลเวทีชุมชนครั้งที่ ๒ และสรุปโมเดลการพัฒนาเชิงพื้นที่ และ ประเมินผลการดำเนินงานโครงการเชิงพื้นที่ ผู้เข้าร่วมเวทีชุมชน ประกอบด้วย

- กลุ่มเกษตรกรวิสาหกิจชุมชนมะพร้าวอ่อนน้ำหอม ตำบลดอนมะโนรา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม
- ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลจอมปลวก และตำบลดอนมะโนรา



ภาพที่ ๙ เวทีชุมชนครั้งที่ ๓ เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน และวางแนวทางการขยายผลสู่ชุมชนอื่น



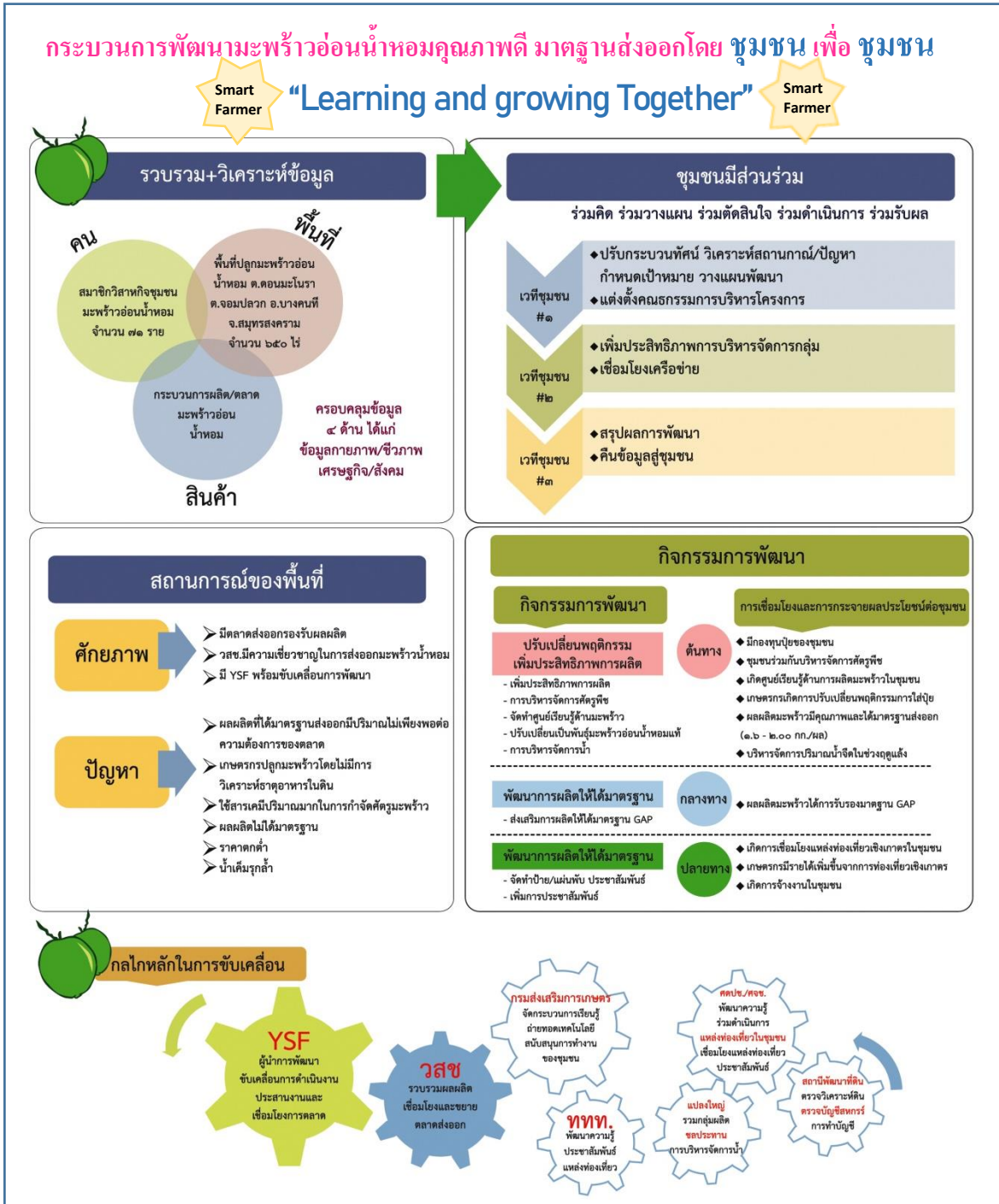
ภาพที่ ๑๐ ผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของวิสาหกิจชุมชน มะพร้าวอ่อนน้ำหอมดอนมะโนรา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

ตารางที่ ๒ สรุปผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของวิสาหกิจชุมชน
มะพร้าวอ่อนน้ำหอมดอนมะโนรา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
๑. มีการนำองค์ความรู้ / เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนา	๒๒ (๑๐๐)	๐	๐
๒. มีการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	๒๗ (๑๐๐)	๐	๐
๓. สิ่งแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น	๑๕ (๑๐๐)	๐	๐
๔. ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผล)	๒๔ (๑๐๐)	๐	๐
๕. มีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่มากขึ้น	๑๙ (๑๐๐)	๐	๐
๖. เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างยั่งยืน	๒๐ (๑๐๐)	๐	๐

Act

สรุปรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม “รูปแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตตามความต้องการของตลาด”



ภาพที่ ๑๒ รูปแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตตามความต้องการของตลาด อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

กระบวนการพัฒนามะพร้าวอ่อนน้ำหอมคุณภาพดี มาตรฐานส่งออกโดย ชุมชน เพื่อ ชุมชน

Smart Farmer “Learning and growing Together” Smart Farmer

เป้าหมายร่วมของชุมชน

- ✓ **ลด** ต้นทุนการผลิตร้อยละ ๒๐
- ✓ **เพิ่ม** ปริมาณและพัฒนาคุณภาพผลผลิตมาตรฐานส่งออกจาก ๖๔๐ ตัน/ปี เป็น ๑,๖๐๐ ตัน/ปี
- ✓ **บริหารจัดการ** ศัตรูพืชแบบมีส่วนร่วม
- ✓ **พัฒนา** ศูนย์เรียนรู้/แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

Process

- ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวอ่อนน้ำหอม
- การบริหารจัดการศัตรูพืช
- จัดทำจุดเรียนรู้การผลิตมะพร้าวอ่อนน้ำหอมครบวงจร
- ปรับเปลี่ยนพันธุ์มะพร้าวในพื้นที่
- ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน
- การบริหารจัดการน้ำ

แผนระยะ ๕ ปี

- ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓: เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน**
 - เชื่อมโยงเครือข่ายชุมชนภายนอก
 - ขยายพื้นที่การพัฒนาจาก ๖๕๐ ไร่ เป็น ๑,๓๐๐ ไร่
 - เป็นชุมชนต้นแบบการพัฒนา
 - ตั้งศูนย์รวบรวมและจำหน่ายผลผลิตในชุมชน
- ๒๕๖๔: เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน**
 - ปรับเปลี่ยนพันธุ์เป็นพันธุ์แท้
 - สร้างอัตลักษณ์สินค้าและแบรนด์สินค้า “มะพร้าวอ่อนน้ำหอมบางคนที”
 - ขอการรับรองมาตรฐาน GAP
 - ขอ GI มะพร้าวอ่อนน้ำหอม
 - ขยายตลาดส่งออก
 - เพิ่มผลิตภัณฑ์แปรรูป Smart product
- ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖: เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก**
 - พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่การเป็น Smart farmer
 - ลดต้นทุนการผลิต ๒๐%
 - พัฒนาคุณภาพ ๑๐๐%
 - เชื่อมโยง/ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
 - ศูนย์เรียนรู้เกษตรกรต้นแบบจำนวน ๘ ศูนย์
 - บริหารจัดการศัตรูพืชโดยชุมชนมีส่วนร่วม
 - เกิดการบริหารจัดการกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ Smart group

Out put

- เกษตรกรเข้าร่วมโครงการมีต้นทุนการผลิตที่ลดลง 20% จากการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินการกำจัดศัตรูพืชมะพร้าวโดยศัตรูธรรมชาติและสารชีวภัณฑ์
- ปริมาณและคุณภาพผลผลิตมะพร้าวตามมาตรฐานการส่งออกน้ำหนัก ๑.๖๐-๒.๐๐ กก./ผล เพิ่มขึ้นเป็น ๓๕% (ต่ابلดคอนมะโนราและต่ابلดจอมปลวก)
- เกิด ศจช.ที่มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรและชุมชนจากภัยศัตรูมะพร้าวครอบคลุมเกษตรกร ๗๑ ราย พื้นที่ ๖๕๐ ไร่
- เกิดจุดเรียนรู้ด้านการผลิตมะพร้าวอ่อนน้ำหอมแบบครบวงจรจำนวน ๘ จุด
- มีการประชาสัมพันธ์จุดเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนให้เป็นที่รู้จักของบุคคลภายนอกมากยิ่งขึ้น

Out come

- เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
- เกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนผลลัพธ์เกิดจากเจ้าหน้าที่/หน่วยงาน
- เกิดการบูรณาการงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่อย่างแท้จริงตั้งแต่หน่วยงานส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่นตลอดจนปราชญ์เกษตรกรที่มีความชำนาญด้านมะพร้าวอ่อนน้ำหอม



ภาพที่ ๑๓ รูปแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตตามความต้องการของตลาด อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

สรุปบทเรียนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ สสก.ที่ ๓ จังหวัดระยอง
การเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มจากมะพร้าว น้ำหอมอย่างครบวงจร
อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

Plan

๑. เตรียมทีมงาน

- ตั้งคณะทำงานระดับเขต จังหวัด อำเภอ
- ประชุมหารือ ปรับกระบวนการทัศน์ สร้างความเข้าใจแนวคิดการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่
- กำหนดบทบาทหน้าที่ของทีมจัดเวทีชุมชน โดยจังหวัดจะเป็นหลักในการดำเนินการ

๒. วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่ม

- รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจบริบท ศักยภาพ และปัญหา สรุปได้ดังนี้ ปริมาณการจำหน่ายผลผลิต Lotus / Max Value ๑๕,๐๐๐ ลูกต่อสัปดาห์ กิจกรรมของ YSF ในโครงการเสริมสร้างรายได้ มีดังนี้ ไอศกรีมมะพร้าวอ่อน (กลุ่มเกษตรกรวัยใส) มะพร้าว freeze dry ต้นพันธุ์มะพร้าว และตะกร้ารวมผลผลิตขายส่ง แปลงใหญ่มะพร้าว น้ำหอมบางตลาด ได้เคยร่วมออกบูธในงานของวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มะพร้าว น้ำหอมบางตลาด ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สะพานไม้ไผ่ดูงานสวนมะพร้าวไปถึงโรงงาน กลุ่มมีเครือข่ายสื่อใช้ทางการเกษตร คือ ชุมมะพร้าว และเปลือกมะพร้าวในปริมาณมาก
- คัดเลือกกลไกงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ เพื่อกำหนดเป็นบุคคลเป้าหมายในการจัดเวทีชุมชน

Do

๓. จัดเวทีชุมชนเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ดังนี้

เวทีชุมชนครั้งที่ ๑ กำหนดเป้าหมายร่วมของชุมชน วิเคราะห์สถานการณ์ ศักยภาพ ปัญหาของสินค้าหลัก คือ มะพร้าว โดยใช้ Supply Chain Analysis และกำหนดแผนพัฒนาตลอดห่วงโซ่ พร้อมทั้งคัดเลือกคณะกรรมการของแต่ละกิจกรรม มอบหมายหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ร่วมกันยกร่างโครงการพัฒนาของกลุ่มเกษตรกรและชุมชน กำหนดเอกสารแนบประกอบการขอรับการสนับสนุนโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของแต่ละกิจกรรมในชุมชน

เวทีชุมชนครั้งที่ ๒ สมาชิกของกลุ่มกิจกรรมย่อยทั้ง ๔ กิจกรรม ร่วมกันกำหนดกฎ กติกา แนวทางการบริหารจัดการคน งาน เงิน การจัดการผลประโยชน์ และวางแผนดำเนินงาน

เวทีชุมชนครั้งที่ ๓ ทีมจังหวัดชี้แจงสร้างความเข้าใจในเรื่องการจัดทำบัญชีและการใช้จ่ายงบประมาณของแต่ละกิจกรรม การชี้แจงขั้นตอนแนวทางการเบิกจ่ายงบประมาณให้กับคณะกรรมการบริหารโครงการระดับพื้นที่รับทราบ ให้ความรู้เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการกลุ่มองค์กรเกษตรกร และเชื่อมโยงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่และเครือข่าย รวมทั้ง

ให้กลุ่มเกษตรกรผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรมจัดทำแนวทางการบริหารจัดการกิจกรรมของกลุ่มตามโครงการ ดังนี้

- ๑) ขั้นตอนวิธีการดำเนินงานกิจกรรม ชื่อกิจกรรม ขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน และผู้รับผิดชอบ
- ๒) แผนการปฏิบัติงาน/แผนการใช้จ่ายงบประมาณ
- ๓) แผนธุรกิจ
- ๔) ระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานของกิจกรรม
- ๕) การสร้างการเชื่อมโยงเครือข่ายกิจกรรมกับกลุ่ม/องค์กร/หน่วยงานภาคีต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้เกิด

ความยั่งยืน

๔. โครงการที่ได้จากการจัดทำแผนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มจากเศษวัสดุเหลือใช้จากมะพร้าว กลุ่มผู้ปลูกมะพร้าวแบบครบวงจรตำบลบางตลาด อำเภอลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

กิจกรรมในโครงการ ประกอบด้วย ๔ กิจกรรม ดังนี้

๑) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยการผสมปุ๋ยใช้เอง จำหน่ายปุ๋ยให้กับสมาชิกในรูปแบบกองทุนหมุนเวียน

๒) การสับย่อยเปลือกมะพร้าวทำวัสดุปลูกและเศษวัสดุเหลือใช้ส่งโรงไฟฟ้าชีวมวล

๓) สร้างตราสัญลักษณ์สินค้าน้ำมะพร้าวและแปรรูปน้ำมะพร้าว

๔) ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

Check

เวทีชุมชนครั้งที่ ๓/๑ เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน ทีมจังหวัดและอำเภอประชุมร่วมกับคณะกรรมการบริหารจัดการโครงการเพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมย่อย

เวทีชุมชนครั้งที่ ๓/๒ นำเสนอผลการดำเนินกิจกรรมย่อยต่าง ๆ เพื่อคืนข้อมูลสู่ชุมชน และร่วมกันจัดทำแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป ประกอบด้วย

๑) การให้ข้อเสนอแนะในการวางแผนพัฒนาโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ให้เกิดความยั่งยืน เชื่อมโยงกันในพื้นที่

๒) การนำเสนอสรุปผลการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรม

๓) การวางแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป (ระยะ ๕ ปี)

๔) การประเมินผลการดำเนินงานโครงการ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเวทีประเมินความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการในระยะแรก



ภาพที่ ๑๔ ผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของกลุ่มผู้ปลูกมะพร้าวแบบครบวงจร ตำบลบางตลาด อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

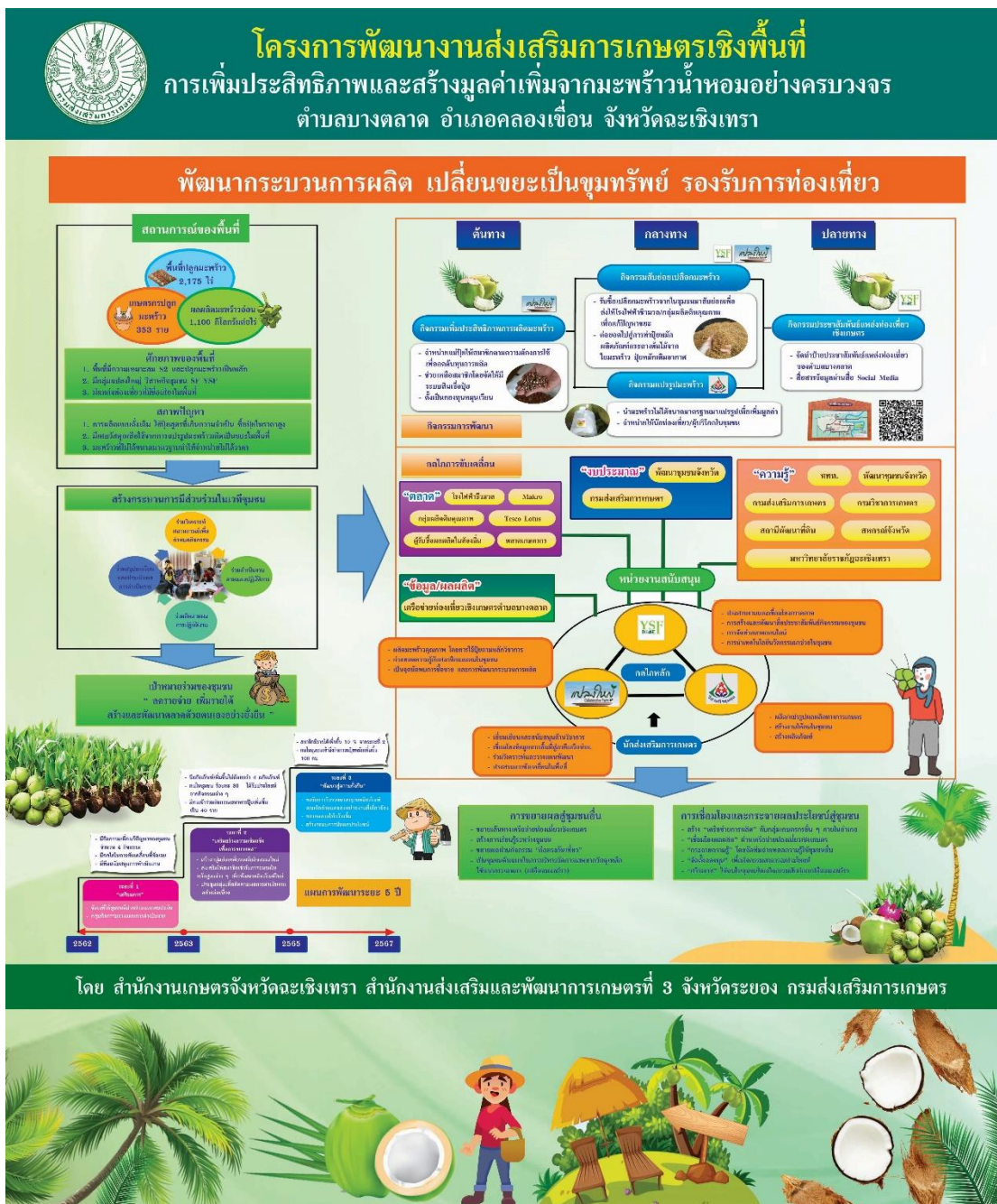
ตารางที่ ๓ สรุปผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของกลุ่มผู้ปลูกมะพร้าวแบบครบวงจร ตำบลบางตลาด อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
๑. มีการนำองค์ความรู้ / เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนา	๑๓ (๘๑.๒๕)	๓ (๑๘.๗๕)	๐
๒. มีการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	๙ (๕๗.๓๗)	๗ (๓๖.๘๔)	๓ (๑๕.๗๙)
๓. สิ่งแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น	๙ (๕๖.๒๕)	๗ (๔๓.๗๕)	๐
๔. ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผล)	๕ (๒๙.๔๑)	๑๑ (๖๔.๗๑)	๑ (๕.๘๘)
๕. มีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่มากขึ้น	๘ (๕๒.๑๑)	๖ (๓๗.๕๘)	๕ (๒๖.๓๒)
๖. เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างยั่งยืน	๗ (๔๑.๑๘)	๙ (๕๒.๙๔)	๑ (๕.๘๘)

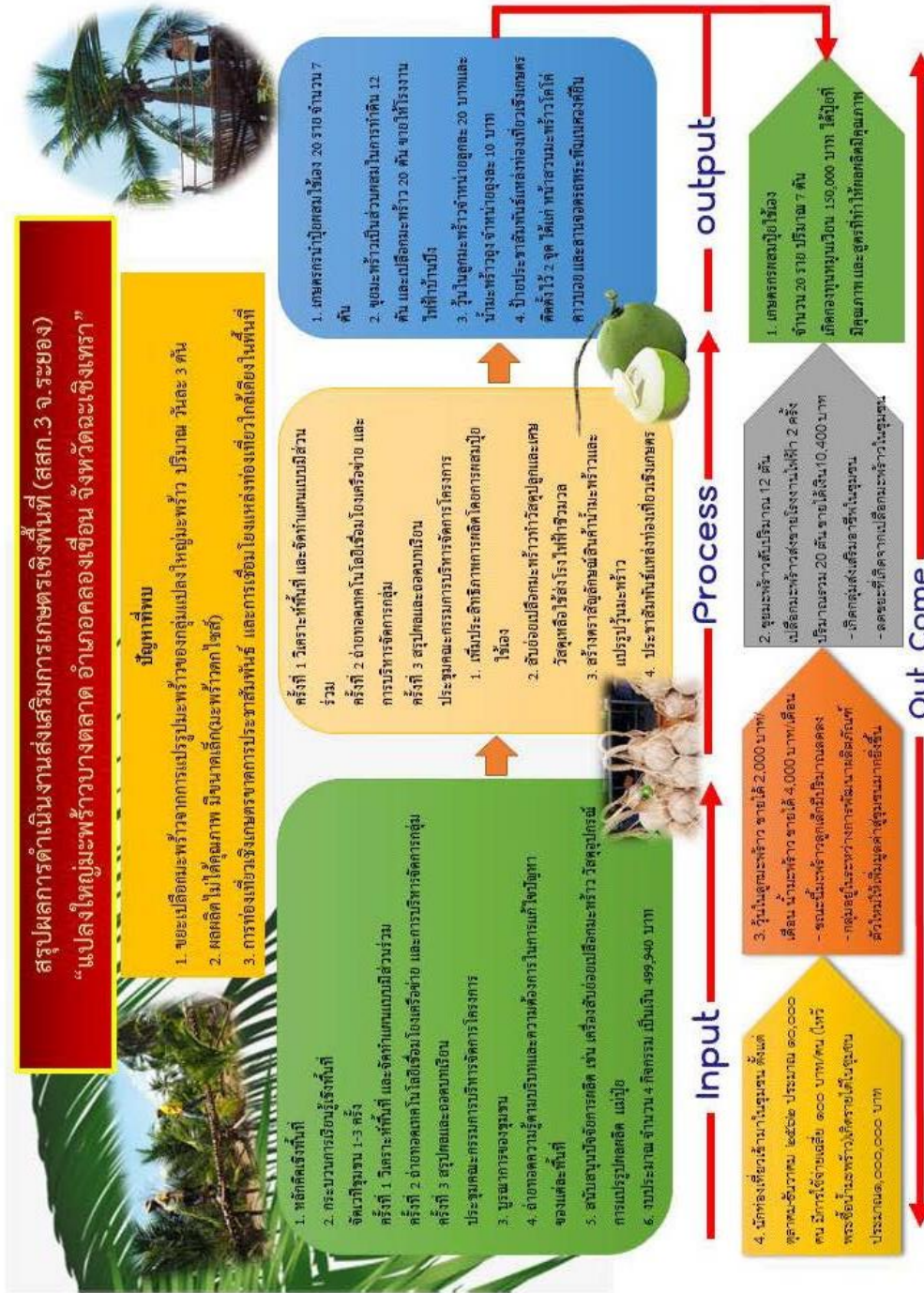
Act

สรุปรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

“รูปแบบการจัดการกระบวนการผลิตแบบ Zero Waste”



ภาพที่ ๑๖ รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา



ภาพที่ ๑๗ สรุปผลการดำเนินงานพื้นที่ของแปลงใหญ่มะพร้าวบางอำเภอลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

สรุปบทเรียนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ สสท.ที่ ๔ จังหวัดขอนแก่น
แปลงใหญ่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนามน ตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์
“กลุ่มนามน รวมคน ร่วมคิด ร่วมผลิตผักสู่มาตรฐาน”

Plan

๑. เตรียมทีมงาน

- ตั้งคณะทำงานระดับเขต จังหวัด อำเภอ ประชุมหารือเพื่อปรับกระบวนการทัศน์
- แบ่งบทบาทหน้าที่

๒. วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่ม

- กลุ่มมีสมาชิก ๘๐ ราย (มีมาตรฐาน GAP ๓๐ ราย และไม่มีมาตรฐาน GAP ๕๐ ราย) มีพื้นที่การผลิต ๑๙๗.๗๕ ไร่
- กลุ่มมีการดำเนินงานในรูปแบบกลุ่มแปลงใหญ่ และวิสาหกิจชุมชน มีการบริหารจัดการกลุ่ม ระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม และมีการระดมทุนเพื่อใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม โดยมี YSF จำนวน ๕ คน เป็นกรรมการกลุ่ม ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่ม คือ มีโรงแพ็คชั่วคราว ปริมาณผลผลิตไม่สม่ำเสมอ โรคและแมลง คุณภาพของผัก ขาดแคลนน้ำในช่วงหน้าแล้งและภัยธรรมชาติ
- ด้านการตลาด กลุ่มได้จัดจำหน่ายผลผลิตให้กับตลาดในชุมชน โรงพยาบาล ธ.ก.ส. โลตัส และ Central ซึ่งอยู่ในระหว่างทำสัญญา รอส่งผลผลิต
- กลุ่มมีเป้าหมายที่จะเพิ่มรายได้ของชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง พัฒนาเกษตรกรให้มีมาตรฐาน GAP ในเกษตรกรทุกราย นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง ทำให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิต ผลผลิตได้คุณภาพ และปริมาณตามความต้องการของตลาด และสร้างเครือข่ายเพื่อเสริมความเข้มแข็งให้แก่กลุ่ม

Do

๓. จัดเวทีชุมชนเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ดังนี้

เวทีชุมชนครั้งที่ ๑ วิเคราะห์สถานการณ์/สภาพปัญหาของพื้นที่โดยกระบวนการแลกเปลี่ยนและระดมสมอง และร่วมกันกำหนดเป้าหมายให้กลุ่มสามารถผลิตผักที่มีคุณภาพมีมาตรฐานและต่อเนื่อง

เวทีชุมชนครั้งที่ ๑/๑ สมาชิกของกลุ่มและเจ้าหน้าที่ร่วมกันนำข้อมูลสถานการณ์ปัญหาและเป้าหมายจากเวทีชุมชนครั้งที่ ๑ มาวางแผนพัฒนากลุ่มตลอดห่วงโซ่อุปทาน

เวทีชุมชนครั้งที่ ๒ พัฒนาความรู้ด้านการแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถวางแผนการผลิตได้ รวมทั้งการร่วมกันกำหนดกฎ กติกาของกลุ่ม สรุปได้ ดังนี้

- ๑) เรื่อง ความรู้และภูมิปัญญา เช่น กิจกรรมการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช (ชีวภัณฑ์ เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย และ IPM) กิจกรรมการเพิ่มศักยภาพการผลิตพืชผัก (ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต คุณภาพ และมาตรฐาน) กิจกรรมการพัฒนาโรงคัดบรรจุผักปลอดภัย

(คุณภาพ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน) กิจกรรมการเพิ่มมูลค่าสินค้ากลุ่มเครือข่าย (แปรรูปผลผลิต เชื่อมโยงเครือข่าย ตลาด และ Social Network)

๒) เรื่อง คน กลุ่ม (กฎ กติกา) โดยกำหนดวัตถุประสงค์สำคัญของกลุ่ม ทุนของกลุ่ม และแหล่งที่มาของทุน การดำเนินการ การเงิน การบัญชี คุณสมบัติของสมาชิก การประชุมกลุ่ม และ คณะกรรมการกลุ่ม

๓) เรื่อง การจัดการผลประโยชน์ โดยมีการบริหารจัดการกำไรสุทธิประจำปี ประกอบด้วย (๑) สมทบคืนกลุ่มเพื่อเป็นทุนดำเนินการต่อไป ร้อยละ ๒๐ (๒) เงินปันผลให้แก่สมาชิกตาม การถือครองหุ้น ร้อยละ ๔๐ (๓) ค่าตอบแทนคณะกรรมการดำเนินงาน ร้อยละ ๒๐ (๔) ค่าบริหารจัดการ และ (๕) วัสดุอุปกรณ์กลาง ร้อยละ ๑๐ และกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ร้อยละ ๑๐

เวทีชุมชนครั้งที่ ๒/๑ เวทีย่อยเพื่อพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนาการผลิตพืชผักของกลุ่ม ให้สมาชิกกลุ่มสามารถนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพการผลิตผักของตนเองได้

๔. โครงการที่ได้จากการจัดทำแผนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนแปลงใหญ่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผัก นามน ตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

กิจกรรมในโครงการ ประกอบด้วย ๔ กิจกรรม ดังนี้

๑) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผัก โดยพัฒนาระบบการเพาะปลูกพัฒนา ศักยภาพการผลิตผักในระบบโรงเรือน ถ่ายทอดความรู้เรื่องการตรวจวิเคราะห์ดิน ดำเนินการผลิตปุ๋ย อินทรีย์ชีวภาพให้สมาชิก

๒) ปรับปรุงโรงคัดบรรจุที่ได้มาตรฐาน

๓) พัฒนาบรรจุภัณฑ์และเพิ่มช่องทางการตลาด

๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและจุดแสดงสินค้า

นอกจากนี้มีการบูรณาการของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการที่ได้จาก การจัดทำแผนของชุมชน ดังนี้

๑) กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน สาธารณสุขจังหวัด/อำเภอ สนับสนุนองค์ ความรู้และงบประมาณ

๒) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อปท. อบจ. สหกรณ์จังหวัด สนับสนุนองค์ความรู้

๓) พัฒนาชุมชน อุตสาหกรรมจังหวัด กรมทรัพยากรน้ำบาดาล มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ สนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม

๔) โรงเรียนในชุมชน ตลาดในชุมชน โรงพยาบาลนามน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขานามน บริษัทเอกชน (คิงส์วิซจำกั๊ด) สนับสนุนตลาด

Check

เวทีชุมชนครั้งที่ ๓ เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานของกลุ่ม สรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา คืบข้อมูลสู่ชุมชน ร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาระยะ ๓ ปีต่อไป รวมทั้งมีการกำหนดแนวทาง ดำเนินการขยายผลและกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนอื่น โดยมีกิจกรรม ดังนี้

- ๑) จัดสรรเงินกองทุนสาธารณะประโยชน์
- ๒) รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรอื่นที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกลุ่มได้
- ๓) การเพิ่มรายได้แก่ผู้ชุมชน โดยผ่านเครือข่าย YSF แปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน ศพก. อกม. อสม. โรงงาน และเกษตรกรทั่วไป สร้างงานในชุมชน ส่งเสริมให้นักเรียนปลูกผักและรับซื้อจากนักเรียน
- ๔) ผลิตผักปลอดภัยให้ชุมชน โรงเรียน โรงพยาบาล
- ๕) เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงาน
- ๖) กิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์
- ๗) มีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นจากการผลิตผักปลอดภัย

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการ

ที่	ประเด็น	😊	😐	😞
1	มีการนำองค์ความรู้ / เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในกระบวนการ			3
2	มีการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม			6
3	สิ่งแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น			9
4	ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ร่วมคิด-ร่วมวางแผน-ร่วมทำ-ร่วมสังเกต-ร่วมสรุปผล)			6
5	มีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่มากขึ้น			6
6	เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างยั่งยืน			11

ภาพที่ ๑๘ ผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของเกษตรกรแปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนามน ตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

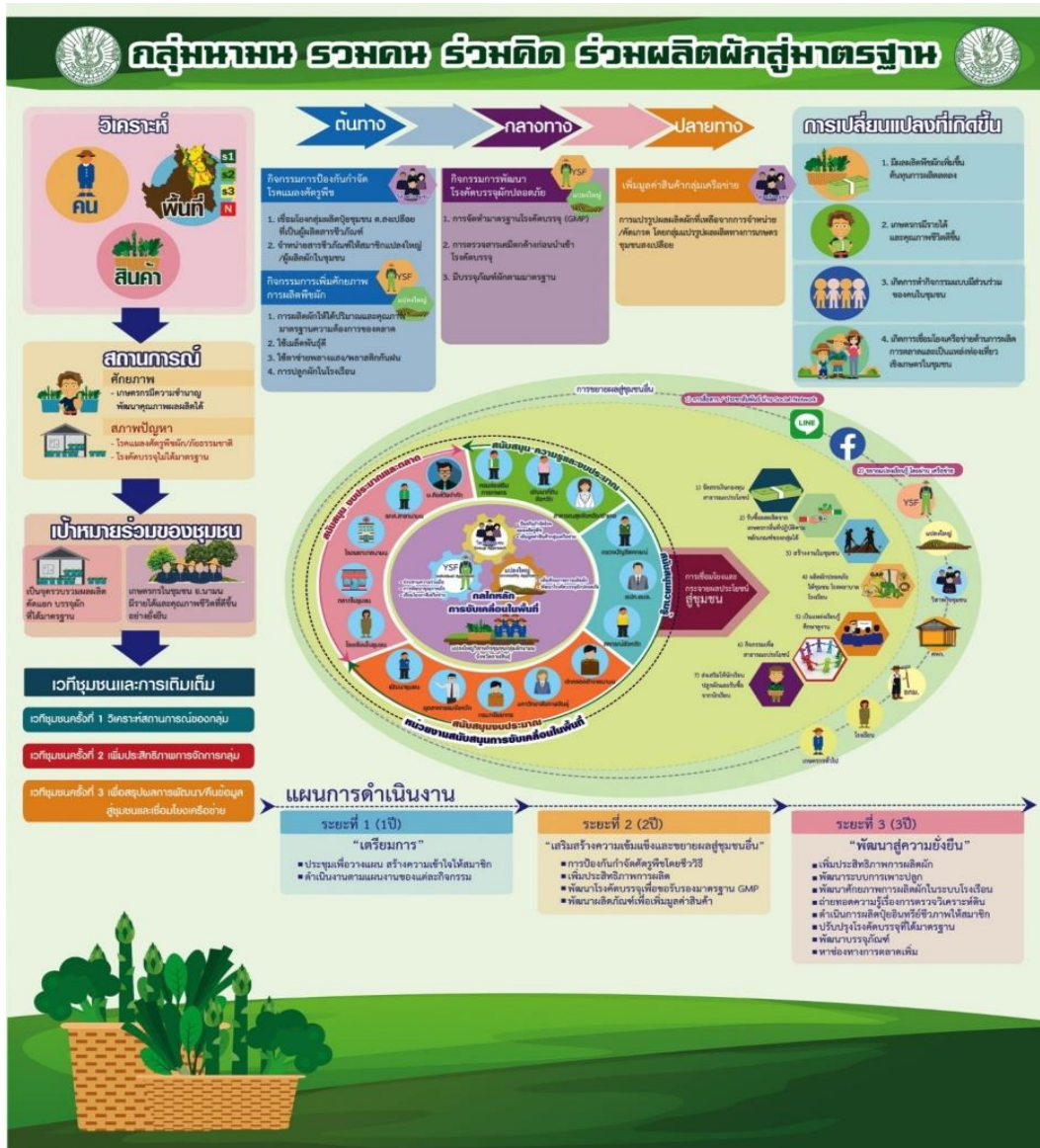
ตารางที่ ๔ สรุปผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของเกษตรกรแปลงใหญ่
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนวมน์ ตำบลนวมน์ อำเภอนวมน์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
๑. มีการนำองค์ความรู้ / เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนา	๑๙ (๘๖.๓๖)	๓ (๑๓.๖๔)	๐
๒. มีการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	๑๓ (๖๘.๔๒)	๖ (๓๑.๕๘)	๐
๓. สิ่งแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น	๙ (๕๐)	๙ (๕๐)	๐
๔. ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผล)	๑๒ (๖๖.๖๗)	๖ (๓๓.๓๓)	๐
๕. มีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่มากขึ้น	๑๒ (๖๖.๖๗)	๖ (๓๓.๓๓)	๐
๖. เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างยั่งยืน	๗ (๓๘.๘๙)	๑๑ (๖๑.๑๑)	๐

Act

สรุปรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

“รูปแบบการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชน”



ภาพที่ ๒๐ แผนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

สรุปบทเรียนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ สสก.ที่ ๕ จังหวัดสงขลา
“กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตมังคุดลานสกาแบบมีส่วนร่วม”
อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

Plan

๑. เตรียมทีมงาน

สร้างทีมเรียนรู้ในระดับเขต จังหวัด และอำเภอ รวมทั้งการบูรณาการกับการพัฒนา นวส. มีอาสาฯ จากทุกอำเภอมาร่วมจัดเวทีชุมชนในเวทีที่ ๒ และ ๓

๒. วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่ม

- การคัดเลือกพื้นที่และกลไกที่มีความพร้อมและสมัครใจร่วมกิจกรรม
- วิเคราะห์ข้อมูลพืชเศรษฐกิจของจังหวัด คือ มังคุด ซึ่งอำเภอลานสกาเป็นแหล่งผลิตมังคุดที่สำคัญของจังหวัดนครศรีธรรมราช มุ่งเน้นการจัดการผลผลิตด้วยคุณภาพ และมังคุดที่ตกหล่นซึ่งเป็นของเสียในกระบวนการผลิตให้เข้าสู่กระบวนการแปรรูป เพิ่มมูลค่า สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร
- การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมังคุดของอำเภอลานสกา ทั้งหมด ๗๓๗ ไร่ อยู่ในโซน S๑ พื้นที่เหมาะสม มีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม และมีอัตลักษณ์คือมังคุด ๑๐๐ ปี
- อำเภอลานสกาเป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตมังคุด มีการแปรรูปสินค้า และเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช
- กลุ่มมีสมาชิก ๑๐๒ ราย โดยมี YSF และ SF เป็นสมาชิกด้วย กลุ่มเป็นทั้งศพก. ศจช. และ ศตปช. และมีเครือข่ายกับวิสาหกิจชุมชนแปรรูป และกลุ่มเครือข่ายท่องเที่ยว
- ปัญหาของกลุ่มคือ มีผลผลิตตกเกรดประมาณร้อยละ ๔๐ ที่ไม่ผ่านเกรดส่งออก ทำให้จำหน่ายได้ราคาต่ำ และราคาผลผลิตในภาพรวมจำหน่ายได้ในราคาที่ต่ำ

Do

๓. จัดเวทีชุมชนเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ดังนี้

เวทีชุมชนครั้งที่ ๑ สร้างความเข้าใจร่วมกัน และร่วมวิเคราะห์สภาพปัญหาของพื้นที่ ซึ่งมีหน่วยงานภาคี เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ร่วมเวทีวิเคราะห์ และหาแนวทางพัฒนา กิจกรรมของชุมชนและจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มกิจกรรมย่อย แนวทางการบริหารจัดการผลประโยชน์ของกลุ่ม

เวทีชุมชนครั้งที่ ๒ การบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ และวางแผนการตลาด โดยเชื่อมโยงช่องทางการตลาด หาจุดขายให้ผลิตภัณฑ์ และแนวทางในการร่วมพัฒนาอำเภอลานสกาด้วยกิจกรรมการพัฒนามังคุดของกลุ่ม

เวทีชุมชนครั้งที่ ๒/๑ ถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ในแต่ละกิจกรรมย่อยที่จะพัฒนา มังคุดโดยมีหน่วยงานภาคีร่วมถ่ายทอด เช่น ศูนย์เรียนรู้พลังงานทดแทน

๔. โครงการที่ได้จากการจัดทำแผนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ โครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่แปลงใหญ่มังคุดอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

กิจกรรมในโครงการ ประกอบด้วย ๓ กิจกรรม ดังนี้

- ๑) กิจกรรมการอนุรักษ์และขยายพันธุ์มังคุด
- ๒) กิจกรรมการแปรรูปมังคุด เช่น มังคุดหวาน มังคุดลอยแก้ว ไลน์มังคุด ถ่านมังคุด และน้ำส้มควันไม้
- ๓) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

Check

เวทีชุมชนครั้งที่ ๓ วางแผนแนวทางการพัฒนาต่อยอดกิจกรรมของชุมชน สรุปผลการดำเนินงานคืนข้อมูลสู่ชุมชน และการวางแผนแนวทางขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ระยะเวลา ๕ ปีต่อไป ดังนี้

ระยะที่ ๑ เตรียมการ

เป้าหมาย ต้องการให้กลุ่มเกษตรกรสามารถบริหารจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- สิ่งที่ต้องทำ**
- สร้างความตระหนักให้เกษตรกรมีความเป็นเจ้าของกลุ่ม
 - พัฒนาศักยภาพคณะกรรมการกลุ่ม เปิดโอกาสให้เกษตรกรรุ่นใหม่

YSF เข้ามาฝึกอบรม ร่วมเป็นคณะกรรมการ

- สร้างกฎ กติกา และระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ
- มีกิจกรรมร่วมดำเนินการโดยเกษตรกรมีส่วนร่วมทุกกระบวนการ
- บริหารจัดการผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

ระยะที่ ๒ เสริมสร้างความเข้มแข็งและขยายผลสู่ชุมชนอื่น

เป้าหมาย กลุ่มสามารถบริหารจัดการผลผลิตมังคุดได้อย่างครบวงจร สามารถเป็นต้นแบบการเรียนรู้แก่ชุมชนอื่น ๆ ได้

สิ่งที่ต้องทำ - ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพไม้ผล เพื่อลดปริมาณผลผลิตด้อยคุณภาพ และได้มาตรฐาน รับรองความปลอดภัย (GAP, อินทรีย์)

- พัฒนาบรรจุภัณฑ์และผลิตภัณฑ์แปรรูป

- เพิ่มช่องทางการตลาด (online, offline) ทั้งมังคุดเพื่อการบริโภคสดและผลิตภัณฑ์แปรรูป

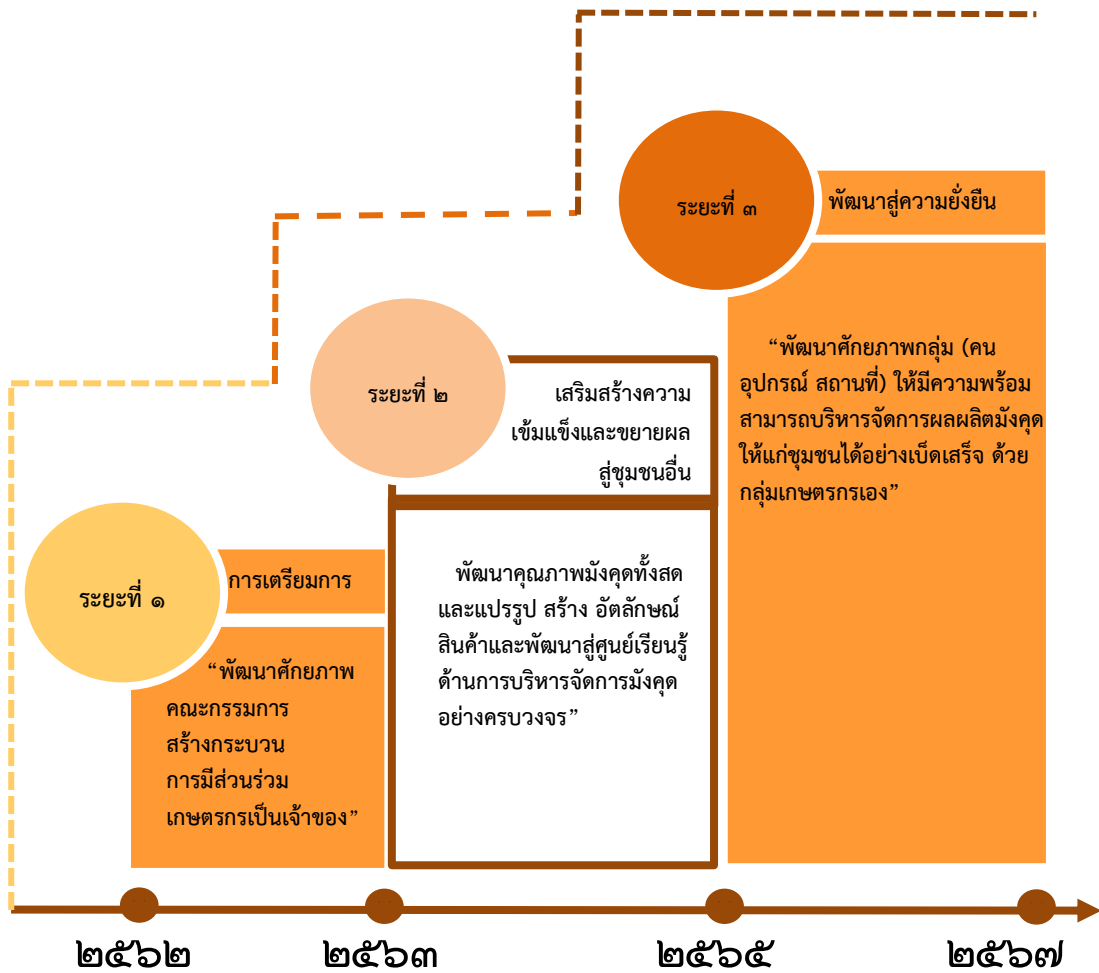
- พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งตราสัญลักษณ์สินค้า “มังคุดหวาน ลานสกา”
- ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอำเภอลานสกาให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง สามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ทั้งในอำเภอลานสกาและระดับจังหวัดนครศรีธรรมราช
- พัฒนาเป็นแหล่งศึกษาดูงานของชุมชนอื่น ๆ

ระยะที่ ๓ พัฒนาสู่ความยั่งยืน

เป้าหมาย กลุ่มยกระดับสู่รูปแบบกลุ่มเกษตรกรที่เป็นนิติบุคคล อาทิ จัดทะเบียนเป็นกลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร เพื่อดำเนินการยกระดับฐานะของสมาชิกอย่างครอบคลุมตลอดห่วงโซ่อุปทานของมังคุด

สิ่งที่ต้องทำ - ยกระดับกลุ่มเกษตรกรให้สามารถรวบรวมผลผลิตมังคุดเพื่อการส่งออก (พัฒนาคน สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์)

แนวทางการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ระยะเวลา ๕ ปี อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช



ภาพที่ ๒๒ แนวทางการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ระยะเวลา ๕ ปี อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

Act

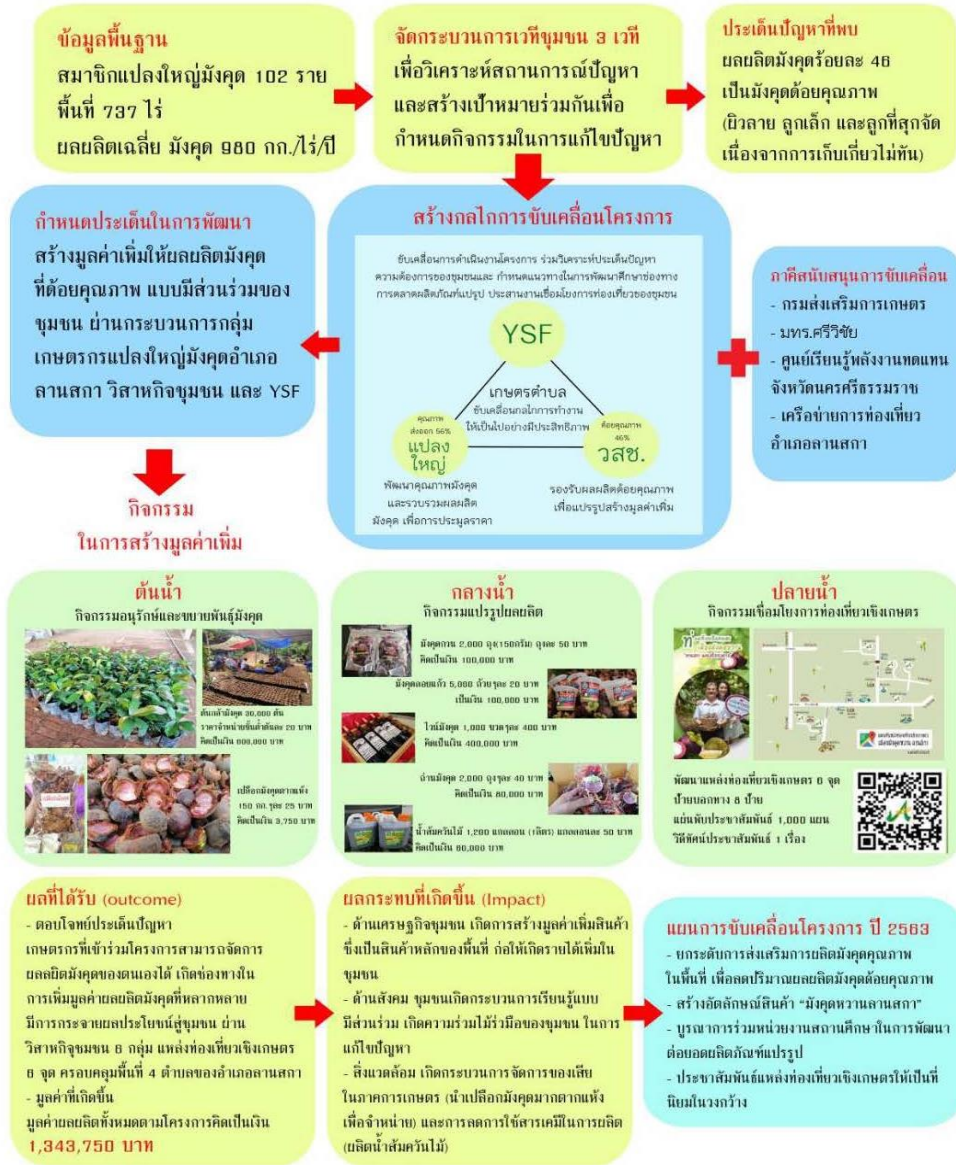
สรุปรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของ อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

“รูปแบบการเพิ่มมูลค่า “มังคุด” ครบวงจร”



ภาพที่ ๒๓ รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของ อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

โครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ แปลงใหญ่มังคุดอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช



ภาพที่ ๒๔ โครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

สรุปบทเรียนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ สสก.ที่ ๖ จังหวัดเชียงใหม่
โครงการส่งเสริมการผลิตอโวคาโดครบวงจร อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

Plan

๑. เตรียมทีมงาน

- เตรียมทีมระดับจังหวัด โดยแต่งตั้งคณะทำงานและชี้แจงโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่อย่างครบวงจร ของจังหวัดตาก เพื่อชี้แจงและสร้างความเข้าใจร่วมกัน พร้อมทั้งวางแผนและจัดกระบวนการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้คณะทำงานฯ เกิดความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน ซึ่งในขั้นก่อนดำเนินการนี้มีเป้าหมายในการลงพื้นที่อำเภอพบพระ เพื่อสอบถามปัญหาและความต้องการเบื้องต้นของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอโวคาโด

- เตรียมทีมระดับอำเภอโดยเชื่อมทีมระดับจังหวัดเข้าด้วยกัน (สร้างความเข้าใจ) ทีมเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัดตาก ได้ลงพื้นที่ไปร่วมหารือ รวมทั้งนำแผนและรูปแบบกระบวนการดำเนินงานไปชี้แจง สร้างความเข้าใจให้กับทีมเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรอำเภอพบพระ เพื่อเตรียมทีมในการทำงานร่วมกัน ณ สำนักงานเกษตรอำเภอพบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

- เวทีเตรียมความพร้อม ศึกษาบริบทพื้นที่/เก็บข้อมูลเบื้องต้น สร้างความเข้าใจโดยการนำหลักการ PAR มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการปลูกอโวคาโด เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

๒. วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่ม

- อโวคาโดอำเภอพบพระ เป็นทั้งแปลงใหญ่ และศพก. เครือข่าย มีเกษตรกรต้นแบบ YSF SF และวิสาหกิจชุมชน

- ปัญหาที่พบ คือ การขาดองค์ความรู้ เช่น การป้องกันกำจัดศัตรูพืช โรคและแมลง เทคนิคในการตัดแต่งกิ่งต้นอโวคาโด ความรู้ในการพัฒนาคุณภาพผลผลิต การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เป็นต้น ขาดแคลนแหล่งน้ำ ขาดยอดพันธุ์ดี ขาดความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่ม ขาดแหล่งเงินทุน และผลผลิตที่มีคุณภาพไม่เพียงพอต่อความต้องการ

Do

๓. จัดเวทีชุมชนเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ดังนี้

เวทีชุมชนครั้งที่ ๑ ทบทวนประเด็นปัญหาที่ผ่านมาพร้อมสังเคราะห์ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในเรื่องสายพันธุ์ในพื้นที่ที่สามารถแยกชนิดพันธุ์ รูปร่าง สีผิว เนื้อผล รสชาติ ราคา และช่วงเวลาการออกผลผลิตของอโวคาโดในพื้นที่ การวิเคราะห์สถานการณ์ของชุมชนในพื้นที่เป้าหมายกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอโวคาโดของอำเภอพบพระ ทีมวิทยากรกระบวนการได้ทบทวนฐานข้อมูลของชุมชนจากการศึกษาข้อมูลมือสองและข้อมูลมือหนึ่งเพื่อค้นหาปัญหาของชุมชนในพื้นที่เป้าหมายโดยเฉพาะชนิดสินค้าคือ อโวคาโด โดยใช้หลักการวิเคราะห์ (คน - พื้นที่ - สินค้า) และการ

จัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยแยกเป็น (๑) ปัญหาสำคัญและเร่งด่วน (๒) ปัญหาสำคัญแต่ไม่เร่งด่วน และ (๓) ปัญหาสำคัญแต่รอได้ รวมทั้งยกร่าง Generic Value Chain นำเสนอชุมชนร่วมวิเคราะห์ตรวจสอบ และจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่ม

เวทีชุมชนครั้งที่ ๑/๑ ประชุมทีมอำเภอกับคณะกรรมการกลุ่มจัดทำโครงการแผนงานงบประมาณบูรณาการหน่วยงานสนับสนุน

๔. โครงการที่ได้จากการจัดทำแผนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ โครงการส่งเสริมการผลิตโอคาโตครบวงจร อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

กิจกรรมในโครงการ ประกอบด้วย ๔ กิจกรรม ดังนี้

- ๑) เปลี่ยนยอดพันธุ์โอคาโต
- ๒) จัดทำบรรจุภัณฑ์
- ๓) เชื่อมโยงตลาดโมเดิร์นเทรด
- ๔) การตลาดและประชาสัมพันธ์

เวทีชุมชนครั้งที่ ๒ ประเมินศักยภาพกลุ่ม กำหนดโครงสร้าง กฎ กติกา ระดมทุน แนวทางการพัฒนากลุ่มตามโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ และการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ



ภาพที่ ๒๕ การจัดเวทีชุมชนครั้งที่ ๒

Check

เวทีชุมชนครั้งที่ ๓ สรุปผลการดำเนินงานโครงการ คืบข้อมูลสู่ชุมชน จัดทำแผน ๓ ปี และ ๕ ปี

**ที่ปีคประกาศเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัคร
แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเล็**

**ความคิดเห็นของเกษตรกร
ต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่**

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
๑. มีการนำองค์ความรู้/เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้	25	9	
๒. มีการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง	24	8	1
๓. สิ่งแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น	25	8	
๔. ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ(5ร)	23	11	
๕. มีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่มากขึ้น	26	7	
๖. เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างยั่งยืน	30	5	

ภาพที่ ๒๖ ผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของเกษตรกรแปลงใหญ่
อโวกาโด อำเภอบพพระ จังหวัดตาก

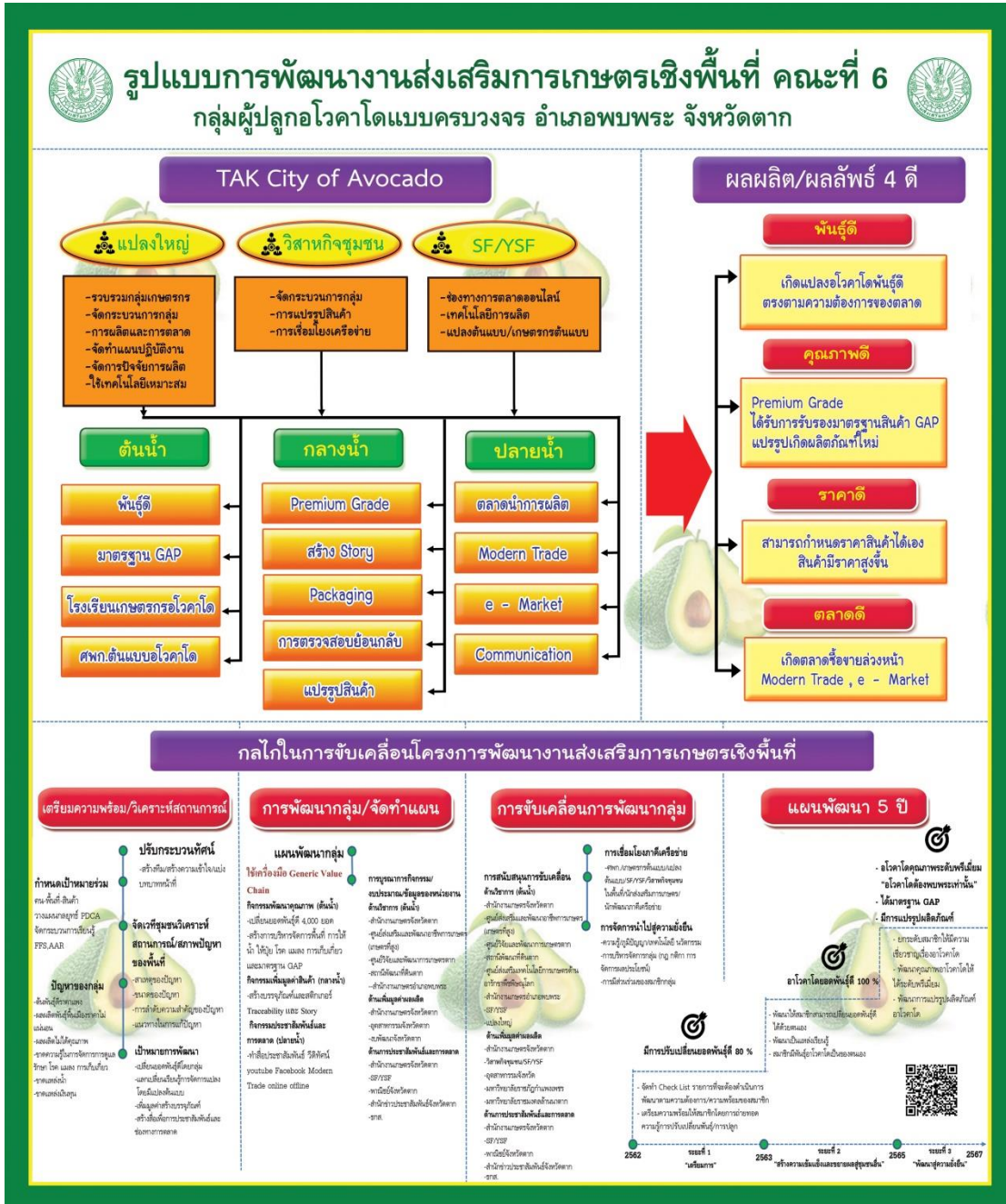
ตารางที่ ๕ สรุปผลความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒ ของเกษตรกรแปลงใหญ่
อโวกาโด อำเภอบพพระ จังหวัดตาก

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
๑. มีการนำองค์ความรู้ / เทคโนโลยีที่เหมาะสม มาใช้ในการพัฒนา	๒๕ (๗๓.๕๓)	๙ (๒๖.๔๗)	๐
๒. มีการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนอย่างทั่วถึงและ เป็นธรรม	๒๔ (๗๒.๗๓)	๘ (๒๔.๒๔)	๑ (๓.๐๓)
๓. สิ่งแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น	๒๕ (๗๕.๗๖)	๘ (๒๔.๒๔)	๐
๔. ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผล)	๒๓ (๖๙.๗๐)	๑๐ (๓๐.๓๐)	๐
๕. มีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่มากขึ้น	๒๘ (๘๐.๐๐)	๗ (๒๐.๐๐)	๐
๖. เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างยั่งยืน	๓๐ (๘๕.๗๑)	๕ (๑๔.๒๙)	๐

Act

สรุปรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของอำเภอพบพระ จังหวัดตาก

“รูปแบบการพัฒนาคุณภาพอโวคาโดสู่ระดับพรีเมียม”



ภาพที่ ๒๘ รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของอำเภอพบพระ จังหวัดตาก

สรุปรูปแบบการดำเนินงานเชิงพื้นที่ ๖ พื้นที่ปี ๒๕๖๒ ตาม PDCA

ขั้นตอนดำเนินงาน	เขต ๑	เขต ๒	เขต ๓
Plan	<p>๑. เตรียมทีมงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตั้งคณะทำงานระดับเขต จังหวัด อำเภอก - ปรับปรุงกระบวนการทัศน์ สร้างความเข้าใจในการดำเนินงานเชิงพื้นที่ โดยประชุมร่วมกับทีมกรมาฯ เขต จังหวัด และอำเภอก จัดทำแผนการจัดเวที และกำหนดบทบาทหน้าที่ของทีมจัดเวทีชุมชน โดยจังหวัดเป็นหลักในการดำเนินการ <p>๒. วิเคราะห์ข้อมูล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประธานกลุ่มเป็น YSF ที่มีความเข้มแข็ง มีเครือข่ายผู้ผลิตผักและเครือข่ายกับผู้ประกอบการ - สมาชิกในกลุ่มได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) - กลุ่มมีความรู้ ความชำนาญในการปลูกผักกาดหอม แต่การปลูกผักชนิดเดียวกันทำให้เกิดความเสี่ยงด้านราคาที่ผันผวนของตลาด - กลุ่มยังขาดจุดรวบรวมสินค้า โดยให้ประธานกลุ่มเป็นผู้รวบรวมผลผลิตไปจัดจำหน่าย แต่สมาชิกยังขาดความเชื่อศรัทธา โดยการนำผลผลิตไปขายด้วยตนเอง - กลุ่มยังขาดการบริหารจัดการกลุ่ม ความร่วมมือ และความกล้าในการเปลี่ยนแปลงไปปลูกพืชชนิดอื่น - พื้นที่มีระบบขนส่งสะดวก และมีตลาดรองรับผลผลิต เช่น ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง - พื้นที่สามารถปลูกพืชผักได้ตลอดทั้งปี มีแหล่งน้ำสมบูรณ์ แต่เป็นพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ 	<p>๑. เตรียมทีมงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตั้งคณะทำงานระดับเขต จังหวัด อำเภอก - ปรับกระบวนการทัศน์ สร้างความเข้าใจในการดำเนินงานเชิงพื้นที่ โดยประชุมร่วมกับทีมกรมาฯ เขต จังหวัด และอำเภอก จัดทำแผนการจัดเวที และกำหนดบทบาทหน้าที่ของทีมจัดเวทีชุมชน โดยจังหวัดเป็นหลักในการดำเนินการ <p>๒. วิเคราะห์ข้อมูล</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคม เพื่อคัดเลือกพื้นที่คน สินค้า โดยพิจารณาจากศักยภาพในเรื่องการตลาด และวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในการผลิต - สถานการณ์ของพื้นที่ และวิสาหกิจชุมชนที่คัดเลือกคือ วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ตำบล ดอนมะโนรา และตำบลจอมปลวก พบว่ามีปัญหาด้านการผลิต ๓ ประเด็น คือ <p>๑) เกษตรกรผู้ปลูกไม่มีการคัดเลือกสายพันธุ์ที่ถูกต้อง ๒) เกษตรกรยังใช้ปุ๋ยไม่ถูกต้องตามสูตร ตามอัตรา ๓) ผลผลิตและคุณภาพไม่สม่ำเสมอ ปริมาณไม่ต่อเนื่อง ไม่เพียงพอ (ผลิตได้ร้อยละ ๖๐ ของความต้องการของตลาด) ขนาดผลเล็กกว่าที่ตลาดต้องการ ส่วนปัญหาการตลาดคือ ไม่มีการคัดเกรดก่อนขาย และพ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคา</p>	<p>๑. เตรียมทีมงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตั้งคณะทำงานระดับเขต จังหวัด อำเภอก - ประชุมหารือ ปรับกระบวนการทัศน์ สร้างความเข้าใจแนวทางการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ - กำหนดบทบาทหน้าที่ของทีมจัดเวทีชุมชน โดยจังหวัดจะเป็นหลักในการดำเนินการ <p>๒. วิเคราะห์ข้อมูล</p> <ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจบริบท ศักยภาพ และปัญหา สรุปลงได้ดังนี้ ปริมาณการจำหน่ายผลผลิต Lotus / Max Value ๑๕,๐๐๐ ลูกต่อสัปดาห์ กิจกรรมของ YSF ในโครงการเสริมสร้างรายได้ มีดังนี้ <p>ไอศกรีมมะพร้าวอ่อน (กลุ่มเกษตรกรวัยใสฯ) มะพร้าว freeze dry ต้นพันธุ์มะพร้าว และตะกร้ารวมผลผลิตขายส่งแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมบางตลาด ได้เคยร่วมออกบูธในงานของวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมบางตลาด ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สะพานไม้ไผ่ดูงานสวนมะพร้าวไปถึงโรงงาน กลุ่มมีเครือข่ายเพื่อใช้ทางการเกษตร คือ ชุมมะพร้าว และเปลือกมะพร้าวในปริมาณมาก</p> <ul style="list-style-type: none"> - คัดเลือกกลไกงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ เพื่อกำหนดเป็นบุคคลเป้าหมายในการจัดเวทีชุมชน
Do	<p>๓. จัดเวทีชุมชน ๒ ครั้ง</p> <p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๑</p> <p>ร่วมกำหนดภาพฝันของชุมชน วิเคราะห์ชุมชน เพื่อร่วมกำหนดเป้าหมายร่วมของชุมชนเพื่อใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของชุมชน และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของกลุ่ม</p>	<p>๓. จัดเวทีชุมชน ๕ ครั้ง</p> <p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๑</p> <p>ชี้แจง วิเคราะห์สถานการณ์ และจัดทำโครงการพัฒนา โดยแบ่งเป็นเวที่ย่อย ๓ ครั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เวทีชุมชน ครั้งที่ ๑/๑ เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการระดับพื้นที่ เตรียมความพร้อม 	<p>๓. จัดเวทีชุมชน ๔ ครั้ง</p> <p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๑</p> <p>กำหนดเป้าหมายร่วมของชุมชน วิเคราะห์สถานการณ์ ศักยภาพ ปัญหา ของสินค้าหลัก คือ มะพร้าว โดยใช้ Supply Chain Analysis และกำหนดแผนพัฒนาตลอดทั้งห่วงโซ่ พร้อมทั้งคัดเลือก</p>

ขั้นตอน ดำเนินงาน	เขต ๑	เขต ๒	เขต ๓
	<p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๒ ร่วมกันกำหนดแนวทางการบริหารจัดการกลุ่ม (คน/ทุน/แรงงาน) ตามกิจกรรมที่กำหนดไว้</p> <ul style="list-style-type: none"> - แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่องการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับสมาชิกโดยเจ้าหน้าที่จากกองพัฒนาเกษตรกรรมส่งเสริมการเกษตร และเติมเต็มแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรื่องเกี่ยวกับโรคและแมลงฝัก - ระดมความคิดเห็นของสมาชิกตามกลุ่มกิจกรรมเพื่อร่วมกันกำหนดกฎระเบียบในการบริหารจัดการกลุ่มและปัจจัยการผลิตที่ได้รับการจัดสรร ทำให้เห็นแนวทางในการบริหารจัดการของแต่ละกลุ่มกิจกรรม - เชิญญาติเครือญาติด้านการตลาด เช่น ตลาดไท และกลุ่มเครือข่ายผู้รับซื้อฝักจากจังหวัดอ่างทองเข้าร่วมให้ข้อมูลด้านการตลาด <p>๔. โครงการที่ได้จากการจัดทำแผนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน คือโครงการผลิตฝักปลอดภัยแบบครบวงจร กลุ่มผู้ผลิตฝักปลอดภัยสามโคก อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี กิจกรรมในโครงการประกอบด้วย ๔ กิจกรรม ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) ให้ส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชฝัก ถ่ายทอดความรู้เรื่องการจัดการดินและปุ๋ย จัดสรรปัจจัยการผลิต ได้แก่ วัสดุปรับปรุงบำรุงดิน ปุ๋ยเคมี และเมล็ดพันธุ์ฝัก ฯลฯ ๒) การจัดทำระบบการให้น้ำพืชฝักแบบสปริงเกอร์ เพื่อพัฒนาการใช้ระบบน้ำที่มีประสิทธิภาพ ๓) การปรับเปลี่ยนวิธีปลูกฝักโดยการเพาะกล้า จัดทำแปลงเรียนรู้เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนการผลิต และผลผลิต ระหว่างแปลงที่ปลูกด้วยวิธีหว่านเมล็ดกับแปลงที่ปลูกด้วยวิธีเพาะกล้า 	<p>วิเคราะห์สถานการณ์ของกลุ่ม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เวทีชุมชน ครั้งที่ ๑/๒ เพื่อสร้างความเข้าใจ ปรับกระบวนการทัศนวิเคราะหสถานการณ์กลุ่ม และจัดทำโครงการพัฒนาของกลุ่ม - เวทีชุมชน ครั้งที่ ๑/๓ นำผลการวิเคราะห์จากเวทีชุมชน ครั้งที่ ๑/๒ มาร่วมประชาพิจารณ์ ทบทวนกับสมาชิกกลุ่ม ร่วมกันยกร่างโครงการเพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ และจัดลำดับความสำคัญของโครงการ <p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๒ จัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้และเชื่อมโยงเครือข่าย ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประธานศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ตำบลยายแพ่ง อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม (ศดปช.ดีเด่นระดับเขต ประจำปี ๒๕๖๑) มาช่วยเสริมกระบวนการเรียนรู้ เรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม แนวคิดการใช้ปุ๋ย การผลิตปุ๋ยใช้เอง เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต - ประธานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลบางชันแตก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม (ศจช.ดีเด่นระดับจังหวัด ประจำปี ๒๕๖๒) มาช่วยเสริมกระบวนการเรียนรู้ เรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม ตลอดจนการบริหารจัดการศัตรูมะพร้าวในชุมชน เช่น การใช้แตนเบียนบราคอนเป็นศัตรูธรรมชาติที่สามารถควบคุมหนอนหัวดำมะพร้าว และการใช้แตนเบียนอะซีโคเดสเป็นศัตรูธรรมชาติที่ช่วยทำลายแมลงดำหนามมะพร้าว - ผู้แทนจากสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสมุทรสงคราม มาช่วยเสริมกระบวนการเรียนรู้ เรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน - ผู้แทนจาก ธ.ก.ส. มาช่วยเสริมกระบวนการเรียนรู้ เรื่อง การบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการเงินและการบัญชี 	<p>คณะกรรมการของแต่ละกิจกรรม มอบหมายหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ร่วมกันยกร่างโครงการพัฒนาของกลุ่มเกษตรกรและชุมชน กำหนดเอกสารแนบประกอบการขอรับการสนับสนุนโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของแต่ละกิจกรรมในชุมชน</p> <p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๒ สมาชิกของกลุ่มกิจกรรมย่อยทั้ง ๔ กิจกรรม ร่วมกันกำหนดกฎ กติกาแนวทางการบริหารจัดการคน งาน เงิน การจัดการผลประโยชน์ และวางแผนดำเนินงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เวทีชุมชน ครั้งที่ ๒/๑ ทีมจังหวัดชี้แจงสร้างความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> ๑) การจัดทำบัญชีและการใช้จ่ายงบประมาณของแต่ละกิจกรรม ๒) ให้ความรู้เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการกลุ่มองค์กรเกษตรกร และเชื่อมโยงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่และเครือข่าย ๓) ให้กลุ่มเกษตรกร ผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรมจัดทำแนวทางการบริหารจัดการกิจกรรมของกลุ่มตามโครงการ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> ๓.๑) ขั้นตอนวิธีการดำเนินงานกิจกรรม ชื่อกิจกรรม ขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน และผู้รับผิดชอบ ๓.๒) แผนการปฏิบัติงาน /แผนการใช้จ่ายงบประมาณ ๓.๓) แผนธุรกิจ ๓.๔) ระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานของกิจกรรม ๓.๕) การสร้างการเชื่อมโยงเครือข่ายกิจกรรมกับกลุ่ม/องค์กร/หน่วยงานภาคีต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ๔) การชี้แจงขั้นตอนแนวทางการเบิกจ่ายงบประมาณให้กับคณะกรรมการบริหารโครงการระดับพื้นที่รับทราบ

ขั้นตอน ดำเนินงาน	เขต ๑	เขต ๒	เขต ๓
		<p>๔. โครงการที่ได้จากการจัดทำแผนโดย การมีส่วนร่วมของชุมชน คือ เพิ่ม ประสิทธิภาพมะพร้าว น้ำหอมครบวงจร วิสาหกิจชุมชนมะพร้าวอ่อน น้ำหอม ดอนมะโนรา อำเภอบางคนที จังหวัด สมุทรสงคราม กิจกรรมในโครงการ ประกอบด้วย ๖ กิจกรรม ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิต มะพร้าวอ่อน น้ำหอม (งบประมาณ ๓๒๑,๗๒๐ บาท) ๒) การบริหารจัดการศัตรูพืช (งบประมาณ ๗๕,๐๐๐ บาท) ๓) จัดทำจุดเรียนรู้การผลิต มะพร้าวอ่อน น้ำหอมครบวงจร (งบประมาณ ๗๔,๑๐๐ บาท) ๔) ปรับเปลี่ยนพันธุ์มะพร้าว ในพื้นที่ (ไม่ใช้งบประมาณ) ๕) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในชุมชน (งบประมาณ ๒๖,๐๐๐ บาท) ๖) การบริหารจัดการน้ำ (ไม่ใช้ งบประมาณ) 	<p>๔. โครงการที่ได้จากการจัดทำแผนโดย การมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตและสร้าง มูลค่าเพิ่มจากเศษวัสดุเหลือใช้จาก มะพร้าว กลุ่มผู้ปลูกมะพร้าวแบบ ครบวงจรตำบลบางตลาด อำเภอกลองเชือก จังหวัดฉะเชิงเทรา กิจกรรมในโครงการ ประกอบด้วย ๔ กิจกรรม ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยการผสมปุ๋ยใช้เอง จำหน่ายปุ๋ย ให้กับสมาชิกในรูปแบบกองทุน หมุนเวียน ๒) การสับย่อยเปลือกมะพร้าว ทำวัสดุปลูกและเศษวัสดุเหลือใช้ส่ง โรงไฟฟ้าชีวมวล ๓) สร้างตราสัญลักษณ์สินค้า น้ำมะพร้าวและแปรรูปน้ำมะพร้าว ๔) ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร
Check	<p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๓ เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน และวางแนวทางการขยายผลสู่ชุมชนอื่น</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) ผู้แทนจากสำนักงาน ท้องเที่ยวและกีฬา จังหวัด สมุทรสงคราม มาช่วยเสริม กระบวนการเรียนรู้ เรื่องการจัดการ ท้องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน ๒) วางแนวทางการขยายผลสู่ ชุมชนอื่น ๓) สรุปผลการดำเนินงาน โครงการเชิงพื้นที่ ปี ๒๕๖๒ และสรุป รูปแบบ (Model) การพัฒนาเชิงพื้นที่ ของกลุ่มผักปลอดภัย อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี 	<p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๓ เพื่อทบทวนข้อมูลเวทีชุมชนครั้งที่ ๒ และสรุปโมเดลการพัฒนาเชิงพื้นที่ และประเมินผลการดำเนินงาน โครงการเชิงพื้นที่ ผู้เข้าร่วมเวทีชุมชน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) กลุ่มเกษตรกรวิสาหกิจชุมชน มะพร้าวอ่อน น้ำหอม ตำบลดอนมะ โนรา อำเภอบางคนที จังหวัด สมุทรสงคราม ๒) ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ตัวแทนจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ตำบลจอมปลวก และตำบลดอนมะ โนรา 	<p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๓/๑ ทิม จังหวัดและอำเภوبرะสมร่วมกับ คณะกรรมการบริหารจัดการโครงการ เพื่อติดตามความก้าวหน้าการ ดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมย่อย</p> <p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๓/๒ นำเสนอผลการดำเนินกิจกรรม ย่อยต่าง ๆ เพื่อคืนข้อมูลสู่ชุมชน และ ร่วมกันจัดทำแผนการพัฒนาระยะ ๕ ปี ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้ข้อเสนอแนะในการวาง แนวทางเพื่อพัฒนาโครงการพัฒนา งานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ให้เกิด ความยั่งยืน เชื่อมโยงกันในพื้นที่ - การนำเสนอสรุปผลการ ดำเนินงานของแต่ละกิจกรรม - การวางแผนการดำเนินงานใน ระยะต่อไป (ระยะ ๕ ปี) - การประเมินผลการดำเนินงาน โครงการ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเวทีประเมิน ความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน โครงการในระยะแรก

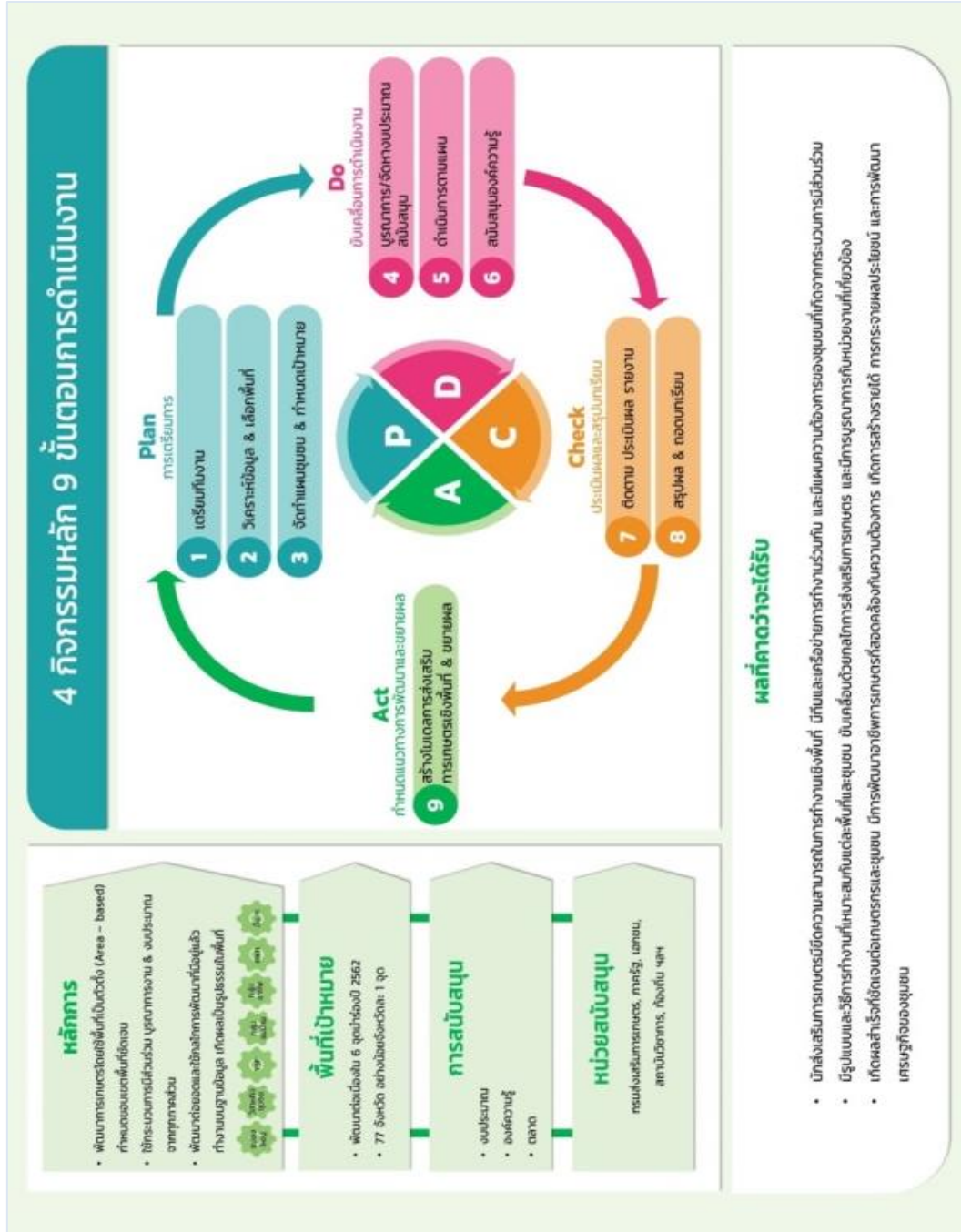
ขั้นตอน ดำเนินงาน	เขต ๑	เขต ๒	เขต ๓
<p>Act</p> <p>รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายทางธุรกิจ</p> <p>เป้าหมายร่วม</p> <p>แหล่งผลิตผักปลอดภัยครบวงจร</p> <p>การจัดกระบวนการเรียนรู้</p> <p>โดยให้มีการบริหารจัดการกลุ่ม และต่อยอดภูมิปัญญาเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต</p> <p>การเชื่อมโยงกลไกในพื้นที่ มี ๓ ส่วน คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - YSF เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ดูแลให้คำแนะนำในการวางแผนการผลิตแก่สมาชิก ควบคุมคุณภาพผลผลิต - แปลงใหญ่ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผักปลอดภัย และเชื่อมโยงกลุ่มผลิตผักตำบลบางเตย กลุ่มผักลาดหลุมแก้ว และกลุ่มผักเชียงรากใหญ่ - วสช. รวบรวมผลผลิตของสมาชิกเพื่อจำหน่ายให้กับบริษัทเอกชน และจำหน่ายในตลาดชุมชนภายในอำเภอ <p>การขยายผล</p> <p>เน้นการขยายผลผ่านเครือข่าย YSF ของจังหวัด เครือข่าย ศพท. และผู้นำชุมชน เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้การผลิตผักปลอดภัยครบวงจร</p>	<p>รูปแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตตามความต้องการของตลาด</p> <p>เป้าหมายร่วม</p> <p>ลดต้นทุนการผลิตร้อยละ ๒๐ เพิ่มปริมาณและพัฒนาคุณภาพผลผลิต</p> <p>มาตรฐานส่งออก พัฒนาศูนย์เรียนรู้เป็นแหล่งท่องเที่ยว</p> <p>การจัดกระบวนการเรียนรู้</p> <p>นวดส้มอาชีพร่วมเวทีชุมชน</p> <p>ต่อยอด ภูมิปัญญาเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต</p> <p>การเชื่อมโยงกลไกในพื้นที่ มี ๓ ส่วน คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - YSF ผู้นำการพัฒนาขับเคลื่อน การดำเนินงาน ประสานงานและเชื่อมโยงการตลาดในกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนชุมชน - แปลงใหญ่ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าว รวมกลุ่มผลิต - วสช. รวบรวมผลผลิตมะพร้าว เชื่อมโยง และขยายตลาดส่งออก <p>การขยายผล</p> <p>สร้างเครือข่ายการผลิต</p> <p>การตลาด และการท่องเที่ยวในระดับตำบลเพื่อเชื่อมโยงปัจจัยการผลิต ผลผลิต และองค์ความรู้การบริหารจัดการน้ำ</p>	<p>รูปแบบการจัดการกระบวนการผลิตแบบ Zero Waste</p> <p>เป้าหมายร่วม</p> <p>ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ สร้างและพัฒนาตลาดด้วยตนเองอย่างยั่งยืน</p> <p>การจัดกระบวนการเรียนรู้</p> <p>จัดเวทีชุมชนย่อยหลายครั้ง เพื่อสร้างความเข้าใจกับชุมชน</p> <p>การเชื่อมโยงกลไกในพื้นที่ มี ๓ ส่วน คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - YSF นำเทคโนโลยี/นวัตกรรมมาพัฒนาชุมชน สร้างและพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของชุมชน และจัดทำตลาดออนไลน์ - แปลงใหญ่ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าว - วสช. ผลิต/แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร สร้างงานให้คนในชุมชน <p>การขยายผล</p> <p>สร้างเครือข่ายการผลิต การตลาด และการท่องเที่ยวในระดับตำบลเพื่อเชื่อมโยงปัจจัยการผลิต ผลผลิต และองค์ความรู้</p>	
<p>ขั้นตอน ดำเนินงาน</p>	<p>เขต ๔</p>	<p>เขต ๕</p>	<p>เขต ๖</p>
<p>Plan</p> <p>๑. เตรียมทีมงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตั้งคณะทำงานระดับเขต จังหวัด อำเภอ ประชุมหารือเพื่อปรับกระบวนการทัศน์ - แบ่งบทบาทหน้าที่ <p>๒. วิเคราะห์ข้อมูล</p> <ul style="list-style-type: none"> - สมาชิกในกลุ่มได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) กลุ่มมีสมาชิก ๘๐ ราย (มีมาตรฐาน GAP ๓๐ ราย และไม่มีมาตรฐาน GAP ๕๐ ราย) มีพื้นที่การผลิต ๑๙๗.๗๕ ไร่ - กลุ่มมีการดำเนินงานในรูปแบบกลุ่ม (แปลงใหญ่) วิสาหกิจ 	<p>๑. เตรียมทีมงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างทีมเรียนรู้ในระดับเขต จังหวัด และอำเภอ รวมทั้งการบูรณาการกับการพัฒนา นวด ส้ม ออช จากทุกอำเภอมาร่วมจัดเวทีชุมชนในเวทีที่ ๒ และ ๓ <p>๒. วิเคราะห์ข้อมูล</p> <ul style="list-style-type: none"> - การคัดเลือกพื้นที่และกลไกที่มีความพร้อมและสมัครใจร่วมกิจกรรม - วิเคราะห์ข้อมูลพืชเศรษฐกิจของจังหวัด คือ มังคุด ซึ่งอำเภอลานสกาเป็นแหล่งผลิตมังคุด ที่สำคัญของจังหวัดนครศรีธรรมราช มุ่งเน้นการจัดการผลผลิตด้วยคุณภาพ และ 	<p>๑. เตรียมทีมงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เตรียมทีมระดับจังหวัด โดยแต่งตั้งคณะทำงานและชี้แจงโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่อย่างครบวงจร ของจังหวัดตาก เพื่อชี้แจงและสร้างความเข้าใจร่วมกัน พร้อมทั้งวางแผนและจัดกระบวนการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้คณะทำงานฯ เกิดความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน ซึ่งในขั้นก่อนดำเนินการนี้มีเป้าหมายในการลงพื้นที่อำเภอพบพระ เพื่อสอบถามปัญหาและความต้องการเบื้องต้นของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอโวคาโด 	

ขั้นตอน ดำเนินงาน	เขต ๔	เขต ๕	เขต ๖
	<p>ชุมชน) มีการบริหารจัดการกลุ่มระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม และมีการระดมทุนเพื่อใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม โดยมี YSF จำนวน ๕ คน เป็นกรรมการกลุ่ม ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่ม คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีโรงแพ็คชั่วคราว - ด้านการตลาด ได้จัดจำหน่ายให้กับตลาดในชุมชน โรงพยาบาล ธ.ก.ส. โลตัส และ Central - ปริมาณผลผลิตไม่สม่ำเสมอ โรคและแมลง คุณภาพของผัก ขาดแคลนน้ำในช่วงหน้าแล้ง และภัยธรรมชาติ - กลุ่มมีเป้าหมายที่จะเพิ่มรายได้ของชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง พัฒนาเกษตรกรให้มีมาตรฐาน GAP ในเกษตรกรทุกราย นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง ทำให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิต ผลผลิตได้คุณภาพ และปริมาณตามความต้องการของตลาด และสร้างเครือข่ายเพื่อเสริมความเข้มแข็งให้แก่กลุ่ม 	<p>มังคุดที่ตกหล่นซึ่งเป็นของเสียในกระบวนการผลิตให้เข้าสู่กระบวนการแปรรูป เพิ่มมูลค่า สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมังคุดของอำเภอลานสกา ทั้งหมด ๗๓๗ ไร่ อยู่ในโซน S๑ พื้นที่เหมาะสม มีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม และมีอัตลักษณ์คือมังคุด ๑๐๐ ปี - อำเภอลานสกาเป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตมังคุด มีการแปรรูปสินค้า และเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช - กลุ่มมีสมาชิก ๑๐๒ ราย โดยมี YSF และ SF เป็นสมาชิกด้วย กลุ่มเป็นทั้ง ศพก. ศจช. ศดปช. และมีเครือข่ายกับวิสาหกิจชุมชนแปรรูปและกลุ่มเครือข่ายท่องเที่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> - เตรียมทีมระดับอำเภอโดยเชื่อมทีมระดับจังหวัดเข้าด้วยกัน (สร้างความเข้าใจ) ทีมเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัดตาก ได้ลงพื้นที่ไปร่วมหารือ รวมทั้งนำแผนและรูปแบบกระบวนการดำเนินงานไปชี้แจง สร้างความเข้าใจให้กับทีมเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรอำเภอพบพระ เพื่อเตรียมทีมในการทำงานร่วมกัน - เวทีเตรียมความพร้อม ศึกษาบริบทพื้นที่/เก็บข้อมูลเบื้องต้น สร้างความเข้าใจโดยการนำหลักการ PAR มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการปลูกโอวาคาโด เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป <p>๒. วิเคราะห์ข้อมูล</p> <ul style="list-style-type: none"> - โอวาคาโดอำเภอพบพระ เป็นทั้งแปลงใหญ่ และศพก. เครือข่าย มีเกษตรกรต้นแบบ YSF SF และวิสาหกิจชุมชน - ปัญหาที่พบ คือ การขาดองค์ความรู้ เช่น การป้องกันกำจัดศัตรูพืช โรคและแมลง เทคนิคในการตัดแต่งกิ่งต้นโอวาคาโด ความรู้ในการพัฒนาคุณภาพผลผลิต การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เป็นต้น ขาดแคลนแหล่งน้ำ ขาดยอดพันธุ์ดี ขาดความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่ม ขาดแหล่งเงินทุน และผลผลิตที่มีคุณภาพไม่เพียงพอต่อความต้องการ
Do	<p>๓. จัดเวทีชุมชน ๕ ครั้ง เวทีชุมชนครั้งที่ ๑</p> <p>วิเคราะห์สถานการณ์/สภาพปัญหาของพื้นที่โดยกระบวนการแลกเปลี่ยนและระดมสมอง และร่วมกันกำหนดเป้าหมายให้กลุ่มสามารถผลิตผักที่มีคุณภาพมีมาตรฐานและต่อเนื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เวทีชุมชน ครั้งที่ ๑/๑ สมาชิกของกลุ่มและเจ้าหน้าที่ร่วมกันนำข้อมูลสถานการณ์ปัญหาและ 	<p>๓. จัดเวทีชุมชน ๔ ครั้ง เวทีชุมชนครั้งที่ ๑</p> <p>สร้างความเข้าใจร่วมกัน และร่วมวิเคราะห์สภาพปัญหาของพื้นที่ ซึ่งมีหน่วยงานภาคี (มทร.ศรีวิชัย) ร่วมเวทีวิเคราะห์ และหาแนวทางพัฒนากิจกรรมชุมชนและจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มกิจกรรมย่อย แนวทางการบริหารจัดการผลประโยชน์ของกลุ่ม</p> <p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๒</p> <p>การบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ และวางแผนการตลาด โดยเชื่อมโยง</p>	<p>๓. จัดเวทีชุมชน ๕ ครั้ง เวทีชุมชนครั้งที่ ๑</p> <p>ทบทวนประเด็นปัญหาที่ผ่านมา พร้อมสังเคราะห์ปัญหาที่ส่งผลกระทบกับกลุ่มทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในเรื่องสายพันธุ์ในพื้นที่ สามารถแยกชนิดพันธุ์รูปร่าง สีผิว เนื้อผล รสชาติ ราคา และช่วงเวลาการออกผลผลิตของโอวาคาโดในพื้นที่ การวิเคราะห์สถานการณ์ของชุมชนในพื้นที่เป้าหมายกลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกโอวาคาโดของอำเภอพบพระ</p>

ขั้นตอน ดำเนินงาน	เขต ๔	เขต ๕	เขต ๖
	<p>เป้าหมายจากเวทีชุมชนครั้งที่ ๑ มาวางแผนพัฒนากลุ่ม ตลอดห่วงโซ่อุปทาน</p> <p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๒ พัฒนาความรู้ด้านการแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถวางแผนการผลิตได้</p> <p>- เวทีชุมชนครั้งที่ ๒/๑ เวทีย่อยเพื่อพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนาการผลิตพืชผักของกลุ่ม ให้สมาชิกกลุ่มสามารถนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพการผลิตผักของตนเองได้</p> <p>๔. โครงการที่ได้จากการจัดทำแผนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ “กลุ่มนวม นวมคน ร่วมคิด ร่วมผลิตผักสู่มาตรฐาน” กิจกรรมในโครงการประกอบด้วย ๔ กิจกรรม ดังนี้</p> <p>๑) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผัก โดยพัฒนาระบบการเพาะปลูกพัฒนาศักยภาพการผลิตผักในระบบโรงเรือน ถ่ายทอดความรู้เรื่องการตรวจวิเคราะห์ดิน ดำเนินการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพให้สมาชิก</p> <p>๒) ปรับปรุงโรงคัดบรรจุที่ได้มาตรฐาน</p> <p>๓) พัฒนาบรรจุภัณฑ์และเพิ่ม</p> <p>๔) ช่องทางการตลาด การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและจุดแสดงสินค้า</p>	<p>ช่องทางการตลาด หากจุดขายให้ผลิตภัณฑ์ และแนวทางในการร่วมพัฒนาอำเภอสาธิตด้วยกิจกรรมการพัฒนามังคุดของกลุ่ม</p> <p>- เวทีชุมชนครั้งที่ ๒/๑ ถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ในแต่ละกิจกรรมย่อยที่จะพัฒนามังคุดโดยมีหน่วยงานภาครัฐร่วมถ่ายทอด เช่น ศูนย์เรียนรู้พลังงานทดแทน</p> <p>๔. โครงการที่ได้จากการจัดทำแผนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ โครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่แปลงใหญ่มังคุดอำเภอสาธิต จังหวัดนครศรีธรรมราช กิจกรรมในโครงการ ประกอบด้วย ๓ กิจกรรม ดังนี้</p> <p>๑) กิจกรรมการอนุรักษ์และขยายพันธุ์มังคุด</p> <p>๒) กิจกรรมการแปรรูปมังคุด เช่น มังคุดกวน มังคุดลอยแก้ว ไวน์มังคุด ถ่านมังคุด และน้ำส้มควันไม้</p> <p>๓) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร</p>	<p>ทีมวิทยากรกระบวนการ ได้ทบทวนฐานข้อมูลของชุมชนจากการศึกษาข้อมูลมือสองและข้อมูลมือหนึ่งเพื่อค้นหาปัญหาของชุมชนในพื้นที่</p> <p>เป้าหมายโดยเฉพาะชนิดสินค้าคือ กล้วยทอด โดยใช้หลักการวิเคราะห์ (คน - พื้นที่ - สินค้า) และการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยแยกเป็น (๑) ปัญหาสำคัญและเร่งด่วน (๒) ปัญหาสำคัญแต่ไม่เร่งด่วน และ (๓) ปัญหาสำคัญแต่รอได้ รวมทั้งยกร่าง Generic Value Chain นำเสนอชุมชนร่วมวิเคราะห์ตรวจสอบ และจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่ม</p> <p>- เวทีชุมชนครั้งที่ ๑/๑ ประชุมทีมอำเภอกับคณะกรรมการกลุ่มจัดทำโครงการแผนงานงบประมาณบูรณาการหน่วยงานสนับสนุน</p> <p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๒ ประเมินศักยภาพกลุ่ม กำหนดโครงสร้าง กฎ กติกา ระดมทุน แนวทางการพัฒนาตามโครงการกิจกรรมต่าง ๆ และการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ</p> <p>๔. โครงการที่ได้จากการจัดทำแผนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ โครงการส่งเสริมการผลิตโอวาคาโครบบงจระ อำเภอบางพระ จังหวัดตาก กิจกรรมในโครงการ ประกอบด้วย ๔ กิจกรรม ดังนี้</p> <p>๑) เปลี่ยนยอดพันธุ์โอวาคาโต</p> <p>๒) จัดทำบรรจุภัณฑ์</p> <p>๓) เชื่อมโยงตลาดโมเดิร์นเทรด</p> <p>๔) การตลาดและประชาสัมพันธ์</p>
Check	<p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๓ นำเสนอผลการดำเนินงานของกลุ่มและคืนข้อมูลสู่ชุมชน และร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนา ระยะ ๓ ปีต่อไป</p>	<p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๓ สรุปผลกิจกรรมการดำเนินงาน และคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน เพื่อวางแผนแนวทางการพัฒนาต่อยอดกิจกรรมของชุมชนต่อไป</p>	<p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๓ สรุปผลการดำเนินงานโครงการคืนข้อมูลสู่ชุมชน จัดทำแผน ๓ ปี และ ๕ ปี</p>

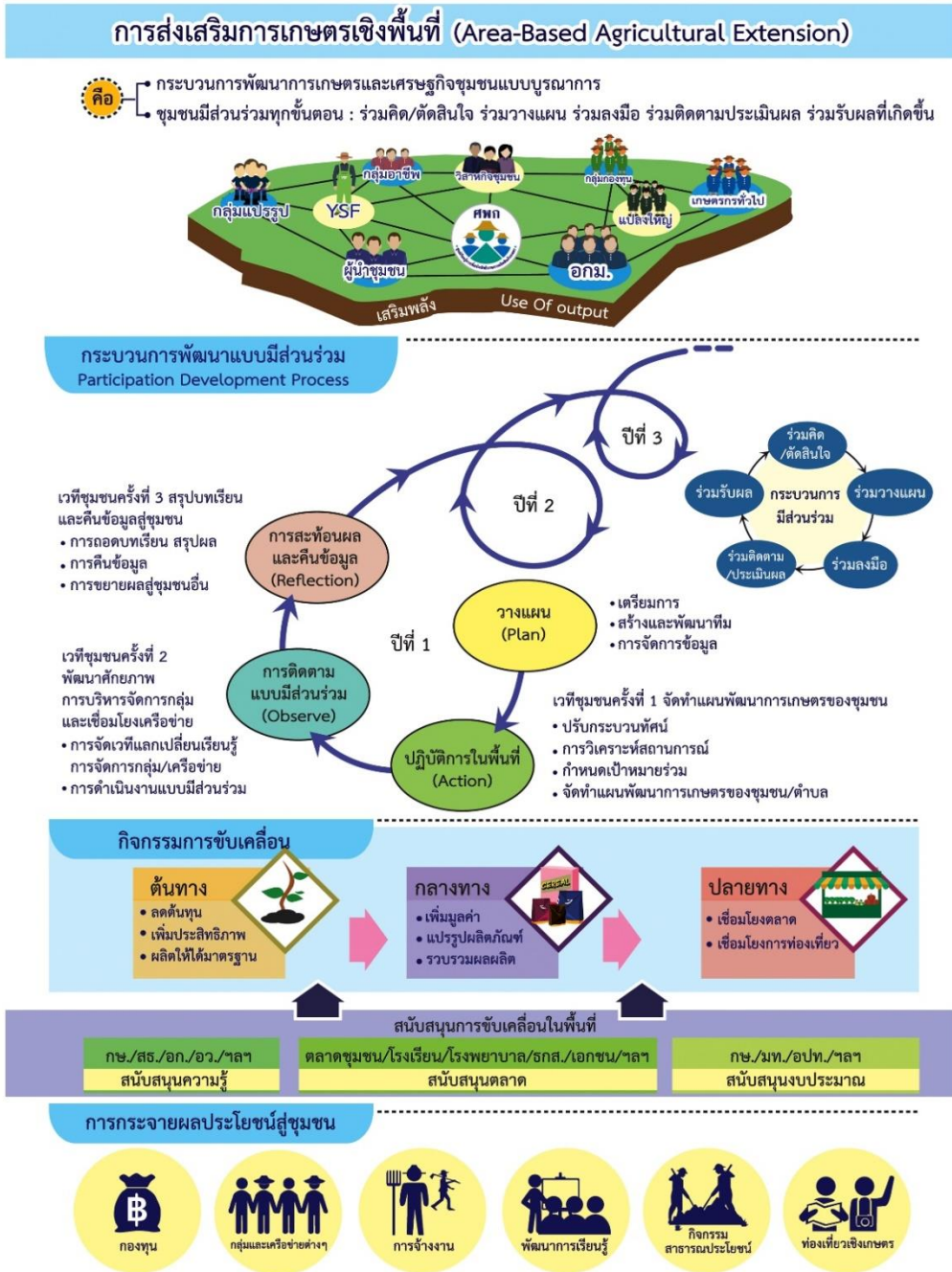
ขั้นตอน ดำเนินงาน	เขต ๔	เขต ๕	เขต ๖
Act	<p>รูปแบบการจัดการกระบวนการผลิตผักแปลงใหญ่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนามาน จังหวัดกาฬสินธุ์</p> <p>เป้าหมายร่วม</p> <p>เกษตรกรในชุมชน อ.นามาน มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืนและเป็นจุดรวบรวมผลผลิตคัดแยกบรรจุผักที่ได้มาตรฐาน</p> <p>การจัดกระบวนการเรียนรู้</p> <p>จัดเวทีชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควบคู่กับการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการให้กับกลุ่มเกษตรกร เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการผลิต</p> <p>การเชื่อมโยงกลไกในพื้นที่</p> <p>มี ๓ ส่วน คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - YSF ประสานความร่วมมือพัฒนาคุณภาพผัก เชื่อมโยงภาคีเครือข่าย - แปลงใหญ่ เพิ่มศักยภาพการผลิตผักพัฒนาโรงคัดบรรจุผักปลอดภัย - วสช. ป้องกันกำจัดโรค แมลงศัตรูพืช เพิ่มมูลค่าสินค้ากลุ่มเครือข่าย <p>การขยายผล</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) จัดสรรเงินกองทุนสาธารณะประโยชน์ ๒) รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรอื่นที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกลุ่มได้ ๓) สร้างงานในชุมชน ๔) ผลิตผักปลอดภัยให้ชุมชน <p>โรงพยาบาลโรงเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๕) เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงาน ๖) กิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ ๗) ส่งเสริมให้นักเรียนปลูกผัก และรับซื้อจากนักเรียน 	<p>รูปแบบการเพิ่มมูลค่า “มังคุด” ครบวงจร</p> <p>เป้าหมายร่วม</p> <p>ลดต้นทุนการผลิตร้อยละ ๒๐ เพิ่มปริมาณและพัฒนาคุณภาพผลผลิตมาตรฐานส่งออก พัฒนาศูนย์เรียนรู้เป็นแหล่งท่องเที่ยว</p> <p>การจัดกระบวนการเรียนรู้</p> <p>นวส.มีอาสาสมัครร่วมเวทีชุมชน มีการต่อยอดภูมิปัญญาเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตมังคุด</p> <p>การเชื่อมโยงกลไกในพื้นที่</p> <p>มี ๓ ส่วน คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - YSF ผู้นำการพัฒนาขับเคลื่อนดำเนินงาน ประสานงานและเชื่อมโยงการตลาดในกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนชุมชน - แปลงใหญ่ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมังคุด - วสช. นำผลผลิตมังคุดมาแปรรูปเพิ่มมูลค่าผลผลิต <p>การขยายผล</p> <p>การพัฒนาให้เป็นศูนย์เรียนรู้การบริหารจัดการมังคุดอย่างครบวงจร</p>	<p>รูปแบบการพัฒนาคุณภาพอโวคาโดสู่ระดับพรีเมียม</p> <p>เป้าหมายร่วม</p> <p>การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอโวคาโดและสร้างแบรนด์ "อโวคาโดพบพระ" ให้เป็นที่รู้จัก</p> <p>การจัดกระบวนการเรียนรู้</p> <p>สร้างทีมเรียนรู้จังหวัด อำเภออนุมัติศูนย์ปฏิบัติการ แบ่งบทบาท เช่น ทีมกระบวนการ ทีมเก็บข้อมูล ทีมสร้างบรรยากาศ</p> <p>การเชื่อมโยงกลไกในพื้นที่</p> <p>มี ๓ ส่วน คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - YSF ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเปลี่ยนยอดพันธุ์ดี และช่องทางการตลาดออนไลน์ - แปลงใหญ่ รวมกลุ่มเกษตรกรจัดทำแผนปฏิบัติงาน บริหารจัดการการผลิต และจำหน่ายอโวคาโด - วสช. เพิ่มมูลค่า โดยการแปรรูปอโวคาโดเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ <p>การขยายผล</p> <p>โดยจัดทำชุมชนต้นแบบ เพื่อขยายผลการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอโวคาโดไปยังชุมชนในอำเภออื่น ๆ ในต่อไป</p>

สรุปขั้นตอนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่
๔ กิจกรรมหลัก ๙ ขั้นตอนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่



ภาพที่ ๓๐ สรุปขั้นตอนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่
ที่มา : กองแผนงาน กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๓

สรุปรูปแบบกระบวนการทำงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่



ภาพที่ ๓๑ รูปแบบกระบวนการทำงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่
 ที่มา : กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๓

ส่วนที่ ๓

สรุปผลการถอดบทเรียนจากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของ ๖ พื้นที่ ครั้งที่ ๒ ณ ห้องประชุม ๑/๕ กรมส่งเสริมการเกษตร สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญได้ ดังนี้

■ **สรุปผลการดำเนินงานการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ของ ๖ พื้นที่ในปี ๒๕๖๒**
ได้ ๖ ประเด็น ดังนี้

๑. **การบริหารจัดการ** ได้นำการบริหารจัดการมาปรับใช้ในการวางแผนพัฒนาและแผนกิจกรรม โดยเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่ดำเนินการในเวทีชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์จัดทำแผนพัฒนาระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว คือ

๑.๑ การวางแผนของทีมงานเจ้าหน้าที่ทุกระดับ เพื่อร่วมดำเนินการ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมของแต่ละพื้นที่ ซึ่งต้องชัดเจนและตรงตามความต้องการของพื้นที่ โดยทำการติดตามประเมินผลจากแผนปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และแผนดำเนินกิจกรรมของเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรเห็นความเปลี่ยนแปลง

๑.๒ แผนพัฒนากิจกรรมของชุมชน ๖ พื้นที่ สามารถแยกได้ ๒ แผน คือ

๑.๒.๑ แผนกิจกรรมกลุ่ม เป็นการเชื่อมกิจกรรมที่ครบทั้งห่วงโซ่ (ต้น - กลาง - ปลาย) ซึ่งเป็นกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่ โดยเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการสอดคล้องกับบริบทและช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสามารถวางแผนพัฒนาในระยะยาวได้

๑.๒.๒ แผนพัฒนาระยะ ๕ ปี เป็นแผนที่แสดงให้เห็นเป้าหมายการพัฒนาของพื้นที่ “พื้นที่มีความสุขในการแก้ปัญหา สร้างรายได้ สร้างอาชีพ พื้นที่มีความเข้มแข็ง” โดยกำหนดตัวชี้วัดที่ท้าทาย คือ รายได้ที่เพิ่มขึ้น สิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น และชุมชนมีความเข้มแข็ง

๒. **การจัดการข้อมูล** ทำให้เห็นภาพรวมของข้อมูลพื้นที่ในแต่ละขั้นตอนการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง เพื่อใช้ประโยชน์ประกอบการจัดเวทีชุมชน

๒.๑ การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่จากข้อมูลพื้นที่ทำให้เห็นจุดแข็ง จุดอ่อน ศักยภาพ โดยวิเคราะห์ทั้ง ๓ ด้าน คือ

คน - การเลือกเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร (YSF วสช. แปลงใหญ่) ประกอบกับการวิเคราะห์บทบาทเชิงลึก

พื้นที่ - ความเหมาะสมของพื้นที่ เอกสารสิทธิ์ต่าง ๆ ของเกษตรกร

สินค้า - การหาอัตลักษณ์ของสินค้า

๒.๒ การปรับ Mind set ทำให้พื้นที่เข้าใจวัตถุประสงค์การพัฒนาว่า “จะอย่างไรและทำไปทำไม” ให้เห็นปัญหาจากการผลิตแบบเดิมส่งผลต่อการตลาดอย่างไร ส่งผลต่อการกำหนดเป้าหมายร่วมกันที่มาจากข้อมูลสภาพสังคม ทั้งกายภาพและชีวภาพ การประกอบอาชีพ ต้นทุนอาชีพ ต้นทุนกลุ่ม และต้นทุนพื้นที่

๒.๓ การจัดลำดับปัญหาและความต้องการ ทั้งนี้ ๖ พื้นที่ที่มีปัญหาและความต้องการที่สรุปได้หลัก ๆ คือ

๑) การเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน เน้นการพึ่งพาตนเอง เริ่มการทำแผนการผลิตที่ได้คุณภาพด้วยกิจกรรม การผลิตสารชีวภัณฑ์ การพัฒนายกระดับมาตรฐานการผลิตด้วยเทคโนโลยีการผลิต และการเพิ่มศักยภาพด้วยการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๒) การจัดการของเสียจากการผลิต (Zero Waste) พลังงานทางเลือก

๓) การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และเพิ่มรายได้ โดยการแปรรูป การต่อยอดกระบวนการผลิต การรวบรวมผลผลิตที่ได้มาตรฐานเพื่อส่งออก และยกระดับการผลิตสินค้าให้ครบวงจร

๓. การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยกระบวนการพัฒนากิจกรรมแบบมีส่วนร่วม ๓ ช่องทางหลัก คือ

๓.๑ กิจกรรม ซึ่งกระบวนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ที่มีการออกแบบให้กิจกรรมจะต้องครบวงจรตั้งต้นทาง กลางทาง และปลายทาง เพื่อกระจายโอกาสให้แก่กลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมด้วยแนวคิด “จะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”

๓.๒ คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ทุกระดับและเกษตรกร โดยเกษตรกรมีทั้งเกษตรกรในพื้นที่ที่ร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้ให้เป็นจุดเรียนรู้ของชุมชน และเกษตรกรที่ร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารกิจกรรมที่ร่วมขับเคลื่อนและออกแบบกฎ กติกาของกลุ่มร่วมกัน

๓.๓ สินค้า ที่สามารถเชื่อมโยงให้เห็นผู้ผลิต ผู้บริโภค และชุมชน ทำให้เห็นหลักคิดที่เอื้ออาหารและเอื้อผลประโยชน์

๔. การเชื่อมโยงเครือข่ายของพื้นที่ จากการดำเนินงานของ ๖ พื้นที่พบว่า จะมีการเชื่อมโยงเครือข่ายใน ๓ ด้าน ดังนี้

๔.๑ องค์กรความรู้จากเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

๔.๒ การจัดตั้งกองทุนเพื่อสร้างงาน/สร้างรายได้ โดยเชื่อมกับกิจกรรมการผลิตที่เกี่ยวข้องหรือตลาด เช่น โรงพยาบาลในพื้นที่

๔.๓ การสนับสนุนกิจกรรมตลอดห่วงโซ่ทั้งต้นทาง กลางทาง และปลายทางตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละภาคส่วน ที่ทำให้เห็นความเชื่อมโยงความรู้ ตลาด และหน่วยงานภาคที่เกี่ยวข้อง

๕. เครื่องมือ ในการดำเนินการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ๖ พื้นที่มีการใช้เครื่องมือที่น่าสนใจ คือ

๕.๑ เวทีชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมเวทีในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น การค้นหาศักยภาพของชุมชน เพื่อวางแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน รวมทั้งเป็นเวทีเพื่อการเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานในพื้นที่ และติดตามผลที่เกิดขึ้น

๕.๒ การคิดเชิงระบบ โดยมีการใช้หลัก

“PDCA” เพื่อช่วยในการวางกลยุทธ์ทั้งการผลิต การแปรรูป และการตลาด

“Input – Process- Output” กระบวนการนำเข้า คือ การบริหารจัดการ คน พื้นที่ และสินค้า โดยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ (รายได้) สังคม (คุณภาพชีวิต) และสิ่งแวดล้อม (การจัดการขยะ/ของเสีย)

“Venn Diagram” ทำให้เห็นความเชื่อมโยงเครือข่าย และผลลัพธ์ “Output” ที่เกิดจากกระบวนการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

๕.๓ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าด้วย “เรื่องเล่า” ที่มีการสังเคราะห์เรื่องราวของชุมชน เผยแพร่ผ่านการเขียนเรื่องเล่าจากชุมชน ทั้งขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน แนวทางกิจกรรมการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และบทเรียนที่ได้รับจากการพัฒนา

๖. กลไกการขับเคลื่อนในพื้นที่หลัก ๒ กลไก ดังนี้

๖.๑ กลไกการขับเคลื่อนจากคน

๑) กลุ่มเกษตรกร ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนา ประกอบด้วย YSF แปลงใหญ่ และ วสช. ซึ่งเป็นตัวแทนที่มีบทบาทในการดำเนินการในการร่วมประชาสัมพันธ์ และช่วยดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเป็นเพื่อนคู่คิดกับเจ้าหน้าที่

๒) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทุกระดับเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้เกษตรกรเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งองค์ความรู้จากเกษตรกรต้นแบบเจ้าของแปลงข้างเคียง จากศูนย์เรียนรู้ฯ และหน่วยงานภาคี เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนเอง รวมทั้งเป็นเวทีพบปะระหว่างตลาดและผู้ผลิตเพื่อให้เกษตรกรวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

๖.๒ กลไกการขับเคลื่อนจากระบบส่งเสริมการเกษตร ๕ องค์ประกอบ ประกอบด้วย

๑) Training มีการใช้ระบบพี่สอนน้องเป็นการสอนงานจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง หรือ On the Job training ในการจัดเวทีเรียนรู้ รวมทั้งให้ นวส. มีอาชีพ เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ในเวทีชุมชนจากการลงมือปฏิบัติจริง

๒) Visiting โดยการจัดเวทีชุมชนซึ่งเป็นทั้งเวทีวิเคราะห์สถานการณ์และค้นหาศักยภาพของชุมชน เวทีถ่ายทอดเทคโนโลยี เชื่อมโยงเครือข่าย วางแผนการบริหารจัดการ และเวทีติดตามผล ซึ่งเกษตรกรสามารถสะท้อนผลเพื่อพัฒนาต่อไป

๓) Supporting เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทุกระดับร่วมลงพื้นที่เพื่อจัดเวทีชุมชนร่วมสนับสนุนความรู้ และงบประมาณ เพื่อพัฒนากิจกรรมที่มาจากความต้องการของชุมชน รวมถึงการสนับสนุนสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการร่วมอำนวยความสะดวกในการจัดกระบวนการเรียนรู้

๔) Supervision ทีมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทุกระดับร่วมนิเทศงาน เพื่อสนับสนุนความรู้และให้คำแนะนำในการปรับปรุงกระบวนการทำงานที่สามารถสนับสนุนการดำเนินงานในพื้นที่

๕) Data Management เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่สามารถวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลสถานการณ์ของพื้นที่ซึ่งเป็นข้อมูลมือสองก่อนการลงพื้นที่จัดเวทีชุมชน

■ ประสพการณ์การทำงานเชิงพื้นที่ของบริษัทเบทาโกร

เครือเบทาโกรดำเนินธุรกิจอาหารในกลุ่มผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ มีวิสัยทัศน์และความมุ่งมั่นในการประกอบธุรกิจ ด้วยการเป็นองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมดำเนินธุรกิจด้วยคุณธรรมไม่ได้มุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดทางธุรกิจแต่เพียงอย่างเดียวพร้อมคำนึงถึงการสร้างประโยชน์อย่างแท้จริงให้กับสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อมจึงได้เริ่มทำงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility, CSR) ด้วยการทำงานชุมชนร่วมกับสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (PDA) ต่อมาได้มีการจัดตั้งสำนักกิจกรรมเพื่อสังคม (Corporate Social Contribution -CSC) ขึ้นมาเพื่อปฏิบัติงานด้านการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะ เบทาโกรนำ Productivity สู่วิถีชุมชนเนื่องจากความรู้ด้านProductivity เป็นพื้นฐานการพัฒนาองค์กร และมีการดำเนินกิจกรรมปรับปรุงงานภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรม Kaizen

ตามแนวทางวงจรคุณภาพ PDCA (Plan Do Check Act) คือ การวางแผน P (Plan) ศึกษาปัญหาที่ต้องการปรับปรุงก่อน จากนั้นเมื่อทราบปัญหาที่ต้องการปรับปรุงแล้วจึงทำการลงมือปฏิบัติD (Do) ตามแผนที่วางไว้หลังจากนั้นจึงดำเนินการตรวจสอบติดตามผล C (Check)จากวิธีการใหม่เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพกับวิธีการเดิม เมื่อเห็นแล้วว่าผลลัพธ์ของวิธีการใหม่บรรลุตามเป้าหมายจึงสร้างเป็นมาตรฐานการทำงานขึ้น แต่หากผลลัพธ์ไม่บรรลุตามเป้าหมายต้องดำเนินการปรับปรุงต่อไป A (Act) ด้วยการกลับไปวางแผนใหม่เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงงานตามวัฏจักร PDCA จึงทำให้งานเกิดการพัฒนาต่อเนื่องและทำให้เกิดรูปแบบใหม่ในการพัฒนาตลอดจนสามารถนำไปขยายผลได้อีกหลายพื้นที่ ตำบลช่องสาริกา จำนวน ๑๓ หมู่บ้าน ใน อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี เป็นพื้นที่แรกที่เบทาโกรเลือกเป็นต้นแบบของการขยายงานพัฒนาสู่พื้นที่ เรียกว่า “ช่องสาริกาโมเดล”

หลักการดำเนินการ

เบทาโกรเริ่มทำงานกับชุมชนเพื่อให้มีความชัดเจนในการศึกษาข้อมูล ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขแต่ไม่สามารถทำเพียงเรื่องเดียวหรือด้านใดด้านหนึ่งได้แต่ต้องพัฒนาทุกด้านไปพร้อมกัน ทั้งด้านอาชีพ สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และสังคม บนพื้นฐานความรู้ควบคู่กับการทำงานอย่างมีคุณธรรม ที่มีความเชื่อมโยงกันจึงเกิดเป็น “การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบองค์รวม หรือ Holistic Area Based Community Development” (HAB) เพื่อเป็นต้นแบบในการขยายงานพัฒนาสู่พื้นที่อื่น มีสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา ๓ องค์ประกอบหลัก คือ

๑. เจ้าภาพ (Ownership) คือ ทีมงานที่มีทัศนคติ (Mindset) ที่ดีและอยากมีความรู้สึกเป็นเจ้าของในงานพัฒนา โดยการดึงความร่วมมือจากทุกภาคส่วนแบบทุกคนมีส่วนร่วม เช่น ความร่วมมือจากผู้นำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) นักวิชาการ รวมถึงชาวบ้าน เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาและสร้างความร่วมมือแบบร่วมกันคิดร่วมกันทำ

๒. ความรู้และวิทยาการ (Knowledge) เป็นบทบาทจากหน่วยงานที่มีความรู้เฉพาะทางหรือปราชญ์ชาวบ้านที่来帮助พัฒนาชุมชน เช่น เรื่องดิน ปุ๋ย การเพาะปลูก ศัตรูพืช การตรวจสอบคุณภาพน้ำ ได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์หรือเรื่องสุขภาพ ได้รับความร่วมมือจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/อำเภอโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นต้น เพื่อมาเติมเต็มความรู้ที่ยังขาดอยู่และนำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่องนั้นต่อไป

๓. ผู้สนับสนุน (Sponsor) มีบทบาทในการประสานงานความร่วมมือต่างๆ หากกิจกรรมติดปัญหา ก็จะเป็นผู้สนับสนุนและผลักดันให้กิจกรรมต่างๆดำเนินต่อไปได้

จากการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกับชุมชน ทำให้เบทาโกรได้ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ๗ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การเตรียมทีมงานของเบทาโกรให้มีความเข้าใจและมองเป้าหมายหรือภาพสุดท้ายที่อยากให้ชุมชนเป็น โดยไม่ ลงรายละเอียดของกิจกรรม แต่สร้างความเข้าใจทีมงานให้เห็นภาพรวมร่วมกันว่าอยากทำอะไรให้ชุมชนเพื่อนำไปสู่คุณภาพ ชีวิตที่ดี แล้วจึงเริ่มวางแผนงานกิจกรรมย่อยในขั้นตอนถัดไปด้วยการเตรียมทีมงานนี้ทำให้ทีมมองเห็นภาพรวมที่ชัดเจน

ขั้นตอนที่ ๒ การสร้างความสนิทสนมเป็นจุดเริ่มต้นในการเข้าไปคลุกคลีกับชุมชนโดยผ่านกิจกรรมชุมชน เช่น ธนาคารชุมชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างทีมงานกับชาวบ้านและระหว่างชาวบ้านกับชาวบ้านที่ช่วยสร้างการรวมกลุ่มของคนในชุมชน เกิดกิจกรรมต่างๆตามมานอกจากนี้การสร้าง ความสนิทสนมยังทำให้เกิดความไว้วางใจและอยากทำงานพัฒนาร่วมกันสังเกตจากปัญหาเชิงลึกบางเรื่องที่ไม่สามารถทราบได้จากการทำแบบสำรวจนอกจากนั้นจากการทำกิจกรรมร่วมกันทีมงานยังสามารถสอดแทรกการทำงานอย่างมีระบบชวนให้คิดให้ทำอย่างสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และทำความเข้าใจปัญหาเป็นการวิเคราะห์เชิงระบบเพื่อทำความเข้าใจปัญหาด้วยการมองภาพรวมปัญหาจากข้อเท็จจริงแล้วนำมาวิเคราะห์หากระบวนการในการพัฒนาโดยใช้หลักวิชาการประกอบเช่น การวิเคราะห์ปัญหา ผลผลิตในการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ด้วยการศึกษาขั้นตอนการเพาะปลูกเดิมเปรียบเทียบกับวิธีการเพาะปลูกตามหลักวิชาการ ว่าขั้นตอนใดทำถูกต้องแล้วหรือขั้นตอนใดควรปรับปรุง รวมถึงการวิเคราะห์ธาตุในดินว่ามีสารใดอยู่บ้าง จากนั้นจึงค่อยเติมธาตุที่จำเป็นเข้าไป เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๔ วางแผนโดยจัดการขั้นพื้นฐาน เป็นการลงรายละเอียดกิจกรรมย่อยต่างๆลงในแผนเพื่อปรับปรุงงานด้วยการปรับปรุงไปที่ละเล็กทีละน้อยตามกำลังของแต่ละราย

ขั้นตอนที่ ๕ การลงมือปฏิบัติตามแผนกิจกรรมที่วางไว้พร้อมให้แนวทางปรับปรุงอย่างต่อเนื่องตามหลักการ PDCA โดยดึงความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น มหาวิทยาลัย องค์กรท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในด้านองค์ความรู้หรือเทคโนโลยีใหม่ในขณะที่ชาวบ้านกำลังปรับปรุงงาน

ขั้นตอนที่ ๖ การขยายผลในพื้นที่เบทาโกรมีเป้าหมายขยายผลในพื้นที่ให้ได้ ไร่ละ ๘๐ ทั้งในด้านปริมาณ (จำนวนครัวเรือนจำนวนเกษตรกร) และด้านคุณภาพ (ผลผลิตต่อไร่ กำไรครัวเรือน) เพื่อเป็นชุมชนต้นแบบที่สร้างผลกระทบผลเชิงบวก (Impact) ต่อชุมชนและสามารถถอดบทเรียนนำไปขยายผลสู่พื้นที่อื่นได้ ช่วยลดระยะเวลาการพัฒนาพื้นที่อื่นให้สั้นลง ใช้ทรัพยากรคนน้อยลงเพิ่มประสิทธิภาพงานให้มากขึ้น ตามแนวคิด Productivity

ขั้นตอนที่ ๗ ขยายงานผ่าน Betagro Network คือ การนำเอาบทเรียนจากห้องสาริกาโมเดลไปขยายผลสู่พื้นที่อื่นต่อไป ด้วยความร่วมมือกับเครือข่ายต่าง ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) มูลนิธิปิดทองหลังพระ และสถาบันการศึกษา เป็นต้น

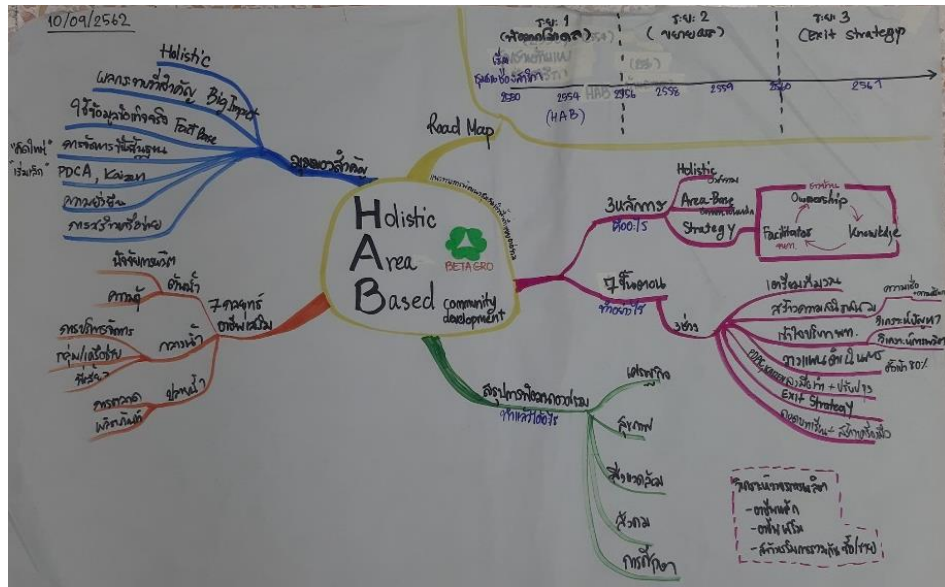
ผลของการดำเนินการ

จาก ๗ ขั้นตอนการพัฒนาที่ทีมงาน CSC ได้เรียนรู้ ทำให้เกิดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ๕ ด้าน โดยอยู่บนพื้นฐานด้านความรู้คู่คุณธรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. กิจกรรมพัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาอาชีพหลักของเกษตรกร ส่งเสริมอาชีพเสริมเกษตรกร รวมกันซื้อ-ขาย

๒. กิจกรรมด้านสุขภาพ ส่งเสริมสุขภาพตามช่วงวัย พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และพัฒนาศักยภาพกลไกหลัก (รพ.สต.)

- ๓. กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน (ดิน, น้ำ, ป่าไม้ สัตว์น้ำ และขยะ)
- ๔. กิจกรรมด้านสังคม ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม พัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนกลไกหลัก คือ อบต. วิสาหกิจ/บริษัทชุมชน
- ๕. กิจกรรมด้านการศึกษา เป็นการส่งเสริมการศึกษาตามช่วงวัย (เรียนรู้ตลอดชีวิต)



ภาพที่ ๓๒ Mind Map สรุปการทำงานเชิงพื้นที่ของบริษัทเบทาโกร

▪ เป้าหมายการทำงานเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๖ สรุปเป้าหมายการทำงานเชิงพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง/เขต/จังหวัด/อำเภอ

เป้าหมายการทำงานเชิงพื้นที่	ส่วนกลาง/เขต	จังหวัด/อำเภอ
ได้งาน	<ul style="list-style-type: none">- กระบวนการทำงานกับชุมชน- แนวทาง/รูปแบบการทำงานในพื้นที่- เกิดการพัฒนากระบวนการทำงานเชิงรุก- มีระบบการทำงานในพื้นที่ร่วมกับเกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none">- เป็นต้นแบบการทำงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่- เป็นการเชื่อมโยงระบบการทำงาน
ได้เพื่อน	<ul style="list-style-type: none">- มีการบูรณาการตามภารกิจของกอง/สำนัก/เขตที่ร่วมดำเนินการ- มีการบูรณาการการทำงานระหว่างเจ้าหน้าที่เครือข่ายเกษตรกร และหน่วยงานภาคี	<ul style="list-style-type: none">- สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนกับหน่วยงาน- มีการบูรณาการกลไกการทำงานในพื้นที่และหน่วยงานภาคีระดับพื้นที่
ได้พัฒนาตนเอง	<ul style="list-style-type: none">- เจ้าหน้าที่มีการพัฒนาตนเองและพัฒนาศักยภาพเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม- เจ้าหน้าที่ได้พัฒนาศักยภาพการทำงานของตนเอง	<ul style="list-style-type: none">- ได้องค์ความรู้จากเกษตรกร- เจ้าหน้าที่ได้พัฒนาศักยภาพการทำงานของตนเอง
เกษตรกร/ชุมชน	<ul style="list-style-type: none">- เกษตรกรวิเคราะห์ศักยภาพตนเองได้- เกษตรกรมีการพัฒนาตนเองและพัฒนากลุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม	<ul style="list-style-type: none">- ชุมชนรู้จักวิเคราะห์ตนเอง และสามารถหาวิธีการแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยชุมชนเพื่อชุมชน- เพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งและยั่งยืน

■ กระบวนการทำงานที่ดี

จากการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ทั้ง ๖ แห่ง สรุปกระบวนการทำงานที่ดี ได้ดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่

- การดำเนินการตามผัง PDCA (P= การวางแผน) (D = การปฏิบัติตามแผน) (C=การตรวจสอบการทำงาน) (A= ปรับปรุงแก้ไข)

- มีกระบวนการเป็นขั้นตอน ๘ ขั้นตอน คือ ๑) การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ (คน พื้นที่ สินค้า) ๒) วางเป้าหมาย ในการพัฒนา ส่งเสริม และแก้ไข ๓) เตรียมทีมงาน แบ่งบทบาทหน้าที่ ๔) การวางแผน ดำเนินการ ระยะเวลา กำหนดการ เครื่องมือที่ใช้ ๕) ดำเนินงานตามแผน ๖) ประเมินการทำงาน/สรุป ๗) ปรับปรุง/แก้ไข ๘) ถอดบทเรียน

- นำเครื่องมือทุกอย่างในการส่งเสริมการเกษตรมาใช้
- มีคู่มือในการทำงานและใช้เป็นแนวทางในการทำงานได้
- มีการรายงานผลและติดตามผลความก้าวหน้าการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๒. ระดับพื้นที่

- มีการทำงานร่วมกันทุกระดับ (บูรณาการ= ทีม)
- มีกลไกการทำงานที่ชัดเจน
- มีการขับเคลื่อนการทำงานในพื้นที่ในรูปแบบคณะทำงาน
- มีการเชื่อมโยงทั้งสายงานการผลิต การตลาด ท้องเที่ยวเชิงเกษตร จ้างแรงงาน
- มีการเชื่อมโยงกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนตามความต้องการของชุมชน

๓ สิ่งที่เกิดความคาดหวัง

- มีการนำ R2R มาร่วมในกระบวนการทำงาน
- มีกิจกรรมที่เกิดความคาดหวังที่มีภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม
- มีภาคีเครือข่ายเข้ามาเติมเต็ม เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล โรงไฟฟ้าชีวมวล

■ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข

จากการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ทั้ง ๖ แห่ง สรุปปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข ได้ดังนี้

ตารางที่ ๗ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
- คณะทำงานเวลาไม่ตรงกัน	- มีการสื่อสารรายงานความก้าวหน้าให้หน่วยงานอื่นที่เป็นคณะทำงานทราบ
- เกษตรกรมีเวลาจำกัด เวลาไม่ตรงกัน	- มีแผนการทำงานที่ชัดเจน ปรับแผนตามเกษตรกร
- เจ้าหน้าที่มีงานมาก เจ้าหน้าที่บางส่วนขาดความพร้อมและไม่มีความต่อเนื่องในการทำงาน	- ปรับแผนให้มีความยืดหยุ่น จัดลำดับความสำคัญของงาน ให้ทุกคนในกลุ่มรู้งานเหมือนกัน เพื่อทำงานแทนกันได้ ทำงานเป็นทีม

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
- เจ้าหน้าที่ขาดประสบการณ์ในการทำเวทีชุมชน	- พี่สอนน้อง ใช้ระบบ T&V
- ระยะเวลาจำกัด	- กระจายงาน
- ความเข้าใจไม่ชัดเจน	- จัดทำคู่มือให้ชัดเจน
- ปัญหาเรื่องน้ำ พื้นที่อยู่นอกเขตชลประทาน น้ำเค็ม น้ำทะเลหนุน	- บริหารจัดการน้ำ เช่น ขุดบ่อ กักเก็บน้ำไว้ใช้ บูรณาการกับกรมชลประทาน
- สินค้าคุณภาพไม่ตรงตามความต้องการของตลาด	- หาดตลาด เพิ่มช่องทางการตลาด
- สินค้าไม่เป็นที่รู้จัก เช่น โอโวกาโด	- ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้

■ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อเกษตรกรจากการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ใน ๓ ด้านดังนี้

๑. ด้านสังคม มีองค์ความรู้และวิธีแก้ปัญหา จากการรวมตัวแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ความคิดเห็น เกิดความเชื่อมั่น เกิดความมั่นคง รวมทั้งมีการเชื่อมโยงหน่วยงานต่าง ๆ มาร่วมสนับสนุนการ ดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดขึ้นมา ซึ่งสามารถเป็นแบบอย่างขยายผลสู่ ชุมชนอื่น หรือคนที่สนใจต่อไป

๒. ด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต สามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่ม มูลค่า สามารถต่อรองราคาสินค้า ได้ราคาดีขึ้น รายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว ๑,๕๐๐- ๑๕,๐๐๐ บาท เกิดการซื้อขายในตลาดใหม่ มีรายได้จากเศรษฐกิจเกษตร และมีการกระจายรายได้ต่อ ผู้สูงอายุและต่อคนอื่น ๆ ในชุมชน

๓. ด้านสิ่งแวดล้อม เห็นผลเสียของการใช้สารเคมี มีการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทน การใช้การ เขตกรรมแทนการใช้ยา มีการพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน GAP มีการจัดการเศษวัสดุ การเกษตร เช่น การทำน้ำหมัก การขายเปลือกมะพร้าวเพื่อนำไปทำเป็นพลังงานชีวมวล รวมถึงการ ทำให้ชุมชนตัดไม้ลดลง

■ การกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชน มี ๕ ด้าน ดังนี้

๑. กองทุน มีกองทุนเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์คืนสู่สมาชิก
๒. กลุ่มและเครือข่าย มีการบริหารจัดการเพื่อสร้างรายได้ให้ชุมชน เช่น การกำหนดราคา กลางของ กลุ่ม การรับซื้อวัตถุดิบในราคาที่จูงใจ การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า การทำปุ๋ยสั่งตัด
๓. การจ้างงาน
๔. กิจกรรมสาธารณประโยชน์สู่ชุมชน เช่น เลี้ยงอาหารในโรงเรียน ผู้สูงอายุ และคนยากจน
๕. ท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการประชาสัมพันธ์เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในชุมชน

■ การขยายผลสู่ชุมชนอื่น มีดังนี้

๑. เป็นจุดเรียนรู้ และเป็นต้นแบบต่อยอดเรื่องการใช้ปุ๋ยสู่ชุมชนอื่น
๒. การถ่ายทอดความรู้ โดยเป็นวิทยากรในชุมชน

■ การเชื่อมโยงภาคีเครือข่าย

๑. YSF ใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรมเพื่อลดต้นทุนการผลิต

๒. บริษัทเอกชน สนับสนุนเรื่องการตลาด รวมทั้งแผนการผลิต และการเรียนรู้

๓. ภาครัฐ เช่น กรมพัฒนาที่ดินช่วยตรวจวิเคราะห์ดิน สหกรณ์การเกษตรช่วยกระจายสินค้า กระทรวงพาณิชย์ช่วยเรื่องการตลาดและบรรจุภัณฑ์ กระทรวงการท่องเที่ยวสนับสนุนมัคคุเทศก์น้อย จ.ก.ส. เป็นแหล่งทุน สาธารณสุขตรวจสารพิษตกค้างในผลผลิต

๔. สถาบันการศึกษา ให้องค์ความรู้ งานวิจัย เทคโนโลยีเพื่อต่อยอด

■ การต่อยอดและขยายผลการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ในปีต่อไป

๑. การต่อยอดในพื้นที่เดิม ระยะที่ ๒ “เสริมสร้างความเข้มแข็งและขยายผลสู่ชุมชนอื่น”

๑.๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่า โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตให้มีประสิทธิภาพ เช่น การเพาะกล้า การใช้ระบบน้ำ และการกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน (ผัก จ.ปทุมธานี) การพัฒนาคุณภาพสินค้า มาตรฐานสินค้า การแปรรูปผลผลิต ยกกระดับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ให้สามารถรวบรวมผลผลิตและเป็นผู้ส่งออกได้ พัฒนาระบบขนส่ง

๑.๒ การบริหารจัดการเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่ม เช่น การรับสมัครสมาชิกสมทบ การมีส่วนร่วมของสมาชิก การเพิ่มกิจกรรม การเพิ่มชนิดสินค้า (กระถางจากไยมะพร้าว จ.ฉะเชิงเทรา)

๑.๓ การตลาด การสร้างแบรนด์ สร้าง story พัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์สินค้า เชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อหาตลาดใหม่ เช่น ขายขุยมะพร้าวให้กลุ่มที่ทำดินจำหน่าย หรือส่งขายให้กลุ่มขยายพันธุ์มะม่วงใน อ.คลองเขื่อน อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ฯลฯ พัฒนาจุดรวบรวมสินค้า

๑.๔ การเพิ่มเครือข่าย ประสานหน่วยงานภาคี เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด การเข้าถึงแหล่งทุน และแหล่งวิชาการ เช่น พาณิชย์จังหวัด กรมวิชาการเกษตร ตลาดเอกชน และ จ.ก.ส.

๑.๕ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๑.๖ การจัดการความรู้ พัฒนาเป็นพื้นที่ต้นแบบครบวงจร ตั้งแต่การเป็นเกษตรกรต้นแบบ ในเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มเป็นแปลงต้นแบบในการปลูกอโวคาโดพันธุ์ดี ขยายแปลงต้นแบบทุกตำบล สร้างวิทยากรเกษตรกร SF YSF สร้างนักวิจัยชุมชน

๒. การขยายผลการดำเนินงานในพื้นที่ใหม่

๒.๑ Plan

- จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน
- สร้างทีม แต่งตั้งคณะทำงานทุกระดับ (ส่วนกลาง/เขต, จังหวัด, อำเภอ, ตำบล)
- วิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ (คน พื้นที่ สินค้า)
- คัดเลือกพื้นที่โดยกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกชัดเจน
- ประชุมวางแผนดำเนินการ

๒.๑ Do

- ลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูล
- วิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ โดยใช้เวทีชุมชน
- จัดลำดับความสำคัญของปัญหา/ วิเคราะห์แนวทางแก้ปัญหา

- จัดทำแผนพัฒนากลุ่มทั้งต้นทาง กลางทาง ปลายทาง โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน มีการวางเป้าหมายร่วม และวางแผนการดำเนินงาน เชื่อมโยงหน่วยงานภาคี (ความรู้ งบประมาณ การตลาด)

- ดำเนินการตามแผน
- เกษตรกร ศึกษาดูงานแปลงต้นแบบ

๒.๓ Check

- เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามระบบส่งเสริมการเกษตร
- สรุปผลการดำเนินงาน ติดตาม สนับสนุน และประเมินผล
- จัดเวทีถอดบทเรียน

๒.๔ Act

- ปรับปรุง
- ขยายผลไปอำเภออื่น
- เชื่อมโยงเครือข่าย
- ขยายแปลงต้นแบบ
- รับสมัครสมาชิก
- เชื่อมโยงงบจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

■ ความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่
ตารางที่ ๘ สรุปประเด็นความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่

ความรู้ในการทำงานกับชุมชน	เขต ๑	เขต ๒	เขต ๓	เขต ๔	เขต ๕	เขต ๖
- การจัดเวทีชุมชน	✓					
- วิทยากรกระบวนการ			✓	✓		
- การใช้เครื่องมือในการจัดเวทีชุมชน		✓			✓	✓
- วิธีการเข้าถึงบริบทชุมชน	✓					
- การจัดทำแผนชุมชน		✓		✓		✓
- กระบวนการทำงานกับชุมชน	✓	✓	✓			
- การคิดวิเคราะห์					✓	
- การจัดการข้อมูลและการนำไปใช้ประโยชน์		✓			✓	
- การวิเคราะห์ Supply Chain	✓	✓				
- กระบวนการกลุ่ม/การบริหารจัดการกลุ่ม			✓			✓
- การวิจัย R2R PAR				✓	✓	
เทคโนโลยี						
- MR. พีช/เทคโนโลยีการผลิต/การตลาด	✓	✓		✓		✓

- ความรู้ในการทำงานกับชุมชน	เขต ๑	เขต ๒	เขต ๓	เขต ๔	เขต ๕	เขต ๖
- การแปรรูป				√		
- มาตรฐานการผลิต				√		
การบริหารจัดการ						
- พี่สอนน้อง, Coaching				√		
- การทำงานเป็นทีม		√		√		
- การประสานงาน						√
- การบริหารจัดการเวลาในการทำงาน					√	

■ บทบาทของกลไกในการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒

ตารางที่ ๙ สรุปบทเรียนบทบาทของกลไกในการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒

กลไก	บทบาท		
	ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
YSF	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้นำการพัฒนา - ร่วมวิเคราะห์ประเด็นปัญหาความต้องการของชุมชน - การนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาช่วยในชุมชน - ขับเคลื่อนการดำเนินงาน - การผลิตให้ได้ปริมาณและคุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของตลาด - แปลงต้นแบบ/เกษตรกรต้นแบบ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำมาตรฐานโรงคัดบรรจุ (GMP) - ตรวจสอบเคมีตกค้างก่อนนำเข้าโรงคัดบรรจุ - สร้างบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานงานและเชื่อมโยงการตลาด - การจัดทำตลาดออนไลน์ - การสร้างและพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของชุมชน - ประสานงานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของชุมชน - กำหนดแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูป
แปลงใหญ่	<ul style="list-style-type: none"> - รวมกลุ่มเกษตรกร จัดกระบวนการกลุ่ม จัดทำแผนปฏิบัติงาน - จัดการปัจจัยการผลิต - ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม - พัฒนาระบวนการผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ - ขับเคลื่อนกิจกรรมต้นทางทั้งหมด - ถ่ายทอดความรู้กับสมาชิกและคนในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำมาตรฐานโรงคัดบรรจุ (GMP) - ตรวจสอบเคมีตกค้างก่อนนำเข้าโรงคัดบรรจุ - สร้างบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน - รวบรวมผลผลิตเพื่อการประมูลราคา 	<ul style="list-style-type: none"> - การตลาด

กลไก	บทบาท		
	ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
วสช.	<ul style="list-style-type: none"> - เชื่อมโยงกลุ่มผลิตปุ๋ยชุมชน - จำหน่ายสารชีวภัณฑ์ให้แก่สมาชิกแปลงใหญ่/ผู้ปลูกผักในชุมชน - จัดกระบวนการกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> - คัดเกรดผลผลิต - รวบรวมผลผลิต รองรับผลผลิตด้วยคุณภาพเพื่อแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม - ขับเคลื่อนกิจกรรมจตุรรวบรวมผลผลิต - สร้างงานให้คนในชุมชน - สร้างผลิตภัณฑ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - การเชื่อมโยงเครือข่าย - เป็นจุดนัดพบการซื้อขาย

การใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) ในการดำเนินงานพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่



ภาพที่ ๓๓ การใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๑๐ การใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่

ระบบส่งเสริมการเกษตร	ประเด็น	รายละเอียด
Training การถ่ายทอด ความรู้	<ul style="list-style-type: none"> ● เวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร ● ทีมเรียนรู้ ● On The Job Training ● Learning by Doing ● ทีมเรียนรู้ ● KM ● R2R 	การพัฒนาและสร้างการรับรู้ ให้เจ้าหน้าที่สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ ในเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร โดยการอบรมให้ความรู้ และการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานประจำ
Visiting การเยี่ยมเยียน	<ul style="list-style-type: none"> ● PAR ● เวทีชุมชน ● ระบบ Online ● โรงเรียนเกษตรกร ● Facilitator 	การพัฒนาเกษตรกรแบบมีส่วนร่วม โดยการอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรผ่านเวทีชุมชน ๓ ครั้ง และร่วมดำเนินการในรูปแบบของโรงเรียนเกษตรกรตลอดจนการพบปะเยี่ยมเยียนเกษตรกร และติดตามเกษตรกรผ่านช่องทางติดต่อสื่อสาร Online ต่าง ๆ
Supervision การนิเทศงาน	<ul style="list-style-type: none"> ● ทีมเรียนรู้ ● Coaching ● พี่เลี้ยง ● ระบบ Online 	การพัฒนาทีมทำงานซึ่งเป็นทีมเรียนรู้ตลอดการทำงานโดยมี นักส่งเสริมการเกษตร สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตติดตาม นิเทศสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ เป็น Coach หรือพี่เลี้ยง คอยเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเกษตรกร
Supporting การสนับสนุน	<ul style="list-style-type: none"> ● ข้อมูลวิชาการ ● ความรู้ ● บุคลากร ● ขวัญกำลังใจ ● อุปกรณ์ ● งบประมาณ 	การสนับสนุน เป็นการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่วนกลางและสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต สามารถแยกได้ ๒ ลักษณะ คือ สนับสนุนความรู้ ข้อมูลวิชาการ และอุปกรณ์ งบประมาณ ตลอดจนการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร
Data Management การจัดการ ข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> ● ข้อมูลทุติยภูมิ(คน-พื้นที่-สินค้า) ● ข้อมูลจากเวทีชุมชน ● ข้อมูลผลการดำเนินงาน ● แผนพัฒนาการเกษตร 	การจัดการข้อมูล โดยการวิเคราะห์ (คน-พื้นที่-สินค้า) และข้อมูลผลการดำเนินงานเพื่อศึกษาข้อมูลบริบทพื้นที่และการดำเนินงานตลอดจนจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร

ส่วนที่ ๔

บทสังเคราะห์การพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปี ๒๕๖๒

“กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแบบบูรณาการ
โดยชุมชนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมลงมือทำ ร่วมรับผลที่เกิดขึ้น”

ปัญหาของการพัฒนา

การส่งเสริมการเกษตรในระยะเวลาที่ผ่านมา มีการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรทั้งในลักษณะรายบุคคล (Individual Approach) การส่งเสริมรายกลุ่ม (Group Approach) ตลอดจนการส่งเสริมให้เกษตรกรบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Commodity Approach) แต่การดำเนินงานในพื้นที่ยังขาดการกำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์ที่ชัดเจนร่วมกัน โดยแต่ละโครงการต่างกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายของตนเอง ขาดการเชื่อมโยงกระบวนการพัฒนาในระดับพื้นที่ที่เป็นรูปธรรม และขาดการเชื่อมโยงกิจกรรมการพัฒนาจากต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

การใช้กลไกงานส่งเสริมการเกษตร

เพื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการทำงาน ที่เป็นการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป้าหมาย และร่วมกันพัฒนาชุมชนเกษตรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ นำไปสู่การพึ่งพาตนเองในระยะยาว กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้จัดทำ โครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ (Area-based Approach) ซึ่งมีแนวคิดหลัก คือ การทำงานส่งเสริมการเกษตรโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการพัฒนา โดยมีกลไกการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ คือ เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ที่จะเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงของชุมชน วิสาหกิจชุมชน องค์กรธุรกิจชุมชนที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน และแปลงใหญ่ ที่เป็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อการผลิตและบริหารจัดการร่วมกัน ได้มีเวทีในการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างการเชื่อมโยง ประสานงานและขยายเครือข่ายการพัฒนาให้ครอบคลุมกลุ่มต่าง ๆ ของชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร เพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมายและแผนพัฒนาของตนเอง ตลอดจนสร้างการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน มีการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง โดยปี ๒๕๖๒ กำหนดพื้นที่ในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่นำร่อง ๖ จังหวัด คือ ๑) แปลงใหญ่ผักปลอดภัยอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ๒) วิสาหกิจชุมชนมะพร้าวอ่อนน้ำหอม ตำบลดอนมะโนราและตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ๓) วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มะพร้าวอ่อน ตำบลบางตลาด อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ๔) แปลงใหญ่ผัก อำเภอนามัน จังหวัดกาฬสินธุ์ ๕) แปลงใหญ่มังคุด อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช และ ๖) ไร่โศกโศกอำเภอบางขัน จังหวัดตรัง เพื่อเป็นต้นแบบการทำงานส่งเสริมการเกษตรแบบบูรณาการที่มีการเชื่อมโยงการทำงานโดยยึดพื้นที่เป็นหลัก สามารถนำไปขยายผลสู่พื้นที่อื่นต่อไป

กระบวนการพัฒนาที่ยืดพื้นที่เป็นหลัก

ในการดำเนินงานโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ จะให้ความสำคัญกับ “การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม” เพื่อให้เกษตรกรเกิด “ความรู้สึกเป็นเจ้าของ” ซึ่งจะนำไปสู่การปรับแนวคิด (Mindset) ของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ในการสร้างกระบวนการพัฒนาพื้นที่แบบพึ่งพาตนเองผ่านการจัดเวทีชุมชนจำนวน ๓ เวที กระบวนการพัฒนาในพื้นที่ จะเริ่มต้นในเวทีแรก ซึ่งทีมนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ชักชวนคนในชุมชนมาพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนความคิด เพื่อให้เกิด “การจัดความสัมพันธ์ใหม่ของคนในพื้นที่” จากต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำ มาหาวิธีการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายเสริมพลังซึ่งกันและกัน โดย “การกำหนดเป้าหมายร่วม” ของการพัฒนาพื้นที่ที่มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง แล้วจึง “วิเคราะห์ข้อมูลและสถานการณ์ของพื้นที่” ด้วยเครื่องมือ Supply Chain Analysis เพื่อนำไปสู่ “การวางแผนพัฒนาการเกษตรของตนเอง” ที่ครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ของพื้นที่ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการทุนทั้งคน เงิน ทรัพยากรของชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการแก้ปัญหาของพื้นที่ การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการนำศักยภาพ จุดแข็งของพื้นที่ มาขยายผล จากนั้นในเวทีที่ ๒ จะเป็นการ “แสวงหาความร่วมมือ” จากภาคีเครือข่าย โดยการใช้ Venn Diagram เป็นเครื่องมือวิเคราะห์รูปแบบและการจัดความสัมพันธ์กับภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกพื้นที่ แล้วจึง “ร่วมลงมือทำ” ตามแผนพัฒนาที่กำหนดร่วมกัน ชุมชนต้องร่วมกันดำเนินกิจกรรม และกำหนดกฎ กติกาต่าง ๆ ในการบริหารจัดการกิจการของตนเอง โดยมีการแต่งตั้งเกษตรกรที่อยู่ในชุมชนเป็นคณะกรรมการบริหารโครงการระดับพื้นที่ ให้เป็นแกนหลักดำเนินการ และมีหน่วยงานภาคีเครือข่ายช่วยเติมเต็มองค์ความรู้ เช่น การบริหารจัดการกลุ่มและเครือข่าย รวมทั้งเทคโนโลยีที่แก้ปัญหการเกษตรของชุมชน ส่วนในเวทีชุมชน ครั้งที่ ๓ เกษตรกรจะ “ร่วมติดตามผล” การดำเนินการ โดยแต่ละชุมชนจะมีการออกแบบระบบการติดตามผลการดำเนินการ เช่น การตรวจแปลงผัก การเยี่ยมแปลงของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ การประชุมติดตามผลรายเดือน นำไปสู่ขั้นตอน “ร่วมรับผล” ซึ่งนอกจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับผลประโยชน์แล้ว จะมีการกำหนดรูปแบบ วิธีการในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นสู่ชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจ้างแรงงานในชุมชน การจำหน่ายปุ๋ยราคาต้นทุน การรับซื้อผลผลิตจากชุมชน การจัดตั้งกองทุนเพื่อสาธารณะประโยชน์ แล้วร่วมกันกำหนด “แผนพัฒนาระยะ ๕ ปี” เพื่อใช้เป็นเส้นทางในการไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ร่วมกันกำหนด

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่

จากการดำเนินงานโครงการ สามารถสรุปเป็นแนวทางการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ได้ดังนี้

๑. “วิเคราะห์ข้อมูลของพื้นที่” อย่างรอบด้านเพื่อค้นหา “ศักยภาพ” และ “ปัญหา” ที่แท้จริง เป็นการสร้างกระบวนการพัฒนาบนฐานการใช้ข้อมูลของตนเอง

๒. สร้าง “กระบวนการมีส่วนร่วม” เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและร่วมกันกำหนด “เป้าหมายร่วม” ตลอดจนจัดทำ “แผนพัฒนาการเกษตรของชุมชน” ที่สอดคล้องกับสภาพบริบท และทุนทรัพยากรของพื้นที่ และเป็นเครื่องมือสร้าง “กระบวนการเรียนรู้” ของเกษตรกร

๓. การจัดการความสัมพันธ์ของคนในชุมชน โดยการจัดเวทีชุมชนเพื่อให้เป็น “พื้นที่พบปะและแลกเปลี่ยนเรียนรู้” ของกลไกหลัก คือ Young Smart Farmer วิชากิจชุมชน แปลงใหญ่ และกลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ ในพื้นที่ที่จะเป็น “ผู้ขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนา” ในพื้นที่ตนเอง

๔. การร่วมกันกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เป็น “เครือข่ายที่เสริมพลัง” การทำงานตามความถนัดของตนเอง เพื่อ “ลดความเหลื่อมล้ำ” สร้างความเข้มแข็งและการเกิดการพัฒนาในชุมชนอย่างยั่งยืน

๕. “บูรณาการการทำงาน” ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกพื้นที่ ตามบทบาทและภารกิจ โดย “ยึดพื้นที่เป็นศูนย์กลาง” ในการส่งเสริมและสนับสนุนตามความต้องการของพื้นที่ทั้งในเรื่องงบประมาณ ความรู้และทรัพยากร

๖. ร่วมกันวางแผนระยะยาว กำหนดตัวชี้วัด และกำหนดรูปแบบ “การกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชน” และ “ขยายผลความสำเร็จ” ไปสู่พื้นที่อื่น

ปัจจัยความสำเร็จ

มิติชุมชน

๑. การได้มาร่วมกันกำหนด “เป้าหมายร่วม” ของชุมชน ทำให้มีการรับรู้และมีมุมมองต่อการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนร่วมกัน

๒. แกนนำในทุกพื้นที่ที่มาเข้าร่วม ทั้ง YSF แปลงใหญ่ วิชากิจชุมชน และอื่น ๆ มี “ความตั้งใจจริง” มี “จิตสำนึกที่ดี” ในการแก้ปัญหาและกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนตามศักยภาพที่แต่ละคนมีต่างกันมาเสริมพลังซึ่งกันและกัน

๓. การมีเวทีให้แกนนำในพื้นที่มา “วิเคราะห์ปัญหา” ในชุมชน ซึ่งเป็นการทำงานบน “ฐานข้อมูล” และ “แลกเปลี่ยนเรียนรู้” ร่วมกัน และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ทำให้ได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากขึ้น

มิติเจ้าหน้าที่

๑. “การบูรณาการการทำงาน” ร่วมกันของเจ้าหน้าที่ทั้งในส่วนกลางและจังหวัด โดยการประชุมร่วมกันทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รัฐบาลการทำงานของแต่ละหน่วยงานชัดเจนขึ้น และประสานการทำงานได้ดีขึ้น

๒. ปรับวิธีคิดและวิธีการทำงาน “แบบมีส่วนร่วม” เพื่อให้ชุมชนคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยเจ้าหน้าที่ปรับบทบาทเป็นผู้สนับสนุน ที่ปรึกษา Facilitator และเป็นนักวิจัยชุมชน

๓. การใช้ “เครื่องมือที่เหมาะสม” ในแต่ละเวที เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๔. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจและการถอดบทเรียนการดำเนินงานเพื่อนำมาพัฒนางานในปีต่อไป

ปัญหา/อุปสรรค

๑. ระยะเวลาในการดำเนินงานค่อนข้างน้อย ทำให้การวิเคราะห์ข้อมูล การวางแผนยังขาดความครบถ้วน
๒. เจ้าหน้าที่ที่มาดำเนินงานบางส่วนยังขาดความรู้ ประสบการณ์ในการจัดเวทีชุมชน การใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการจัดเวทีชุมชน
๓. ในบางพื้นที่ชุมชนยังมีความขัดแย้งกันเรื่องผลประโยชน์ที่ยังไม่ลงตัว ต้องมีการสร้างความเข้าใจกันหลายครั้งจึงสามารถดำเนินการตามเป้าหมายที่วางไว้
๔. การจัดเวที ๓ ครั้งน้อยเกินไป เนื่องจากเป็นโครงการใหม่ซึ่งต้องทำความเข้าใจกับทุกภาคส่วน จึงต้องมีการจัดเวทีย่อยเพื่อสร้างความเข้าใจ

ข้อเสนอแนะ

๑. มีการติดตามประเมินผลของโครงการเปรียบเทียบก่อน-หลังโครงการ
๒. ควรมีการสรุปรูปแบบการทำงานพัฒนาของแต่ละพื้นที่เป็นคู่มือการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่
๓. สร้างความเข้าใจ และชี้แจงบทบาทหน้าที่ของแต่ละส่วนอย่างชัดเจน
๔. ควรมีการติดตามและชี้แนะกับชุมชน และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สรุปการทำงานเป็นระยะ เพื่อพัฒนาต่อยอด
๕. ควรจัดทำเอกสารสรุปผลการดำเนินงานแต่ละพื้นที่ให้มีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน ผลที่เกิดขึ้น และการประเมินผลกระทบทางสังคม/ชุมชน เพื่อนำมาเป็นหลักฐานการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงวิธีทำงาน
๖. ให้พื้นที่ ๖ จังหวัดเป็นแกนนำสร้างเครือข่ายเพื่อการต่อยอด
๗. ควรมีการเชื่อมโยงพื้นที่ตัวอย่างโครงการปี ๒๕๖๒ เป็นเครือข่าย เพื่อการต่อยอดและขยายผลการพัฒนาได้กว้างขวางขึ้น
๘. ควรเพิ่มพื้นที่ให้ครบพืชเศรษฐกิจทุกจังหวัดในการจัดทำโครงการเพื่อเป็นต้นแบบรายพืช
๙. อยากให้เสริมความรู้ วิธีคิดให้ นวส. เพื่อเป็นเครื่องมือในการทำงานเป็นระยะ ๆ ทุกครั้งที่มีโอกาส
๑๐. ให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการส่งเสริมเกษตรกรที่จำเป็นต้องนำไปใช้ในการทำงาน
๑๑. การขยายผลไม่ควรเร่งรีบ และอย่าเหวี่ยงแห มีการขยายผลและสนับสนุนงบประมาณในจุดขยายผล มีการขยายผล และสนับสนุนในพื้นที่อื่นให้ครบ ๗๗ จังหวัด

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. ๒๕๖๒. คู่มือการดำเนินงานโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่. (อัครสำเนา)

กองแผนงาน กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๒. เอกสารประกอบการประชุมเตรียมการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ปี ๒๕๖๒. (อัครสำเนา)

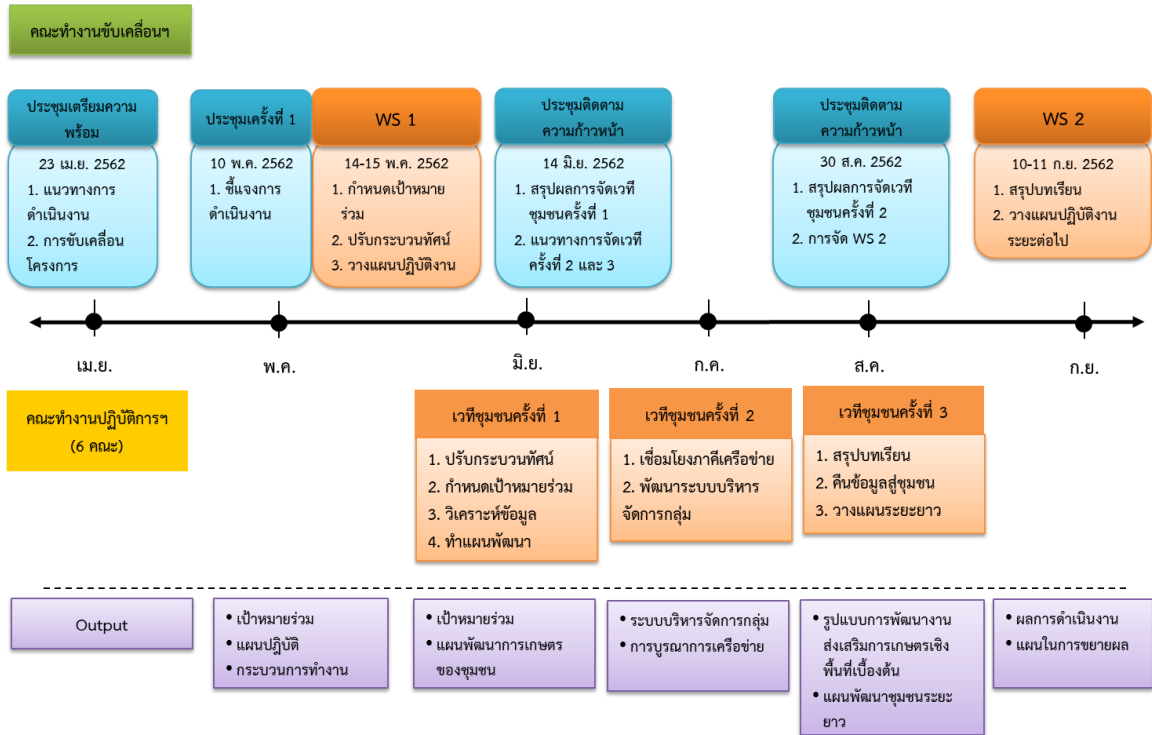
กองแผนงาน กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๓. เอกสารประกอบการประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่. (อัครสำเนา)

กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๓. เอกสารประกอบการประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่. (อัครสำเนา)

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ ๑
แผนภาพการดำเนินงานโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่
ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

ภาคผนวกที่ ๑ แผนภาพการดำเนินงานโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ปีงบประมาณ ๒๕๖๒



ภาคผนวกที่ ๒

แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
โครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

ภาคผนวกที่ ๒ แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

แผนการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งที่ ๑ (Workshop ๑)

โครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่

ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุม ๗ อาคาร ๑ กรมส่งเสริมการเกษตร

- วัตถุประสงค์
- เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานโครงการ
 - เพื่อจัดทำแนวทางและวางแผนการปฏิบัติงาน (Action Plan)

บุคคลเป้าหมาย - คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการ คณะทำงานปฏิบัติการโครงการ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๑๐ คน

วัน/เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ/ กระบวนการ	วิทยากร	ระยะเวลา (นาที)	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒							
๐๘.๐๐ - ๐๙.๐๐	ลงทะเบียน						
๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐	- พิธีเปิด - ออสมอบนโยบาย	มอบนโยบายการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก	บรรยาย	อธส.	๓๐		กองแผนงาน
๐๙.๓๐ - ๑๐.๑๕	แนวทาง การดำเนินงานโครงการฯ และเศรษฐกิจฐานราก	ผู้เข้าร่วมการสัมมนารับทราบความเป็นมา แนวคิด และเป้าหมายของโครงการ ตลอดจนหลักคิดของเศรษฐกิจฐานราก	บรรยาย	รชส.กฤฤดี	๔๕	Ppt.	กองแผนงาน
๑๐.๑๕ - ๑๐.๔๕	ชี้แจงโครงการฯ	ผู้เข้าร่วมการสัมมนารับทราบกระบวนการดำเนินงานโครงการ	บรรยาย	ผอ.กผง.	๓๐	Ppt.	กองแผนงาน
๑๐.๔๕ - ๑๑.๐๐ พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม							
๑๑.๐๐ - ๑๒.๐๐	เกณฑ์การให้การสนับสนุนงบประมาณ	ผู้เข้าร่วมการสัมมนารับทราบหลักเกณฑ์การให้การสนับสนุนงบประมาณสำหรับแผนพัฒนา	บรรยาย	ผอ.กผง.	๖๐	Ppt.	กองแผนงาน

วัน/เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ/ กระบวนการ	วิทยากร	ระยะเวลา (นาที)	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
พักรับประทานอาหารกลางวัน							
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐	แนวคิดการส่งเสริม การเกษตรเชิงพื้นที่ โดยใช้กลไกงาน ส่งเสริมการเกษตร	สร้างความเข้าใจร่วมกันในเรื่อง การส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ โดยใช้กลไกงานส่งเสริม การเกษตร	แบ่งกลุ่มรายเขตระดม ความคิดเห็น ตามประเด็น ๑. ที่ผ่านมามีงานส่งเสริม การเกษตรแล้วได้อะไร ๒. เศรษฐกิจฐานรากคือ อะไร	ท่านไพรัช หวังดี	๙๐	กระดาษฟาง ปากกาเคมี เทปกาวย่น บัตรคำ	กวพ.
พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม							
๑๕.๐๐ - ๑๖.๓๐	แบ่งกลุ่มระดมความ คิดเห็นเพื่อออกแบบ การส่งเสริมการเกษตร เชิงพื้นที่	คณะทำงานปฏิบัติการ โครงการฯ ของแต่ละเขตร่วมกัน ออกแบบกระบวนการส่งเสริม การเกษตรเชิงพื้นที่ของตนเอง	แบ่งกลุ่มรายเขตระดม ความคิดเห็น ตามประเด็น ๑. มีเป้าหมายในการ พัฒนาพื้นที่อย่างไร ๒. จะใช้กลยุทธ์อะไร เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ๓. จะสร้างความร่วมมือ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย อย่างไร ๔. จะมีกระบวนการ อย่างไรให้เป้าหมายสำเร็จ ๕. จะมีการติดตามการ ดำเนินงานในพื้นที่อย่างไร	ท่านไพรัช หวังดี	๙๐	กระดาษฟาง ปากกาเคมี เทปกาวย่น บัตรคำ	กวพ.
๑๖.๓๐-๑๗.๐๐	สรุปข้อมูล		สรุปภาพรวมของทุกเขต				กวพ.

วัน/เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ/ กระบวนการ	วิทยากร	ระยะเวลา (นาที)	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒							
๐๙.๐๐ - ๑๐.๓๐	ปรับปรุงคู่มือโครงการ และตอบ ข้อซักถาม	ปรับปรุงคู่มือ และทำความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานโครงการ	ตอบข้อซักถามโดย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การดำเนินงานโครงการ	ผู้แทนกองสำนัก ที่เกี่ยวข้อง	๙๐	Ppt	กพง.
พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม							
๑๑.๐๐ - ๑๑.๑๐	สรุปข้อมูลจาก วันที่ ๑๔	นำเสนอผลการสรุปข้อมูลจาก วันที่ ๑๔	นำเสนอแผนภาพสรุป กระบวนการ			Ppt.	
๑๑.๑๐ - ๑๒.๐๐	วางแผนปฏิบัติงาน และการจัดเก็บข้อมูล	จัดทำแผนปฏิบัติงานในการ ดำเนินงานโครงการแต่ละพื้นที่	แบ่งกลุ่มตามเขต ระดับ ความคิดเห็นจัดทำ แผนปฏิบัติงาน	-	๖๐	กระดาษฟาง ปากกาเคมี เทปกาวย้อน	กวพ.
พักรับประทานอาหารกลางวัน							
๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐	- นำเสนอแผนการ ปฏิบัติงานเพื่อ ขับเคลื่อนโครงการ - รูปแบบการส่งเสริม การเกษตรเชิงพื้นที่	แลกเปลี่ยนผลการจัดทำ แผนปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อน โครงการ และพิจารณากร่าง รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร เชิงพื้นที่	- ผู้แทนเขตนำแผนปฏิบัติ งาน - พิจารณากร่างรูปแบบ การส่งเสริมการเกษตรเชิง พื้นที่	ผู้แทนเขต/ จังหวัด	๙๐	กล้อง ถ่ายภาพ โน้ตบุ๊ก	กวพ.
พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม							
๑๕.๐๐ - ๑๖.๓๐	เติมเต็มกระบวนการ จัดเวทีเรียนรู้แบบมี ส่วนร่วม	แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ เติมเต็มกระบวนการจัดเวที เรียนรู้	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเติม เต็มกระบวนการจัดเวที เรียนรู้	ผู้แทนกองสำนัก ที่เกี่ยวข้อง	๙๐	กระดาษฟาง ปากกาเคมี เทปกาวย้อน บัตรคำ	กวพ.

แผนการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งที่ ๒ (Workshop ๒)

สรุปผลการดำเนินงานและถอดบทเรียนโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่
ระหว่างวันที่ ๑๐- ๑๑ กันยายน ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุม ๗ อาคาร ๑ กรมส่งเสริมการเกษตร

วัตถุประสงค์ เพื่อสรุปผลและถอดบทเรียนรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่

บุคคลเป้าหมาย เจ้าหน้าที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้ง ๖ พื้นที่

วันที่/เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ	เวลา (นาที)	สื่อ/อุปกรณ์	ผู้รับผิดชอบ
วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒						
๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.	ลงทะเบียน					
๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น.	การดำเนินงานโครงการพัฒนางานส่งเสริมเกษตรเชิงพื้นที่ ขับเคลื่อนโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ โดย รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร คนที่ ๓ (นางกุลฤดี พัฒนะอิ่ม) ประธานคณะทำงาน	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาทราบแนวทางการขับเคลื่อนโครงการฯ ในระยะต่อไป	- บรรยาย	๓๐	โน้ตบุ๊ก เครื่องฉาย	กผง.
๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	นำเสนอผลการดำเนินงานโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ โดยผู้แทนเขต	เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการฯ	๑. นำเสนอผลการดำเนินงานโครงการตามประเด็น (เอกสารแนบ) เขตละ ๑๕ นาที ๒. แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเติมเต็มการดำเนินงานโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่	๖๐	โน้ตบุ๊ก เครื่องฉาย	- คณะทำงานปฏิบัติการฯ - นายไพรัช หวังดี ที่ปรึกษากรมส่งเสริมการเกษตร - รศ.ดร.วรรณดี สุทธิธนารกร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันที่/เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ	เวลา (นาที)	สื่อ/อุปกรณ์	ผู้รับผิดชอบ
			หมายเหตุ นำเสนอและเติมเต็ม รายเขต ครั้งละเขต (ช่วงเช้า ๕ เขต)			
๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ น. พักรับประทานอาหารว่าง						
๑๐.๔๕ - ๑๒.๑๕ น.	นำเสนอผลการดำเนินงาน โครงการพัฒนางานส่งเสริม การเกษตร เชิงพื้นที่	เพื่อนำเสนอผลการ ดำเนินงานโครงการฯ	๑. นำเสนอผลการดำเนินงาน โครงการตามประเด็น (เอกสาร แนบ) เขตละ ๑๕ นาที ๒. แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเติม เต็มการดำเนินงานโครงการ พัฒนางานส่งเสริมการเกษตร เชิงพื้นที่ หมายเหตุ นำเสนอและเติม เต็มรายเขต ครั้งละเขต (ช่วงเช้า ๕ เขต)	๙๐	โน้ตบุ๊ก เครื่องฉาย	- คณะทำงานปฏิบัติการฯ - นายไพรัช หวังดี ที่ปรึกษากรมส่งเสริม การเกษตร - รศ.ดร.วรรณดี สุทธินรากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน						
๑๓.๐๐ - ๑๓.๓๐ น.	นำเสนอผลการดำเนินงาน โครงการพัฒนางานส่งเสริม การเกษตรเชิงพื้นที่ (ต่อ)		นำเสนอจนครบทั้ง ๖ เขต	๓๐	โน้ตบุ๊ก เครื่องฉาย	คณะทำงานปฏิบัติการฯ

วันที่/เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ	เวลา (นาที)	สื่อ/ อุปกรณ์	ผู้รับผิดชอบ
			<p>มีการแก้ไขอย่างไร</p> <p>๑.๔ กระบวนการทำงาน ส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ สอดคล้องกับระบบส่งเสริม การเกษตรอย่างไร และบทบาท ของแต่ละคนในทีมงานทำ อะไรบ้าง (เขต/จังหวัด/อำเภอ)</p> <p>๒. แบ่งกลุ่มเกษตรกร (รวมทุกเขต) เพื่อระดมสมอง ตามประเด็น</p> <p>๒.๑ ผลลัพธ์ : ผลที่เกิดขึ้นมี อะไรบ้าง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตนเอง - กลุ่ม - ชุมชน <p>๒.๒ มีการกระจาย ผลประโยชน์จากโครงการไปสู่ ชุมชนอย่างไร</p> <p>๒.๓ วิธีการขยายผลไปสู่ ชุมชน (ในและนอกพื้นที่) อย่างไร</p> <p>๒.๔ จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น มีแนวทางการเชื่อมโยงภาคี</p>			

วันที่/เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ	เวลา (นาที)	สื่อ/อุปกรณ์	ผู้รับผิดชอบ
			เครือข่ายหรือหน่วยงานอื่น เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน อย่างไร ๓. เติมเต็มแนวคิด ห้องเกษตรกร การเสริมสร้าง ความเข้มแข็งการบริหารจัดการ กลุ่มและแนวคิดการตลาดชุมชน (อ.วรรณดี) ห้องเจ้าหน้าที่ การส่งเสริม การเกษตรเชิงพื้นที่ (ผอ.ภาณี)			
วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๒						
๐๙.๐๐ - ๑๐.๐๐ น.	อภิปรายการเชื่อมโยง เครือข่ายแปลงใหญ่ วิสาหกิจ ชุมชน และ YSF ในงานส่งเสริม การเกษตรเชิงพื้นที่โดย Young Smart Farmer หรือ ตัวแทนเกษตรกร เขตละ ๑ คน	เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวคิด แนวทางการ เชื่อมโยงภาคีเครือข่าย ใน/นอกพื้นที่ ใน มุมมองของ YSF	เสวนาเชื่อมโยงเครือข่ายฯ โดย ผู้แทนจาก YSF จากแต่ละเขต ดำเนินการเสวนาโดย กวพ. ประเด็นการเสวนา ๑. YSF มีส่วนร่วมในการ ขับเคลื่อน โครงการพัฒนางานส่งเสริม ๒. การขยายผลและเชื่อมโยง เครือข่ายเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐาน รากอย่างยั่งยืน	๖๐	กระดาษฟาง บัตรคำ ปากกาเคมี เทปขาว	คณะทำงานปฏิบัติการฯ พีต๊ะ/พีเอ็ก Moderator
๑๐.๐๐ - ๑๐.๑๕ น.			พักรับประทานอาหารว่าง			

วันที่/เวลา	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ	เวลา (นาท)	สื่อ/ อุปกรณ์	ผู้รับผิดชอบ
๑๐.๑๕ - ๑๒.๐๐ น.	แบ่งกลุ่มวางแผนการพัฒนา งานโครงการต่อไป	เพื่อระดมสมองใน ประเด็นการ ขับเคลื่อนและขยาย ผลการส่งเสริม การเกษตรเชิงพื้นที่ ในระยะ ๕ ปี	๑. แบ่งกลุ่มเพื่อวางแผนการ พัฒนางานโครงการในระยะ ต่อไป ตามประเด็นดังนี้ ๑.๑ กลุ่มเกษตร ๑) ในระยะ ๕ ปี จะกำหนด เป้าหมายในการ ดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร เชิงพื้นที่อย่างไร ๒) จะมีกระบวนการ ทำงานอย่างไรเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายที่กำหนด ๓) เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายจะต้องมีการพัฒนา ศักยภาพเกษตรกรในประเด็น อะไรบ้าง ๑.๒ กลุ่มเจ้าหน้าที่ ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มส่วนกลางและเขต กลุ่มจังหวัดและอำเภอ ๑) การทำงาน พื้นที่เดิม : หากจะ ดำเนินการเพื่อต่อยอด/ขยายผล การทำงานจากจุดเดิมจะมี แผนการทำงานอย่างไร พื้นที่ใหม่ : ถ้าจะเริ่ม	๑๐๕	กระดาษฟาง บัตรคำ ปากกาเคมี เทปขาว	คณะทำงานขับเคลื่อน -เจ้าหน้าที่แต่ละเขตเข้าเขต ตนเอง

ภาคผนวกที่ ๓

แนวทางการดำเนินงานจัดเวทีชุมชนของคณะทำงานปฏิบัติการฯ ๖ คณะ

ภาคผนวกที่ ๓ แนวทางการดำเนินงานจัดเวทีชุมชนของคณะทำงานปฏิบัติการฯ ๖ คณะ

<p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๑ จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของ ชุมชน</p>	<p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๒ พัฒนาศักยภาพการบริหาร จัดการกลุ่มและเชื่อมโยง เครือข่าย</p>	<p>เวทีชุมชนครั้งที่ ๓ สรุปทบทวนและคืนข้อมูล</p>
<p>วัตถุประสงค์</p> <p>๑. สร้างความเข้าใจ และปรับ กระบวนทัศน์ ๒. วิเคราะห์สถานการณ์ ๓. กำหนดเป้าหมายร่วมการพัฒนา และจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของ ชุมชน</p>	<p>วัตถุประสงค์</p> <p>๑. พัฒนาระบบการบริหารจัดการ และเพิ่มประสิทธิภาพกลุ่ม ๒. เชื่อมโยงเครือข่ายในพื้นที่เพื่อ สนับสนุนการดำเนินงาน ๓. ถ่ายทอดเทคโนโลยี เดิมเติม องค์ความรู้</p>	<p>วัตถุประสงค์</p> <p>๑. สรุปทบทวนการพัฒนาเชิงพื้นที่ ๒. คืนข้อมูลสู่ชุมชน</p>
<p>กิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างความเข้าใจแนวทางการ ดำเนินงาน - ปรับกระบวนทัศน์การพัฒนาการ เกษตรเชิงพื้นที่ - วิเคราะห์สถานการณ์ของพื้นที่ - กำหนดเป้าหมายร่วมและจัดทำ แผนพัฒนาการเกษตรของชุมชน 	<p>กิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพระบบการ บริหารจัดการกลุ่ม/เครือข่าย - วิเคราะห์การเชื่อมโยงผู้มีส่วน เกี่ยวข้องในพื้นที่และเครือข่าย - ถ่ายทอดเทคโนโลยี องค์ความรู้ ตามความต้องการของชุมชน 	<p>กิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - สรุปทบทวน ผลการบูรณาการ แผนพัฒนาการเกษตรของชุมชน และ ประเมินผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ปีที่ ๑ - คืนข้อมูลผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้ผู้ มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อ <ul style="list-style-type: none"> ๑) จัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ของชุมชน (แผน ๕ ปี) ๒) การกำหนดแบบการกระจาย ผลประโยชน์ทั้งในด้านทรัพยากร องค์ความรู้สู่เกษตรกรหรือคนใน ชุมชน ๓) การกำหนดแนวทางการขยาย ผลความสำเร็จสู่ชุมชนอื่นในระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด
<p>ผลลัพธ์</p> <p>๑. ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ของ พื้นที่</p> <p>๒. แผนพัฒนาการเกษตรของชุมชน</p>	<p>ผลลัพธ์</p> <p>๑. แนวทางการบริหารจัดการ กลุ่ม/เครือข่าย</p> <p>๒. แผนผังการเชื่อมโยงเครือข่าย</p>	<p>ผลลัพธ์</p> <p>๑. ผลการสรุปทบทวนการส่งเสริม การเกษตรเชิงพื้นที่</p> <p>๒. แผนพัฒนาระยะ ๕ ปี</p> <p>๓. แนวทางการกระจายผลประโยชน์ สู่ชุมชนและการขยายผลสู่ชุมชนอื่น</p>

ภาคผนวกที่ ๔
ประมวลภาพการสัมมนาเชิงปฏิบัติการโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
เชิงพื้นที่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

ภาคผนวกที่ ๔ ประมวลภาพการสัมมนาเชิงปฏิบัติการโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมการขับเคลื่อนโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ครั้งที่ ๑

ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุม ๗ อาคาร ๑ กรมส่งเสริมการเกษตร



การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมการขับเคลื่อนโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ครั้งที่ ๒

ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๑ กันยายน ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุม ๗ อาคาร ๑ กรมส่งเสริมการเกษตร



ภาคผนวกที่ ๕

ประมวลภาพการจัดเวทีชุมชนของคณะทำงานปฏิบัติการฯ ๖ คณะ

ภาคผนวกที่ ๕ ประมวลภาพการจัดเวทีชุมชนของคณะทำงานปฏิบัติการฯ ๖ คณะ

เวทีที่ ๑

วัตถุประสงค์

๑. เตรียมความพร้อม สร้างความเข้าใจ ปรับกระบวนการทัศนในการดำเนินงานโครงการ
๒. วิเคราะห์สถานการณ์กลุ่มเพื่อจัดทำแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วม

๑. แปลงใหญ่ผักปลอดภัย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี



๒. วิสาหกิจชุมชนมะพร้าวอ่อนน้ำหอม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม



๓. วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมบางตลาด อำเภอลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา



๔. แปลงใหญ่ผัก อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์



๕. แปลงใหญ่มังคุด อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช



๖. แปลงใหญ่อะโวคาโดพบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก



เวทีที่ ๒

วัตถุประสงค์

๑. พัฒนาระบบการบริหารจัดการและเพิ่มประสิทธิภาพกลุ่ม
๒. เชื่อมโยงเครือข่ายในพื้นที่เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนากลุ่ม

๑. แปลงใหญ่ผักปลอดภัย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี



๒. วิสาหกิจชุมชนมะพร้าวอ่อนน้ำหอม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม



๓. วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มะพร้าวอ่อนน้ำหอมบางตลาด อำเภอลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา



๕. แปลงใหญ่ผัก อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์



๕. แปลงใหญ่มังคุด อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช



๖. อะโวกาโดพบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก



เวทีที่ ๓

วัตถุประสงค์

๑. สรุปรทเรียนการดำเนินงานโครงการ
๒. คืบข้อมูลสู่ชุมชน

๑. แปลงใหญ่ผักปลอดภัย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี



๒. วิสาหกิจชุมชนมะพร้าวอ่อนน้ำหอม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม



๓. วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมบางตลาด อำเภอลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา



๔. แปลงใหญ่ฝัก อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์



๕. แปลงใหญ่มังคุด อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช



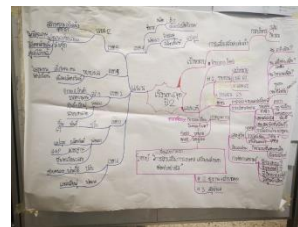
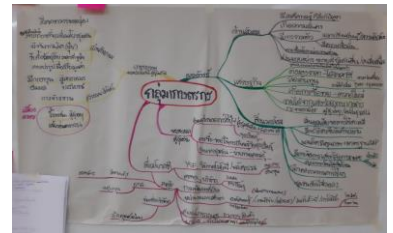
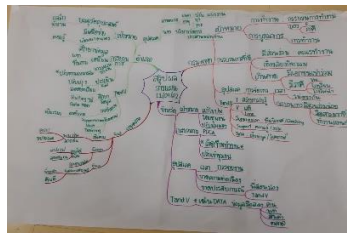
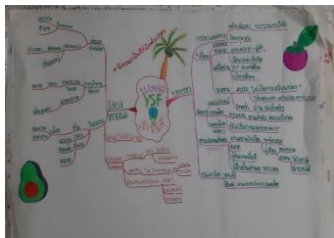
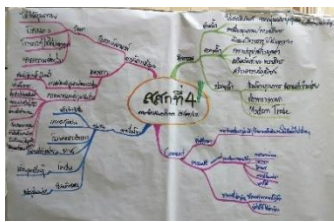
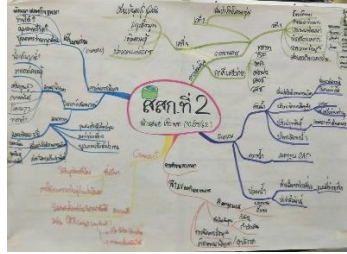
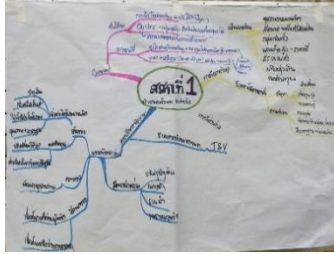
๖. อะโวคาโดพบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก



ภาคผนวกที่ ๖

ประมวลภาพ mind map ในการถอดบทเรียนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร
เชิงพื้นที่ของ ๖ จังหวัดปี ๒๕๖๒

ภาคผนวกที่ ๖ ประมวลภาพ mind map ในการถอดบทเรียนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร
เชิงพื้นที่ของ ๖ จังหวัดปี ๒๕๖๒



ภาคผนวกที่ ๗
รายชื่อคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการระดับพื้นที่
และระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

ภาคผนวกที่ ๗ รายชื่อคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการระดับพื้นที่ และระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

๑. คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการระดับพื้นที่ และระเบียบกลุ่มโครงการพัฒนางานส่งเสริม
การเกษตรเชิงพื้นที่ ตำบลดอนมะโนรา ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม
คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการระดับพื้นที่ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย

- | | |
|----------------------------|-----------|
| ๑. นายพงศกร โรจน์วีไลย | ประธาน |
| ๒. นายชัชวาล ต้นเอี่ยม | รองประธาน |
| ๓. นายกิตติศักดิ์ สีสด | เลขาธิการ |
| ๔. นายณัฐวุฒิ ศรีเจริญจิระ | กรรมการ |
| ๕. นายดวงเดือน ต้นเอี่ยม | กรรมการ |
| ๖. นายสุริยันต์ ยอดพินิจ | กรรมการ |
| ๗. นายประยูร จันทร์ทรง | กรรมการ |
| ๘. นายนพดล ธนิกกุล | กรรมการ |
| ๙. นายทองหล่อ พงษ์ประยูร | กรรมการ |
| ๑๐. นายสมพร อ่อนประสพ | กรรมการ |

บันทึกข้อตกลง

๑. นายพงศกร โรจน์วีไลย
๒. นายนพดล ธนิกกุล
๓. นายสมพร อ่อนประสพ

คณะทำงานจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์

๑. นายดวงเดือน ต้นเอี่ยม
๒. นายสุริยันต์ ยอดพินิจ
๓. นายประยูร จันทร์ทรง

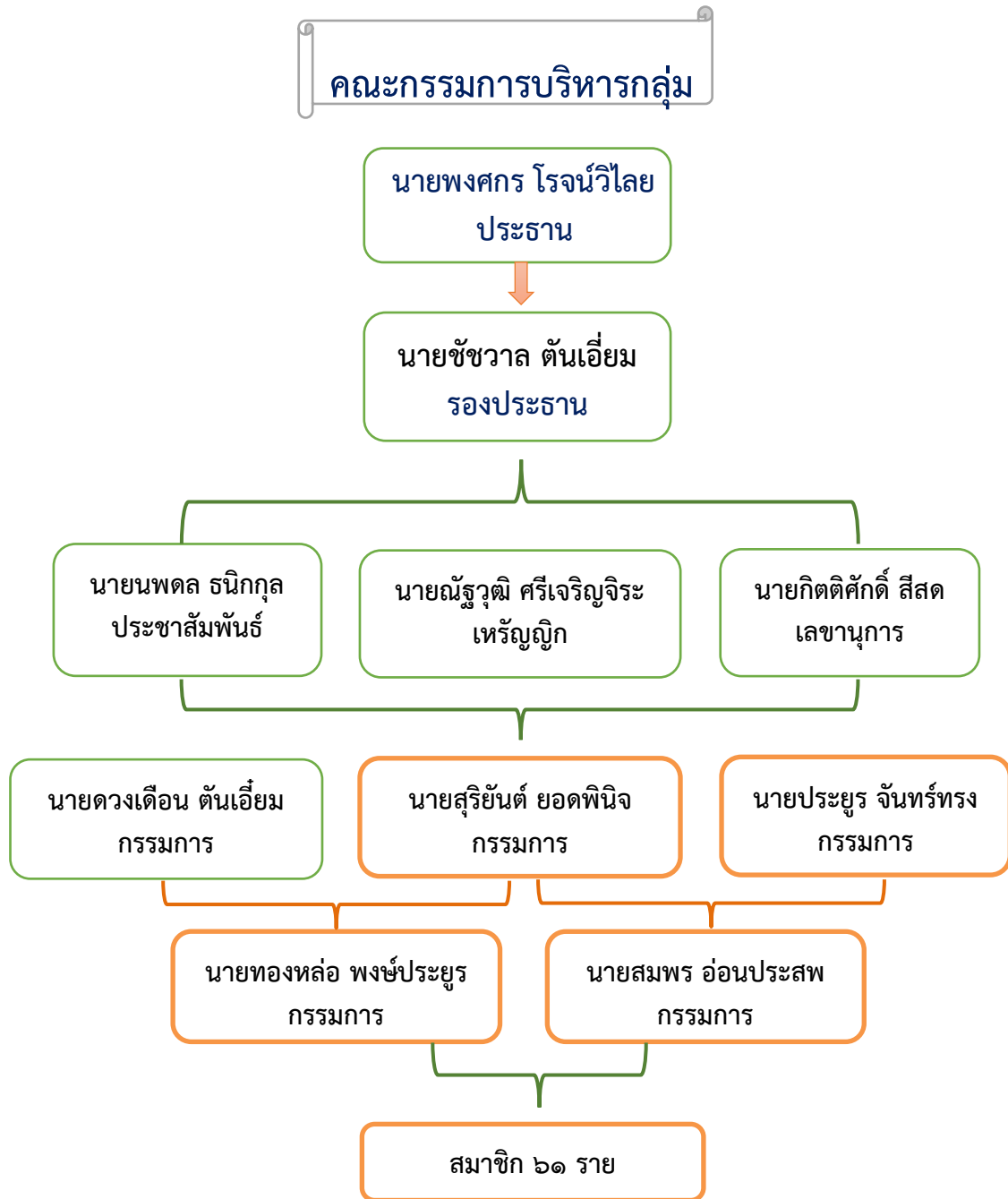
คณะทำงานตรวจรับวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์

๑. นายนพดล ธนิกกุล
๒. นายทองหล่อ พงษ์ประยูร
๓. นายสมพร อ่อนประสพ

ผู้เปิดบัญชี

๑. นายณัฐวุฒิ ศรีเจริญจิระ
๒. นายชัชวาล ต้นเอี่ยม
๓. นายกิตติศักดิ์ สีสด

การดำเนินงานของโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่
มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการบริหารในรูปคณะกรรมการ ดังนี้



ที่ปรึกษา

๑. สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม
๒. สำนักงานเกษตรอำเภอบางคนที
๓. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะโนรา
๔. องค์การบริหารส่วนตำบลจอมปลวก

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

๑. กระจายข้อมูลข่าวสารไปสู่สมาชิก และให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของกลุ่ม
๒. เป็นแกนนำในการกำหนดแผนงานโครงการของกลุ่ม ในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาของสมาชิก
๓. เป็นผู้แทนกลุ่มในการเสนอปัญหาความต้องการของสมาชิกและประสานงานกับภาครัฐและเอกชน
๔. เสริมสร้างความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกด้วยกัน กับหน่วยงานราชการและบุคคลภายนอก
๕. ดำเนินการตามนโยบาย ของกรมส่งเสริมการเกษตรและมติที่ประชุมกลุ่ม
๖. ดำเนินการให้มีข้อตกลงของกลุ่มและส่งเสริมให้สมาชิกปฏิบัติตาม

ระเบียบกลุ่มโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ตำบลดอนมะโนรา ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ.๒๕๖๒

ข้อความทั่วไป

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบกลุ่มโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ตำบลดอนมะโนรา ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ.๒๕๖๒

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดไปจากวันประชุมสมาชิกและมติสมาชิกเห็นชอบแล้วเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้ “คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ “ที่ทำการกลุ่ม” หมายถึงสถานที่ประชุม/ผลิตและจำหน่ายของกลุ่มที่ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๖๑ หมู่ ๔ ตำบลดอนมะโนรา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม “หุ้น” หมายถึง จำนวนเงินที่สมาชิกถือหุ้น เพื่อดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามข้อกำหนด

ข้อ ๔ ให้ประธานบริหารโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ รักษาการตามระเบียบนี้ โดยจัดตั้งคณะกรรมการ จำนวน ๑ คณะ

คณะกรรมการบริหารกลุ่ม

ข้อ ๕ จัดให้มีคณะกรรมการบริหาร เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการของกลุ่ม ประกอบด้วย

- ๑) ประธานกรรมการบริหาร
- ๒) รองประธานกรรมการบริหาร
- ๓) เลขานุการ
- ๔) ประชาสัมพันธ์
- ๕) เภรัญญิก
- ๖) กรรมการ

ข้อ ๖ คณะกรรมการ ตามข้อ ๕ อยู่ในวาระ คราวละ ๔ ปีและอาจได้รับการแต่งตั้งอีกก็ได้เมื่อครบกำหนดวาระ ตามข้อ ๖ หากไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ ให้คณะกรรมการชุดเดิมปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้ดำเนินการแต่งตั้งใหม่ ทั้งนี้ให้ดำเนินการเสร็จสิ้นภายใน ๔๕ วัน นับจากวันที่ครบวาระ

ข้อ ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ตามข้อ ๖ แล้ว ความเป็นกรรมการสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- ๑) ตาย
- ๒) ลาออก
- ๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- ๔) ขาดการประชุมกรรมการสามครั้งติดต่อกัน โดยไม่ชี้แจงเหตุผล
- ๕) คณะกรรมการมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- ๖) เป็นคนไร้ความสามารถ
- ๗) ได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ ๘ คุณสมบัติของคณะกรรมการ

- ๑) ต้องเป็นสมาชิกกลุ่ม
- ๒) เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ตำบลดอนมะโนรา ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม
- ๓) เป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุ ๒๐ ปี บริบูรณ์
- ๔) เป็นผู้ที่ปฏิบัติตนตามศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ติดการพนัน ไม่ติดยาเสพติด

ข้อ ๙ คณะกรรมการบริหารกลุ่ม มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- ๑) กำหนดนโยบายในการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์ของสมาชิก
- ๒) กำหนดแผนการจัดการจัดหาเงินทุนเพื่อดำเนินกิจกรรมกลุ่ม
- ๓) จัดทำร่างระเบียบเพิ่มเติมต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารกิจกรรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- ๔) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับ-จ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน

๕) รายงานการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค รวมทั้งฐานะทางการเงิน ของกลุ่มกิจกรรมให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบ

- ๖) อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๐ การประชุมคณะกรรมการ

- ๑) ให้คณะกรรมการประชุมตามความจำเป็น แต่ต้องประชุมกันอย่างน้อย ๒ เดือนต่อครั้งตาม วัน เวลา

๒) ให้ประธานหรือรองประธานหรือเลขานุการเป็นคนเรียกประชุมจะต้องมีคณะกรรมการไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด

๓) ให้เลขานุการเป็นผู้จัดบันทึกการประชุมให้ประธานเป็นผู้ลงนามรับรองในสมุดบันทึกการประชุม

๔) ในการประชุมคณะกรรมการบริหารให้ประธานคณะกรรมการเป็นประธาน ถ้าไม่อยู่ในหรือรองประธานเป็นแทนถ้ารองไม่อยู่ให้เลือกในที่ประชุมคนใดคนหนึ่ง

ข้อ ๑๑ การออกเสียงและการวินิจฉัยชี้แจง

กรรมการแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงในการประชุมแต่ละครั้งได้เพียงเสียงเดียว ในกรณีที่ประชุมวินิจฉัยปัญหาใด ๆ กรรมการใดที่มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นพิเศษเฉพาะตัว ประธานในที่ประชุมเห็นจำเป็นให้ผู้นั้นออกจากที่ประชุมเป็นครั้งคราวย่อมได้

สมาชิกกลุ่ม

ข้อ ๑๒ คุณสมบัติสมาชิกและระเบียบปฏิบัติ

- ๑) ผู้สมัครจะต้องเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลดอนมะโนรา ตำบลจอมปลวก
- ๒) เป็นผู้ที่มีบรรลุนิติภาวะตามกฎหมายหรือการบรรลุนิติภาวะโดยการสมรส
- ๓) เป็นผู้ที่พร้อมจะปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของกลุ่ม
- ๔) ผู้ที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกจะต้องยื่นแบบคำขอตามแบบที่กำหนด
- ๕) เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง เมื่อได้รับแจ้งจากกรรมการ
- ๖) ยอมรับความคิดเห็นใหม่ๆ ที่จะช่วยให้กลุ่มพัฒนาขึ้น
- ๗) มีความสามัคคีในหมู่สมาชิก เสียสละประโยชน์ส่วนรวม
- ๘) ร่วมกันกับคณะกรรมการและสมาชิกด้วยความซื่อสัตย์

ข้อ ๑๓ การพ้นจากสมาชิก

- ๑) ตาย
- ๒) ลาออก และได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการ
- ๓) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- ๔) จงใจฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
- ๕) ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสาม

ข้อ ๑๔ สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก คือ อำนาจอันชอบธรรมที่สมาชิกพึงได้ประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม

๑) มีสิทธิและหน้าที่เข้าร่วมประชุมสามัญ และวิสามัญตามระเบียบที่กำหนดไว้โดยให้สมาชิกร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น

๒) มีสิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการ ได้ตามระเบียบ

๓) มีสิทธิร่วมถอดถอนคณะกรรมการโดยการเข้าชื่อของสมาชิกจำนวน ๓ ใน ๔ ของสมาชิกทั้งหมดร่วมแสดงความคิดเห็นแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับระเบียบปฏิบัติของกิจกรรมด้วยความบริสุทธิ์ใจ

การรักษาระเบียบและการแก้ไขระเบียบ

ข้อที่ ๑๕ การรักษาการตามระเบียบและการแก้ไขระเบียบ

๑. ให้ประธานคณะกรรมการอำนวยการรักษาให้เป็นไปตามระเบียบ
๒. ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประชุมสมาชิกและมติสมาชิกเห็นชอบ
๓. การแก้ไขระเบียบให้เรียกประชุมสมาชิกเพื่อแก้ไขระเบียบ โดยสมาชิกจะต้องมาเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๔ ของสมาชิกทั้งหมดและเมื่อมีมติให้แก้ไขให้กรรมการดำเนินการแก้ไข ภายใน ๗ วันและประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

๒. คณะกรรมการบริหารกลุ่มและระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการระดับพื้นที่ อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

คณะกรรมการบริหารโครงการระดับพื้นที่ตำบลบางตลาด จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ จากการสนับสนุนของโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มจากมะพร้าวน้ำหอมแบบครบวงจร ตามสถานการณ์หมอกควันในประเทศไทย ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตรอย่างต่อเนื่องทุกปี อีกทั้งส่งเสริมความรู้ให้แก่เกษตรกรโดยสร้างเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา และขยายพื้นที่นาร่องการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อไม่เกิดมลภาวะที่เป็นพิษและเกิดฝุ่นควันในสภาพแวดล้อมซึ่งกระทบต่อสุขภาพลดปัญหาดินเสื่อมโทรมขาดความอุดมสมบูรณ์ โดยให้เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร เร่งสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกษตรกรตระหนักถึงผลเสียจากการกระทำดังกล่าว รวมถึงสร้างเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา ให้สามารถถ่ายทอดความรู้และพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในชุมชนของตนเอง ให้มีความรู้พื้นฐานเพื่อการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร และสามารถนำเทคโนโลยีการจัดการเศษวัสดุการเกษตรมาใช้ทดแทนการเผาได้ เช่น การใช้เครื่องสับเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อใช้เป็นวัสดุปกคลุมหน้าดิน การทำน้ำหมักเพื่อการปรับปรุงบำรุงดิน การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น

พื้นที่การเกษตรของตำบลบางตลาด อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา มีสินค้าเกษตรสำคัญอันดับหนึ่ง คือ มะพร้าวน้ำหอม รองลงมา คือ ข้าว และการเลี้ยงกุ้ง ปัญหาหลักสำคัญของเกษตรกรคือ น้ำใช้ทางการเกษตร ในการนี้กรมชลประทานได้จัดทำโครงการแก้ไขปัญหาน้ำใช้ทางการเกษตรในพื้นที่แปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมบางตลาดเรียบร้อยแล้ว และจะเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ดังนั้นปัญหารองลงมาคือเกษตรกรผู้ทำสวนมะพร้าวน้ำหอมส่วนใหญ่มีการแปรรูปมะพร้าวน้ำหอมด้วยการคั้นผิวเปลือกส่งขายให้กับตลาดภายในและภายนอกชุมชนเป็นปริมาณหลายตันต่อวัน และเกษตรกรรุ่นใหม่ได้ดำเนินตามนโยบายตลาดนำการผลิต นำมะพร้าวน้ำหอมแปรรูปส่งขายให้กับบริษัทผู้ค้าปลีกขนาดใหญ่ ได้แก่ Tesco Lotus และ Max Value ปริมาณผลิตผลสด ๑๕,๐๐๐ ลูกต่อสัปดาห์ ทั้งยังมีอนาคตทางการตลาดของมะพร้าวน้ำหอมจากบริษัทผู้จัดซื้อมะพร้าวภายนอกประเทศ เช่น จีนและญี่ปุ่น ซึ่งเมื่อมีการแปรรูปมากขึ้นเศษวัสดุการเกษตรก็ยิ่งเพิ่มปริมาณมากขึ้นตามไปด้วย การกำจัดเปลือกมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกรในปัจจุบันนิยมนำมากองตากไว้ในพื้นที่โล่ง ทำให้อาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ศัตรูมะพร้าวได้ จึงลักลอบเผา เพราะยังไม่มีการใช้เทคโนโลยีทดแทนการเผาและการนำเปลือกมะพร้าวกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อเป็นการกำจัดเศษวัสดุการเกษตรดังกล่าว จึงร่วมกันจัดทำโครงการสร้างรายได้จากเปลือกมะพร้าวเพื่อนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาทดแทนการเผาในพื้นที่ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการอันจะเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ของตำบลบางตลาด อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงเห็นควรกำหนดระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงาน “คณะกรรมการบริหารโครงการระดับพื้นที่ตำบลบางตลาด อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” ไว้ดังนี้

หมวดที่ ๑ ข้อความทั่วไป

ข้อที่ ๑ ชื่อระเบียบข้อบังคับนี้เรียกว่า “คณะกรรมการบริหารโครงการระดับพื้นที่ตำบลบางตลาด อำเภอลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา”

ข้อที่ ๒ ที่ตั้งกลุ่มตั้งอยู่ เลขที่ ๑๘/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางตลาด อำเภอลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

ข้อที่ ๓ ระเบียบข้อบังคับใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป

หมวดที่ ๒ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม

ข้อที่ ๔ วัตถุประสงค์

ข้อที่ ๔.๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มจากมะพร้าวน้ำหอมอย่างครบวงจร ตามโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่

ข้อที่ ๔.๒ เพื่อสร้างความสมัครสมานสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน

ข้อที่ ๔.๓ เพื่อส่งเสริมการผลิตมะพร้าวน้ำหอมในรูปแบบกลุ่ม

ข้อที่ ๔.๔ เพื่อให้เข้าใจการทำงานเป็นกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งในชุมชน

หมวดที่ ๓ คุณสมบัติของสมาชิก

ข้อที่ ๕ คุณสมบัติของสมาชิก

ข้อที่ ๕.๑ เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาใน อำเภอลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

ข้อที่ ๕.๒ มีความรู้ความเข้าใจเป็นผู้เห็นชอบและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม

ข้อที่ ๕.๓ เป็นผู้ที่สามารถอยู่ร่วมกันและทำงานเป็นกลุ่มได้

ข้อที่ ๕.๔ เป็นผู้ที่มีความสามัคคีและมีส่วนร่วมในชุมชน

ข้อที่ ๕.๕ เป็นผู้ที่คณะกรรมการบริหารกลุ่มฯ ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม

หมวดที่ ๔ สมาชิกภาพ

ข้อที่ ๖ การเป็นสมาชิก

ข้อที่ ๖.๑ ยื่นความประสงค์ขอเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มกำหนด

ข้อที่ ๖.๒ ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อที่ ๕

ข้อที่ ๖.๓ คณะกรรมการกลุ่มเป็นผู้พิจารณาเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

ข้อที่ ๗ การพ้นสภาพการเป็นสมาชิก

ข้อที่ ๗.๑ การเสียชีวิต

ข้อที่ ๗.๒ ลาออก และได้รับอนุมัติให้ลาออก จากคณะกรรมการบริหารกลุ่ม โดยไม่มี หนี้สิน และภาระผูกพันใด ๆ

ข้อที่ ๗.๓ ที่ประชุมใหญ่ สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้เข้าประชุม

ข้อที่ ๘ การลาออกจากสมาชิก

ข้อที่ ๘.๑ ให้ยื่นความประสงค์ต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่ม

ข้อที่ ๘.๒ ผู้ประสงค์จะลาออกต้องชำระหนี้ ที่ตนยังผูกพันต่อกลุ่ม
ข้อที่ ๙ การให้ออกจากสมาชิก

ข้อที่ ๙.๑ จงใจฝ่าฝืน ระเบียบข้อตกลง มติกลุ่มหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้
ความช่วยเหลือ ความร่วมมือแก่กลุ่ม ไม่ว่าด้วยประการใดๆ

หมวดที่ ๕ เงินทุนของกลุ่ม

ข้อที่ ๑๐ การบริหารด้านการเงิน

- ๑๐.๑ ระดมทุนค่าหุ้นจากสมาชิก หุ้นละ ๕๐ บาท ขึ้นต่าคณะละ ๑ หุ้น แต่ไม่เกิน ๑๐ หุ้น
- ๑๐.๒ กำหนดประชุมปีละ ๑ ครั้ง เพื่อสรุปผลรายรับ รายจ่ายของกลุ่มและปรับเพิ่มลดหุ้น
- ๑๐.๓ จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย
- ๑๐.๔ รายงานการใช้จ่ายของกลุ่มให้สมาชิกทราบในวันประชุมทุกครั้ง
- ๑๐.๕ จ่ายเงินปันผลให้สมาชิกกลุ่มปีละ ๑ ครั้ง
 - ๖๐% เป็นค่าดำเนินการ
 - ๒๐% ปันผล แบ่ง ๑๐% ให้สมาชิก อีก ๑๐% เข้ากลุ่ม
 - ๒๐% การบริหารจัดการ, ซ่อมบำรุง

หมวดที่ ๖ คณะกรรมการบริหารกลุ่ม

ข้อที่ ๑๒ คณะกรรมการ

ข้อที่ ๑๒.๑ คณะกรรมการบริหารกลุ่ม ประกอบด้วย

- | | |
|-------------------------------|-----------------|
| ๑. นายมานิช แก้ววงษ์นุกูล | ประธาน |
| ๒. นายศราวุธ พรชัยสิทธิ์ | รองประธาน |
| ๓. นางสาวยอดหญิง พรชัยสิทธิ์ | เลขานุการ |
| ๔. นางสาวสมพร ทับทิม | เหรัญญิก |
| ๕. นางสาวสุมินตรา สุขินันท์ | ผู้ช่วยเหรัญญิก |
| ๖. นายเศรษฐชาญ พิสิทธิ์วานิช | ประชาสัมพันธ์ |
| ๗. นายสมเกียรติ บุญเจริญ | ประชาสัมพันธ์ |
| ๘. นายวีรวุธ พรชัยสิทธิ์ | กรรมการ |
| ๙. นายเมธี ปัญญาเลิศ | กรรมการ |
| ๑๐. นายธรรมรักษ์ รัตนสินธุ์ | กรรมการ |
| ๑๑. นายสมชาย พิชัยศักดิ์ | กรรมการ |
| ๑๒. นางสาวจุฑาทพร ศิริอุดมสิน | กรรมการ |
| ๑๓. นางสาวธนธรรณ์ เสนหา | กรรมการ |
| ๑๔. นายรังษี ฐูปหอม | ที่ปรึกษา |
| ๑๕. นายสุรพล จารุพงศ์ | ที่ปรึกษา |

ข้อที่ ๑๒.๒ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกลุ่มคณะกรรมการบริหาร หน้าที่
รับผิดชอบนโยบายของกลุ่ม โดยตรงต่อสมาชิกมีหน้าที่ดูแลให้กิจการของกลุ่มดำเนินไปตาม
ข้อบังคับ ระเบียบของกลุ่มและทำหน้าที่ตัวแทนของกลุ่มมีหน้าที่กำหนดระเบียบต่างๆ โดยความ
เห็นชอบของมติของที่ประชุม

หมวดที่ ๗ บทเฉพาะกาล

ข้อที่ ๑๓ ให้ประธานคณะกรรมการบริหารกลุ่มเป็นผู้ลงนามในระเบียบข้อบังคับและมีผลบังคับ
ใช้ในวันที่ประธานลงนาม

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ลงชื่อ.....

(นายมานิช แก้ววงษ์นุกูล)

ประธานคณะกรรมการบริหารโครงการระดับพื้นที่ตำบลบางตลาด

อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

.....

๓. คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการระดับพื้นที่ และระเบียบข้อบังคับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนวม
อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการระดับพื้นที่ อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย

๑) นายสุรพล ตาลพันธ์	ประธาน	(MOU/สืบราคา)
๒) นายพิทยากร เชาวน์น้อย	รองประธาน	(เปิดบัญชี)
๓) นางสินธร บุหงา เกษมสุข	เหรัญญิก	(เปิดบัญชี)
๔) นางสาวปาริชาติ บุตรคุณ	ผู้ช่วยเหรัญญิก	(สืบราคา)
๕) นางสาวอนุมา แจ่มพงษ์	เลขานุการ	(เปิดบัญชี)
๖) นางสาวจิตติพร พิกุลหอม	ผู้ช่วยเลขานุการ	(จัดซื้อ)
๗) นางสาวศิริินภา ราชศรี	ประชาสัมพันธ์	(สืบราคา)
๘) นายวสันต์ แดนกมล	กรรมการ	(จัดซื้อ)
๙) นายประพรณ์ พรหมเมือง	กรรมการ	(จัดซื้อ)
๑๐) นายบรรจง สีคาม	กรรมการ	(MOU)
๑๑) นายสุวัฒน์ หารรักษา	กรรมการ	(ตรวจรับ)
๑๒) นายนพดล แจ่มพงษ์	กรรมการ	(ตรวจรับ)
๑๓) นายสมยศ แจ่มพงษ์	กรรมการ	(ตรวจรับ)
๑๔) นายสมยศ ใจถวิล	กรรมการ	(ตรวจรับ)
๑๕) นายสุนันท์ อินทโชติ	กรรมการ	(MOU)

ระเบียบข้อบังคับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนวม
อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

เพื่อให้การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนวม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งก่อตั้งเพื่อผลิต และจำหน่ายผัก ให้แก่ประชาชนทั่วไป หน่วยงานรัฐ หรือภาคเอกชน เพื่อเป็นการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้สมาชิก รวมทั้งเป็นการส่งเสริมอาชีพให้แก่เกษตรกร ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนของทางรัฐบาล ส่งเสริมอาชีพให้กับสมาชิก รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มฯ ดังนี้

หมวดที่ ๑ ข้อความทั่วไป

ข้อที่ ๑. ระเบียบข้อบังคับนี้ เรียกว่า “ระเบียบข้อบังคับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนวม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์”

ข้อที่ ๒. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนวม ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๓๐๖ หมู่ที่ ๗ ตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อที่ ๓. ระเบียบข้อบังคับนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

หมวดที่ ๒ วัตถุประสงค์

- ข้อที่ ๔. วัตถุประสงค์สำคัญของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนามน จัดตั้งขึ้นเพื่อ
- ๔.๑ เป็นการช่วยเหลือสมาชิกของกลุ่มในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
 - ๔.๒ ผลิต และจำหน่ายพืชผัก เมล็ดพันธุ์ผัก ให้แก่สมาชิก ประชาชนทั่วไป หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน
 - ๔.๓ ให้สมาชิกสามารถพึ่งพาตัวเองได้
 - ๔.๔ ส่งเสริมและสนับสนุนนโยบายเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตัวเอง
 - ๔.๕ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้สมาชิก
 - ๔.๖ ผลิตพืชผัก และจัดหาเมล็ดพันธุ์ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานให้แก่สมาชิก
 - ๔.๗ ดำเนินกิจกรรมแล้วจ่ายเงินปันผลให้กับสมาชิกจากผลกำไรของกลุ่มอย่างเป็นธรรม
 - ๔.๘ ให้กลุ่มฯ มีทุนสำรองในการดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มฯ
 - ๔.๙ ให้สมาชิกมีความอดทน เสียสละ เห็นประโยชน์ของกลุ่มเป็นสำคัญ
 - ๔.๑๐ จัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์แก่สมาชิกและครอบครัว
 - ๔.๑๑ ช่วยเหลือและประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาชุมชนในด้านต่าง ๆ
 - ๔.๑๒ เป็นแบบอย่างและเผยแพร่ระบบกลุ่มไปยังชุมชนอื่นที่สนใจ

หมวดที่ ๓ ทุน

- ข้อที่ ๕. ทุนของกลุ่มและแหล่งที่มาของทุน
- ๕.๑ เงินที่ได้รับจากค่าหุ้นของสมาชิก สมาชิกทุกคนต้องลงหุ้นอย่างน้อย ๑ หุ้น และลงได้มากที่สุดไม่เกิน ๒๐ หุ้น ๑ หุ้น เท่ากับ ๑๐๐ บาท ในกรณีที่สมาชิกจะขอเพิ่มหรือลดจำนวนหุ้นที่มีอยู่ในกลุ่ม ให้นำเข้าที่ประชุมใหญ่สมาชิกโดยมติที่ประชุมใหญ่ให้ถือสองในสามของที่ประชุมเป็นที่สุด และในกรณีที่สมาชิกที่มีหนี้สินต่อกลุ่ม และหนี้สินอันเกิดจากการค้าประกัน ซึ่งมีมูลค่าเท่ากับที่ตนถืออยู่ สมาชิกจะถอนเงินค่าหุ้นไม่ได้
 - ๕.๒ เงินที่ได้รับสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐ/องค์กรเอกชน
 - ๕.๓ เงินที่ได้รับการสนับสนุน/การอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - ๕.๔ เงินที่ได้รับการสนับสนุน/การอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศ
 - ๕.๕ เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกลุ่ม หรือที่กลุ่ม ได้รับตามกฎหมาย หรือโดยนิติกรรมอื่น
 - ๕.๖ ดอกผลที่เกิดจากเงิน หรือทรัพย์สินของกลุ่ม หรือเงินบริจาค หรือแหล่งอื่นที่ชอบด้วยกฎหมาย
 - ๕.๗ เงินรายได้อื่น ๆ

หมวดที่ ๔ การดำเนินการ การเงิน การบัญชี

- ข้อที่ ๖. การบริหารจัดการสรรกำไรสุทธิประจำปี จากดอกผลที่มี
- ๖.๑ จัดสมทบคืนกลุ่มเพื่อเป็นทุนดำเนินการต่อไป ๑๕ %
 - ๖.๒ จ่ายเป็นเงินปันผลให้แก่สมาชิกตามการถือครองหุ้น ๕๐ %
 - ๖.๒.๑ สมาชิกที่ส่งผักประจำ ๔๐%

๖.๒.๒ สมาชิกที่ฝากหุ้น ๑๐%

๖.๓ จ่ายเป็นค่าตอบแทนคณะกรรมการดำเนินงาน ๒๐ %

๖.๔ ไว้เป็นค่าบริหารจัดการและวัสดุอุปกรณ์กลาง ๑๐ %

๖.๕ ไว้เป็นค่าสาธารณประโยชน์ ๕ %

ข้อที่ ๗. เงินทุนของกลุ่มอาจฝากหรือลงทุนได้

๗.๑ ฝากในธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือธนาคารออมสินหรือธนาคารอื่นที่ช่วยเหลือทางการเงินแก่กลุ่ม หรือ

๗.๒ ซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาล หรือ

๗.๓ ลงทุนด้านอื่นตามมติของที่ประชุมใหญ่

ข้อที่ ๘. ให้คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนามน มีหน้าที่ จัดทำเอกสารทะเบียน สมุดบัญชี และเอกสารต่าง ๆ ให้ครบถ้วนเป็นปัจจุบันไว้ เพื่อการตรวจสอบ และรายงานผลการดำเนินงานแก่สมาชิก โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

๘.๑ ทะเบียนสมาชิก

๘.๒ บัญชีรายรับ - จ่าย

๘.๓ รายงานการประชุม

๘.๔ บัญชีเงินฝากธนาคาร

หมวดที่ ๕ สมาชิก

ข้อที่ ๙. คุณสมบัติของสมาชิก

๙.๑ เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขตอำเภอ ซึ่งเป็นที่ตั้งกลุ่มอาชีพ

๙.๒ มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกลุ่ม และสนใจงานพัฒนาอาชีพของกลุ่มอย่างจริงจัง

๙.๓ เป็นผู้พร้อมจะปฏิบัติตามระเบียบและข้อตกลงของกลุ่ม

๙.๔ เป็นผู้ที่คณะกรรมการของกลุ่มฯ ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม

ข้อที่ ๑๐. การสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม

๑๐.๑ ต้องยื่นคำขอตามแบบใบสมัครของกลุ่ม

๑๐.๒ ต้องชำระค่าสมัคร / ค่าธรรมเนียม จำนวน ๒๐ บาท

๑๐.๓ ค่าสมัคร / ค่าธรรมเนียม ผู้สมัครเป็นสมาชิกจะเรียกคืนไม่ได้ ไม่ว่าในกรณีใด

๑๐.๔ ต้องมีหุ้นในกลุ่มอย่างน้อย ๑ หุ้น

ข้อที่ ๑๑. การพ้นจากสมาชิก

๑๑.๑ ตาย

๑๑.๒ ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกลุ่ม

๑๑.๓ ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง สองในสาม ของผู้เข้าประชุม

ข้อที่ ๑๒ การลาออกจากสมาชิก

๑๒.๑ ให้ทำหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการกลุ่ม

๑๒.๒ ผู้ประสงค์จะลาออกต้องชำระหนี้ ที่ตนยังผูกพันต่อกลุ่ม

ข้อที่ ๑๓ การให้ออกจากสมาชิก

๑๓.๑ จงใจฝ่าฝืน ระเบียบข้อตกลง มติของกลุ่ม หรือแสดงตนเป็นปรปักษ์ หรือไม่ให้ความช่วยเหลือ ความร่วมมือแก่กลุ่ม ไม่ว่าจะด้วยประการใด ๆ

หมวดที่ ๖ การประชุม

ข้อ ๑๔. ให้คณะกรรมการเรียกประชุมใหญ่สามัญประจำปี ภายใน ๑๕๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชีของกลุ่มเกษตรกรปีละ ๑ ครั้ง การประชุมใหญ่สามัญคณะกรรมการและสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงถือว่าครบองค์ประชุม

ข้อ ๑๕. เมื่อมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการจะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้ การประชุมใหญ่วิสามัญคณะกรรมการและสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงถือว่าครบองค์ประชุม

ข้อ ๑๖. สมาชิกคนหนึ่ง ให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก

หมวดที่ ๗ คณะกรรมการกลุ่ม

ข้อ ๑๗. คณะกรรมการกลุ่ม ประกอบด้วย

๑๗.๑ ประธานคณะกรรมการกลุ่ม

๑๗.๒ รองประธาน ฯ

๑๗.๓ เภรัญญิก

๑๗.๔ เลขานุการ

๑๗.๕ ผู้ช่วยเลขา ฯ

๑๗.๖ กรรมการ ตามที่กลุ่มเห็นเหมาะสม

ข้อ ๑๘. ที่ปรึกษา คณะกรรมการกลุ่มมีอำนาจที่จะเชิญบุคคลภายนอก ซึ่งมี วุฒิ ความสามารถ และความเหมาะสม เป็นที่ปรึกษากลุ่ม เพื่อแนะนำหรือให้เห็นในการดำเนินงานทั่วไปของกลุ่ม

ข้อ ๑๙. คุณสมบัติของคณะกรรมการกลุ่ม

๑๙.๑ เป็นสมาชิกกลุ่ม

๑๙.๒ ไม่เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริต

๑๙.๓ ไม่เป็นผู้เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน ฐานทุจริตต่อหน้าที่

๑๙.๔ ไม่เป็นผู้ถูกที่ประชุมใหญ่ของกลุ่มมีมติให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการเพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่

๑๙.๕ เป็นบุคคลล้มละลาย

๑๙.๖ สมาชิกจะพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญ เพื่อเป็นคณะกรรมการกลุ่มฯ

ข้อ ๒๐. การออกจากตำแหน่งกรรมการ

๒๐.๑ ตาย

๒๐.๒ ลาออกโดยทำหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการกลุ่มและได้รับอนุมัติแล้ว

๒๐.๓ ขาดจากสมาชิกภาพ

๒๐.๔ ขาดจากการประชุมคณะกรรมการสามครั้งติดต่อกัน โดยไม่ชี้แจงเหตุผลที่สมควรให้ที่ประชุมทราบ ที่ประชุมใหญ่มีมติถอดถอนรายบุคคล

ข้อ ๒๑. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

๒๑.๑ คณะกรรมการกลุ่มต้องดูแลให้กิจการของกลุ่มดำเนินไปตาม กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของกลุ่ม และมติที่ประชุมใหญ่

๒๑.๒ คณะกรรมการมีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจการและเป็นตัวแทนของกลุ่มเกษตรกรในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ข้อบังคับ ระเบียบของกลุ่ม และทำหน้าที่ตัวแทนของกลุ่ม

๒๑.๓ ให้คณะกรรมการกลุ่มมีอำนาจที่จะออกระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ โดยความเห็นชอบและมติของที่ประชุมใหญ่

ข้อ ๒๒. การประชุมคณะกรรมการกลุ่ม ประธานคณะกรรมการสามารถเรียกประชุมได้ตามความจำเป็น แต่ต้องประชุมอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง ตามวัน เวลา และสถานที่ที่ผู้มีหน้าที่นัดประชุมกำหนด

หมวดที่ ๘ การเพิ่มเติมหรือแก้ไขข้อบังคับ

ข้อ ๒๓ ข้อบังคับระเบียบกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนวม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่มเติมได้ โดยมติที่ประชุมใหญ่เห็นชอบ

หมวดที่ ๙ บทเฉพาะการ

ข้อ ๒๔ ให้ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนวม เป็นผู้ลงนามในระเบียบข้อบังคับนี้ และเป็นผู้รักษาการตามระเบียบข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่

เดือน

พ.ศ.

(ลงชื่อ)

(นายสุรพล ตาลพันธ์)

ประธานคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนวม



ระเบียบข้อบังคับ

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักนวม จังหวัดกาฬสินธุ์

รหัสทะเบียน ๔-๔๖-๐๒-๐๑/๑-๐๐๓๐

เลขที่ ๓๐๖ หมู่ที่ ๗ ตำบลนามน อำเภอนามน

จังหวัดกาฬสินธุ์

.....

**๔. คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการระดับพื้นที่และระเบียบข้อบังคับกลุ่มย่อยตามโครงการ
พัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่แปลงใหญ่มังคุดอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการระดับพื้นที่ อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประกอบด้วย**

- | | |
|-----------------------------|---------------------|
| ๑) นายทนายวุฒิ พัฒนศาสตร์ | ประธาน |
| ๒) นายจรูญ ศรีประมวล | รองประธาน |
| ๓) นายวิเชียรรัตน์ มัชฌิมกะ | กรรมการ |
| ๔) นางหนูเปลื้อง ตีจันทร์ | กรรมการ |
| ๕) นางราตรี แป้นเหลือ | กรรมการ |
| ๖) นางผลศรี ศรีวิไล | กรรมการ |
| ๗) นางลลดา คงเคาพรธรรม | กรรมการ |
| ๘) นางวันดี ช่อผกา | กรรมการ |
| ๙) นางธนาทิพย์ มัชฌิมกะ | กรรมการ |
| ๑๐) นายบุญเต็ม ศิริวรรณ | กรรมการ |
| ๑๑) นางสาวลัดดาวัลย์ มาศจร | กรรมการและเลขานุการ |

วิธีการจัดตั้งคณะกรรมการ โดยให้คณะกรรมการในแต่ละกิจกรรมเลือกประธาน รอง
ประธาน และเลขานุการ จำนวน ๔ ชุด แล้วจึงให้เวทีชุมชนเป็นผู้เลือกประธาน รองประธาน และ
เลขานุการ ของคณะกรรมการบริหารโครงการระดับชุมชน

**ระเบียบข้อบังคับกลุ่มย่อย ตามโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่
แปลงใหญ่มังคุดอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช**

๑. กลุ่มกิจกรรมอนุรักษ์และขยายพันธุ์พืช

- ๑.๑ สมาชิกจำนวน ๓๐ ราย ร่วมกิจกรรมเพาะกล้ามังคุด เป้าหมาย ๓๐,๐๐๐ ต้น โดยจัดสรร
ให้สมาชิกแต่ละรายผลิตมังคุดในสัดส่วนคนละ ๑,๐๐๐ ต้น
- ๑.๒ สมาชิกมีหน้าที่ร่วมกิจกรรมการเตรียมพื้นที่ ปรับปรุงโรงเรือน ผสมดินปลูก และย้ายต้นกล้าลงถาด
- ๑.๓ สมาชิกแต่ละรายเพาะต้นกล้ามาเอง คนละ ๑,๐๐๐ ต้น
- ๑.๔ นำต้นกล้าจากสมาชิกมาย้ายลงถาด ณ เรือนเพาะชำของกลุ่ม
- ๑.๕ การดูแลรักษาและรดน้ำ ในแต่ละวัน หมอบหมายเจ้าของสถานที่ทำการกลุ่ม นายธงชัย พันสนธิ
โดยกลุ่มสนับสนุนค่าใช้จ่าย ค่าน้ำ ในอัตราเดือนละ ๕๐๐ หักจากรายได้ในกาจำหน่ายต้นกล้ามังคุด
- ๑.๖ การคิดราคาจำหน่าย
เริ่มขายเมื่อต้นกล้ามีจำนวน ๒ คูโบะ ราคาต้นละ ๒๐ บาท
ต้นกล้า ๓ คูโบะ ราคา ๓๐ บาท
ต้นกล้า ๔ คูโบะ ราคา ๔๐ บาท

ต้นกล้า ๕ คูโบ ราคา ๕๐ บาท

ต้นกล้า ๖ คูโบขึ้นไป ราคา ๖๐ บาท

ทั้งนี้ราคาสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามกลไกราคาของท้องตลาด โดยต้องได้รับความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์จากคณะกรรมการกลุ่ม

๑.๗ การจัดสรรผลประโยชน์ เมื่อมีการจำหน่ายต้นกล้ามังคุดได้

(๑) ตอบแทนค่าแรงสมาชิก ๕๐%

(๒) สำรองส่วนกลาง เพื่อเป็นทุนหมุนเวียน ๓๐%

(๓) ค่าตอบแทน ๑๐ % แก่สมาชิกที่สามารถติดต่อผู้ซื้อมาซื้อต้นกล้าที่กลุ่มได้ (คอมมิชชั่น)

(๔) สาธารณะประโยชน์ ๑๐%

๒. **กลุ่มการแปรรูปผลิตภัณฑ์** ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยดังนี้

๒.๑ ถ่านมังคุด ดำเนินการโดย ศพก.ลานสกา และเครือข่าย จำนวน ๖ ศูนย์

๒.๒ มังคุดกวน ดำเนินการโดย วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรพัฒนาอาชีพบ้านร้อน, วิสาหกิจชุมชนศูนย์เรียนรู้การเกษตรบ้านในปุด

๒.๓ ไวน์มังคุด ดำเนินการโดย วิสาหกิจชุมชนก้องกะโรม, วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรชาวสวนบ้านต้นมะม่วง

๒.๔ มังคุดลอยแก้ว ดำเนินการโดย กลุ่มรวมคนคนเกษตร โดยมีระเบียบข้อบังคับร่วมกัน ดังนี้

(๑) ทุกกลุ่มย่อยควบคุมการดำเนินงานของกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยเน้นกระบวนการให้สมาชิกแต่ละกลุ่มย่อยมีส่วนร่วม

(๒) มีการลงเวลาในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อใช้จำนวนชั่วโมงทำงานเป็นอัตราส่วนในการแบ่งปันผลประโยชน์

(๓) วัตถุดิบ (มังคุด) ที่ใช้ในการแปรรูป ให้กลุ่มรับซื้อจากสมาชิกกลุ่มเป็นลำดับแรกตามราคาท้องตลาด

(๔) สมาชิกทุกรายทำหน้าที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยได้รับค่าตอบแทน ๑๐% จากราคาสินค้าที่สามารถขายได้

(๕) แบ่งปันผลประโยชน์ทุก ๖ เดือน หรือเมื่อมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าในปริมาณที่สามารถจัดสรรได้

(๖) การจัดสรรผลประโยชน์

๖.๑ ตอบแทนค่าแรงสมาชิก ๕๐% (ตามสัดส่วนชั่วโมงทำงาน)

๖.๒ สำรองส่วนกลาง เพื่อเป็นทุนหมุนเวียน ๓๐%

๖.๓ ค่าตอบแทน ๑๐ % แก่สมาชิกที่สามารถจำหน่ายสินค้าได้ (คอมมิชชั่น)

๖.๔ สาธารณะประโยชน์ ๑๐%

(๗) ระเบียบข้อบังคับอื่น ๆ ให้ยึดปฏิบัติตามระเบียบของกลุ่มย่อยนั้น ๆ

**๕. คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการระดับพื้นที่ การบริหารจัดการ และการกำหนดกฎ กติกาของกลุ่ม
อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ประกอบด้วย**

การคัดเลือกคณะกรรมการบริหารโครงการระดับพื้นที่ กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตโอโวคาไดโนเวทีชุมชน
ที่ประชุมได้นำเสนอคณะกรรมการบริหารโครงการระดับพื้นที่ประกอบด้วย

๑. นายชะลอ เอี่ยมสะอาด	ประธาน
๒. นายไพเราะ ปานทิม	รองประธาน
๓. นายสงัด วินันน	รองประธาน
๔. นายสมยศ ดีบาง	เหรัญญิก
๕. นายสมหมาย หอมวงษ์	ประชาสัมพันธ์
๖. นางอุษณี นาคคุ้ม	ประชาสัมพันธ์
๗. นายวีรพันธ์ มังกรอศิว	กรรมการ
๘. นายยสินทร แสนภูมิ	กรรมการ
๙. นายเสน่ห์ มั่นคง	กรรมการ
๑๐. นายประทวน แสงทอง	กรรมการ
๑๑. นายหิรัญ ฉิมเสื่อ	กรรมการและเลขานุการ
๑๒. นางสาววรรณษา สืบสวน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. นายวรเชษฐ์ ว่างพลากร	ที่ปรึกษา

ทั้งนี้ที่ประชุม ได้มีมติรับรองคณะกรรมการบริหารโครงการระดับพื้นที่อย่างเป็นทางการ
นอกจากนี้ที่ประชุมได้คัดเลือกคณะกรรมการฯ จำนวน ๓ คณะ

คณะที่ ๑ ได้แก่คณะกรรมการเปิดบัญชีธนาคาร จำนวน ๓ คน ดังนี้

๑. นายชลอ เอี่ยมสะอาด
๒. นายไพเราะ ปานทิม
๓. นายสงัด วินันน

คณะที่ ๒ ได้แก่คณะกรรมการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ จำนวน ๓ คน ดังนี้

๑. นายวีรพันธ์ มังกรอศิว
๒. นายประทวน แสงทอง
๓. นายสมยศ ดีบาง

คณะที่ ๓ ได้แก่คณะกรรมการตรวจรับวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ จำนวน ๓ คน ดังนี้

๑. นายหิรัญ ฉิมเสื่อ
๒. นายสมหมาย หอมวงษ์
๓. นายเสน่ห์ มั่นคง

ทั้งนี้คณะกรรมการคณะที่ ๒ และ คณะที่ ๓ จะต้องไม่เป็นบุคคลเดียวกัน

ประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการระดับพื้นที่และจัดทำแผนพัฒนา/โครงการ

การบริหารจัดการ และการกำหนดกฎ กติกาของกลุ่ม

๑. การระดมหุ้น

- หุ้นละ ๕๐ บาทไม่เกินคนละ ๑๐ หุ้น
- สมาชิกแรกค่าเข้าค่าธรรมเนียม ๕๐ บาท

๒. ผลผลิตของกลุ่ม

- ให้กลุ่มเป็นผู้รวบรวมผลผลิตของสมาชิกและกำหนดราคาโดยกรรมการฝ่ายการตลาด
- หน่วยงานภาครัฐ เกษตร อุตสาหกรรม ธกส

๓. สวัสดิการ-การปันผล

- ปันผลตามจำนวนหุ้นของสมาชิก
- ปันผลตามยอดผลผลิตของสมาชิก

๔. กฎระเบียบของกลุ่ม

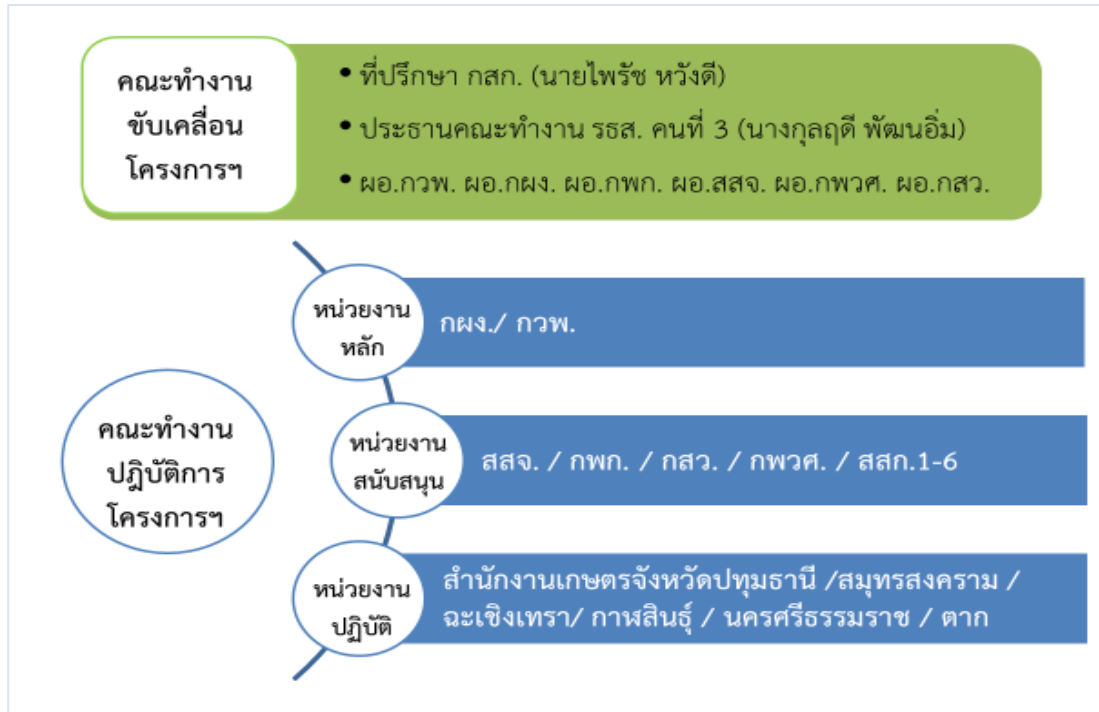
- สมาชิกต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม
- สมาชิกจะต้องเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ถ้าขาดการประชุมเกิน ๓ ครั้งติดต่อกันให้พ้นสภาพการ

เป็นสมาชิก

.....

ภาคผนวกที่ ๘
คณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการฯ

ภาคผนวกที่ ๘ คณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการฯ



ภาคผนวกที่ ๙
คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการฯ

ภาคผนวกที่ ๙ คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการฯ

คำสั่งกรมส่งเสริมการเกษตร
ที่ ๗๖๒/๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่

ด้วยกรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการดำเนินกิจการของกลุ่มเกษตรกร โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม และให้เกษตรกรรุ่นใหม่มีบทบาทในกระบวนการพัฒนา ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน รวมทั้งเพื่อพัฒนารูปแบบการทำงานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ให้มีการบูรณาการ และพัฒนายกระดับให้เป็นต้นแบบของการพัฒนาที่ยึดพื้นที่เป็นหลัก ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด จึงได้แต่งตั้งคณะทำงาน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย
 - ๑.๑ นายไพรัช หวังดี ที่ปรึกษาคณะทำงานที่ปรึกษากรมส่งเสริมการเกษตร
 - ๑.๒ รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร คนที่ ๓ ประธานคณะทำงาน
 - ๑.๓ ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร รองประธานคณะทำงาน
 - ๑.๔ ผู้อำนวยการกองแผนงาน รองประธานคณะทำงาน
 - ๑.๕ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร คณะทำงาน
 - ๑.๖ ผู้อำนวยการกองพัฒนาเกษตรกร คณะทำงาน
 - ๑.๗ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่ และวิศวกรรมเกษตร คณะทำงาน
 - ๑.๘ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน คณะทำงาน
 - ๑.๙ นางสาวปริญญารัตน์ ภูศิริ คณะทำงานและเลขานุการผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยด้านส่งเสริมการเกษตร กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
 - ๑.๑๐ นางสาวละคร มูลแวง คณะทำงานและเลขานุการผู้อำนวยการกลุ่มแผนงาน กองแผนงาน
 - ๑.๑๑ นางสาวปฤษณา ดิษยาภิรมย์ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
 - ๑.๑๒ นายมนต์เทพ อัดดีสินทอง คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กองแผนงาน

โดยให้คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ มีหน้าที่ ดังนี้

๑. ดำเนินการขับเคลื่อนและบริหารจัดการโครงการฯ
๒. ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะทำงานปฏิบัติการโครงการฯ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จ
๓. รายงานผลการปฏิบัติงานต่ออธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
๔. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๒. คณะทำงาน

๒. คณะทำงานปฏิบัติการโครงการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ จำนวน ๖ คณะ ได้แก่

๒.๑ คณะทำงานปฏิบัติการโครงการฯ คณะที่ ๑ ประกอบด้วย

- | | | |
|-------|--|---------------------|
| ๒.๑.๑ | ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑ | ประธานคณะทำงาน |
| | จังหวัดชัยนาท | |
| ๒.๑.๒ | เกษตรจังหวัดปทุมธานี | รองประธานคณะทำงาน |
| ๒.๑.๓ | ผู้แทนกองพัฒนาเกษตรกร | คณะทำงาน |
| ๒.๑.๔ | ผู้แทนกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร | คณะทำงาน |
| ๒.๑.๕ | ผู้แทนสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร | คณะทำงาน |
| ๒.๑.๖ | หัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่มของสำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี | คณะทำงาน |
| ๒.๑.๗ | เกษตรอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี | คณะทำงาน |
| ๒.๑.๘ | ผู้อำนวยการกลุ่มของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑ | คณะทำงาน |
| | จังหวัดชัยนาท ที่ได้รับมอบหมาย | และเลขานุการ |
| ๒.๑.๙ | หัวหน้ากลุ่มของสำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี | คณะทำงาน |
| | ที่ได้รับมอบหมาย | และผู้ช่วยเลขานุการ |

๒.๒ คณะทำงานปฏิบัติการโครงการฯ คณะที่ ๒ ประกอบด้วย

- | | | |
|-------|--|---------------------|
| ๒.๒.๑ | ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ | ประธานคณะทำงาน |
| | จังหวัดราชบุรี | |
| ๒.๒.๒ | เกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม | รองประธานคณะทำงาน |
| ๒.๒.๓ | ผู้แทนสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร | คณะทำงาน |
| ๒.๒.๔ | ผู้แทนกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร | คณะทำงาน |
| ๒.๒.๕ | ผู้แทนกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน | คณะทำงาน |
| ๒.๒.๖ | หัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่มของสำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม | คณะทำงาน |
| ๒.๒.๗ | เกษตรอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม | คณะทำงาน |
| ๒.๒.๘ | ผู้อำนวยการกลุ่มของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ | คณะทำงาน |
| | จังหวัดราชบุรี ที่ได้รับมอบหมาย | และเลขานุการ |
| ๒.๒.๙ | หัวหน้ากลุ่มของสำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม | คณะทำงาน |
| | ที่ได้รับมอบหมาย | และผู้ช่วยเลขานุการ |

๒.๓ คณะทำงานปฏิบัติการโครงการฯ คณะที่ ๓ ประกอบด้วย

- | | | |
|-------|--|---------------------|
| ๒.๓.๑ | ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๓ | ประธานคณะทำงาน |
| | จังหวัดระยอง | |
| ๒.๓.๒ | เกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา | รองประธานคณะทำงาน |
| ๒.๓.๓ | ผู้แทนกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน | คณะทำงาน |
| ๒.๓.๔ | ผู้แทนกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร | คณะทำงาน |
| ๒.๓.๕ | ผู้แทนสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร | คณะทำงาน |
| ๒.๓.๖ | หัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่มของสำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา | คณะทำงาน |
| ๒.๓.๗ | เกษตรอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา | คณะทำงาน |
| ๒.๓.๘ | ผู้อำนวยการกลุ่มของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๓ | คณะทำงาน |
| | จังหวัดระยอง ที่ได้รับมอบหมาย | และเลขานุการ |
| ๒.๓.๙ | หัวหน้ากลุ่มของสำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา | คณะทำงาน |
| | ที่ได้รับมอบหมาย | และผู้ช่วยเลขานุการ |

๒.๔ คณะทำงาน...

- ๒.๔ คณะทำงานปฏิบัติการโครงการฯ คณะที่ ๔ ประกอบด้วย
- ๒.๔.๑ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๔ ประธานคณะทำงานจังหวัดขอนแก่น
 - ๒.๔.๒ เกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ รองประธานคณะทำงาน
 - ๒.๔.๓ ผู้แทนกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร คณะทำงาน
 - ๒.๔.๔ ผู้แทนสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร คณะทำงาน
 - ๒.๔.๕ ผู้แทนกองพัฒนาเกษตรกร คณะทำงาน
 - ๒.๔.๖ หัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่มของสำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงาน
 - ๒.๔.๗ เกษตรอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงาน
 - ๒.๔.๘ ผู้อำนวยการกลุ่มของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๔ คณะทำงานจังหวัดขอนแก่น ที่ได้รับมอบหมาย และเลขานุการ
 - ๒.๔.๙ หัวหน้ากลุ่มของสำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงานที่ได้รับมอบหมาย และผู้ช่วยเลขานุการ
- ๒.๕ คณะทำงานปฏิบัติการโครงการฯ คณะที่ ๕ ประกอบด้วย
- ๒.๕.๑ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๕ ประธานคณะทำงานจังหวัดสงขลา
 - ๒.๕.๒ เกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช รองประธานคณะทำงาน
 - ๒.๕.๓ ผู้แทนกองแผนงาน คณะทำงาน
 - ๒.๕.๔ ผู้แทนกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร คณะทำงาน
 - ๒.๕.๕ ผู้แทนกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน คณะทำงาน
 - ๒.๕.๖ หัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่มของสำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช คณะทำงาน
 - ๒.๕.๗ เกษตรอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช คณะทำงาน
 - ๒.๕.๘ ผู้อำนวยการกลุ่มของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๕ คณะทำงานจังหวัดสงขลา ที่ได้รับมอบหมาย และเลขานุการ
 - ๒.๕.๙ หัวหน้ากลุ่มของสำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช คณะทำงานที่ได้รับมอบหมาย และผู้ช่วยเลขานุการ
- ๒.๖ คณะทำงานปฏิบัติการโครงการฯ คณะที่ ๖ ประกอบด้วย
- ๒.๖.๑ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๖ ประธานคณะทำงานจังหวัดเชียงใหม่
 - ๒.๖.๒ เกษตรจังหวัดตาก รองประธานคณะทำงาน
 - ๒.๖.๓ ผู้แทนกองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร คณะทำงาน
 - ๒.๖.๔ ผู้แทนกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร คณะทำงาน
 - ๒.๖.๕ ผู้แทนกองแผนงาน คณะทำงาน
 - ๒.๖.๖ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดตาก (เกษตรที่สูง) คณะทำงาน
 - ๒.๖.๗ หัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่มของสำนักงานเกษตรจังหวัดตาก คณะทำงาน
 - ๒.๖.๘ เกษตรอำเภอบพพระ จังหวัดตาก คณะทำงาน
 - ๒.๖.๙ ผู้อำนวยการกลุ่มของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๖ คณะทำงานจังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้รับมอบหมาย และเลขานุการ
 - ๒.๖.๑๐ หัวหน้ากลุ่มของสำนักงานเกษตรจังหวัดตาก คณะทำงานที่ได้รับมอบหมาย และผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้...

- ๔ -

โดยให้คณะทำงานปฏิบัติการโครงการฯ (คณะที่ ๑ - ๖) มีหน้าที่ ดังนี้

๑. วิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ประสาน ดำเนินการในการจัดทำ และกลั่นกรองแผนพัฒนาของกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบ เสนอกรมส่งเสริมการเกษตรพิจารณาอนุมัติ

๒. ดำเนินการในการส่งเสริมและพัฒนากิจการกลุ่มเกษตรกรให้เกิดผลสำเร็จตามที่กำหนด ในแผนพัฒนากลุ่ม

๓. รายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ

๔. ดำเนินการสรุปทบทเรียน และประเมินผลโครงการฯ ตามกรอบแนวทางที่คณะทำงาน ขับเคลื่อนโครงการฯ กำหนด

๕. แต่งตั้งคณะทำงานย่อยตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติงานโครงการฯ บรรลุความสำเร็จ

๖. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย


ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป


สั่ง ณ วันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒



(นายสำราญ สารบรรณ)
อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

สลีชา ร้าง/พิมพ์

 ตรวจ


(นางอัญชลี สุวจิตตานภี)
ผู้อำนวยการกองแผนงาน

